

LOVEC 5

Glasilo Lovske zveze Slovenije • Maj – Veliki traven 1993

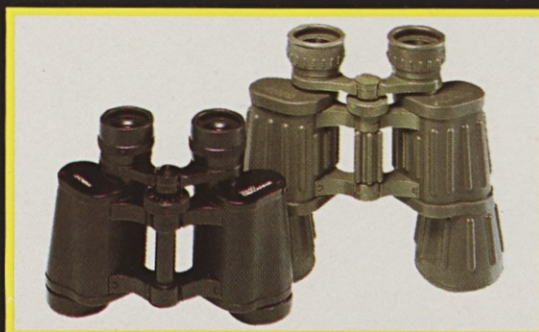
Hans Fanzoj

Borovlje-Ferlach
Puškarna in lovska oprema
A 9170 Borovlje

Telefon 9943-4227-2283
Telefax 9943-4227-2867

SAFARI CLUB INTERNATIONAL

Najstarejši proizvajalec lovskega orožja ima stalno na zalogi:

- * ekspres dvocevke Falke (Avstrija) kal. 9,3x74 R (side by side) z ejektorji; neto cena je 45000 ATS;
- * španske bokarice 12/12 (special trap) ali 20/20; neto cena 7500 ATS – 8000 ATS;
- * malokalibrske puške in karabinke kal. .222 in .223, 7x64, .30 – 06, 8x68 idr.;
- * lovske dvoglede, strelne daljnoglede 6x40, 4x32, 4x12;
- * spektivi 20x60 45 COMBI TIP;
- * Lovske bock šibrenice Falke z ejektorji (en ali dva sprožilca); neto cena od 7500 – 8000 ATS;
- * vse vrste nabojev, šibrenih in krogelnih (Hirtemberger, RWS) – ter diabole za zračne puške (tekmovalni diaboli RWS in Haendler & Nattermann);
- * montažne dele za strelne daljnoglede.
- * Pri nas lahko kupite tudi vse vrste lovskih rogov.

VSEM ČLANOM LZS PRIZNAMO 10% POPUST!

PO UGODNIH CENAH VAM OMOGOČAMO TUDI LOV V AFRIKI
(TANZANIJA IN ZIMBABVE). SE PRIPOROČAMO!

glasilo
Lovske zveze Slovenije
– revija za lovstvo –
letnik LXXVI., št. 5
maj – veliki traven 1993

Izdajatelj Lovska zveza Slovenije
Tisk Tiskarna Ljudske pravice p.o.
v Ljubljani

Poština je plačana pri pošti
61102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:
Glavni urednik Borut Ingolič
Odgovorni urednik
Boris Leskovic

Andrej Dvoršak, Branko Galjot,
Konrad Sajdl, Jože Perko, Marjan
Toš

Lektorica in korektorica
Jana Unuk
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja praviloma vsak
mesec.
Ta številka je izšla
v 24.100 izvodih.

Po mnenju Ministrstva za
informiranje št. 23/247-92 sodi
LOVEC med proizvode
informativnega značaja iz 13.
točke tarifne številke 3, za katere
se plačuje 5% prometni davek.

Naročnino na glasilo je potrebno
plačati vnaprej na žiro račun
Lovske zveze Slovenije.
Izvod revije stane 200 SIT.
Za druge naročnike
je letna naročnina 2300 SIT,
za tujino 63 DEM.

**Gradivo (tipkopis!) za objavo
pošiljajte**
Uredništvu glasila Lovec,
Župančičeva 9 – p.p. 505
61001 Ljubljana
Telefon (061) 214-948.

**Nenaročenih rokopisov in slik
ne vračamo!**

Cene malih oglasov:
do 15 besed 400 SIT, od 15 do 25
besed 520 SIT, od 25 do 30 besed
720 SIT.

Za vsako nadaljnjo besedo 24 SIT.
**Za člane lovskih organizacij
v R Sloveniji velja polovična
cena.**

Male oglase je treba plačati
vnaprej na žiro račun
Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9,
Ljubljana 50101-678-47158.
Devizni račun
50100-620-010-25731-3090/2
Telefax (061) 217-994

Foto: J. Mihaljevič

IZ VSEBINE

E. Krois:
Kaj vse nuditi tujemu
lovskemu gostu v naših
loviščih 148

Iz dnevnega tiska 150

Mnenja in kritike 151

B. Fink:
Ko so košute tarča lovcev 151
GL Medved-Kočevje in
GG Kočevje:

Izjava 153

B. Raičević:
Gospodarjenje
z jelenjadjo 153

K. Seidl:
Najprej teorija – nato
praksa 154

Po lovskem svetu 154

A. Woelfel – P. Terčelj:
Razmišljanje
o spremembah pri lovu
na srnjad in jelenjad,
I. del 154

Martina Kačičnik:
Za jazbece varnejše
ceste 158

Vitimir Mikuletič:
Pogovor o divjem
petelinu 164

Miha Marenčec:
Lov in lovstvo
v Triglavskem
narodnem parku: do
kdaj še? 165

Lovska organizacija 168

F. Kene:
Pozdravljeni nam, lovci
vsi! 168

B. Galjot:
Siva čaplja na zatožni
klopi 168

D. Gabriel:
Postojnski lovci
prenavljamo lovsko
kočo na Golobičevcu 169

J. Perko:
Salzburg 1993: Die hohe
Jagd 170

A. Tratnik:
Odstrel nevarnega
medveda 170

Jubilanti 171

Lovski oprtnik 172

B. Galjot:
Žerjavi v okolici Kranja 172

M. Toš:
Nenavadna trofeja 173

L. Kocmur:
Kobilarjevo gnezdo 173

J. Jerič:
Kunšperk 173

F. Strniša
Diana mi je bila
naklonjena 174

D. de Gleria:
Zgodilo se je davno, toda
bilo je resnično 174

V spomin 175

Lovska kinologija 176

S. Kovač:
So naši psi degenerirani 176

KSZ:
Predvidena legla 176

SLIKA NA NASLOVNICI:
Divji petelin – Foto:
KODIA – JACANA

V MAJU zakon dovoljuje lov na
vso nezaščiten divjad (lisica, piž-
movka, siva vrana, sraka, šoja) ter
na tu navedeno in prikazano div-
jad. Vendar le, če je odstrel plani-
ran in lovška organizacija (LD,
ZLD, LZS, LGO) s svojim sklepom
lovne dobe na kako divjad ni skraj-
šala oziroma lova ni prepovedala
vse leto. Upoštevatni moramo tudi
sprotne odločbe, ki jih izda minist-
rstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in
prehrano.

srnjak od 16. V.

ruševac

divji prašič
(vođeča svinja
zaščitenal)

MAJ*				
	SV	SZ	LV	LZ
1. So	05.49	20.10	14.38	02.56
2. Ne	05.47	20.11	15.55	03.23
3. Po	05.46	20.13	17.13	03.51
4. To	05.45	20.14	18.32	04.21
5. Sr	05.43	20.15	19.50	04.54
6. Če	05.42	20.17	21.04	05.32
7. Pe	05.40	20.18	22.12	06.18
8. So	05.39	20.19	23.10	07.10
9. Ne	05.38	20.20	23.59	08.10
10. Po	05.36	20.21	–	09.13
11. To	05.35	20.23	00.38	10.19
12. Sr	05.34	20.24	01.10	11.23
13. Če	05.33	20.25	01.37	12.26
14. Pe	05.31	20.26	02.01	13.28
15. So	05.30	20.28	02.24	14.29
16. Ne	05.29	20.29	02.45	15.30
17. Po	05.28	20.30	03.07	16.32
18. To	05.27	20.31	03.30	17.34
19. Sr	05.26	20.32	03.57	18.38
20. Če	05.25	20.33	04.28	19.41
21. Pe	05.24	20.34	05.04	20.43
22. So	05.23	20.35	05.48	21.41
23. Ne	05.22	20.36	06.41	22.33
24. Po	05.21	20.37	07.41	23.18
25. To	05.20	20.38	08.49	23.57
26. Sr	05.19	20.40	10.00	–
27. Če	05.18	20.41	11.13	00.30
28. Pe	05.17	20.42	12.27	00.59
29. So	05.16	20.43	13.41	01.26
30. Ne	05.16	20.44	14.56	01.53
31. Po	05.15	20.44	16.12	02.21

* Upoštevan poletni čas

Kaj vse nuditi tujemu lovskemu gostu v naših loviščih

Kako tirolski lovski gost ocenjuje razvoj slovenskega lovskega turizma

Erhard Krois je rojen leta 1947 na Tirolskem v Avstriji v ugledni in poslovno uspešni družini. Tudi sam je izvrsten poslovnež. Že okrog dve desetletji namreč tudi na našem tržišču uvaja vrhunske tehnologije s sodobno opremo in stroji v živilski predelavi. Kot odličnega strokovnjaka in prijatelja ga poznajo v vseh naših klavno-predelovalnih obratih in zasebnih mesarijah, kjer mu je v zadnjih desetih letih z rednim nastopom na kmetijskem sejmu v Gornji Radgoni uspelo v skoraj 90% deležu plasirati vrhunsko opremo svetovno znane družinske firme LASKA z Dunaja.

Je spoštovan lovec v domačih loviščih in gonilna sila v skupini 150 tirolskih lovcev, ki preko svoje posebne združbe redno obiskujejo vsa ugledna lovišča po svetu. Med taka štejejo tudi nekatera naša v Sloveniji, kjer so zadnja leta med drugim uplenili okrog 200 srnjakov. Letos sklepajo dogovore za nadaljnjih 20 odstotkov trofejnih srnjakov.

E. Krois ceni slovensko lovsko srenjo in spoštuje naravne lepote naših krajev, dobroto njihovih ljudi pa dobesedno obožuje! (Glej njegovo zahvalo Lovski družini Ormož v letošnji februarski številki Lovca.)

Slovenijo štejejo med najlepše in najpestrejšje dežele v naši sosesčini, med dežele z mnogo naravnimi zakladi in ohranjenim naravnim okoljem. Poleg prijaznih delovnih ljudi tu srečujemo lovski gosti tudi bogastvo vaše divjadi, ki tudi pri vas preživlja vsak dan v trših življenjskih razmerah. Tudi vaša dežela postaja vse bolj obremenjena s pridobitvami civilizacije, ki ogrožajo tako gozdne kakor tudi druge naravne habitate, naseljene s številčno divjadjo. S tem seveda postaja ogrožen tudi lov. Z razvitim in pravilno usmerjenim lovskim turizmom pa lahko vsaj deloma prispevamo k izboljšanju in dragemu vzdrževanju naravnih habitatov ter optimalne številčnosti posameznih vrst divjadi. Vendar je potrebno vedeti, da različne politične ureditve, zakoni in predpisi ne dajejo povsod in vedno najlažjih in pravilnih smernic na poti napredka.

V današnjem napetem življenjskem slogu je tudi lovski turizem močan dejavnik za sprostitve, razvedrilo in počitek. Vemo pa tudi, da vse ideje, povezane z lovskim turizmom, v javnosti niso vedno pozitivno ocenjene. Oba nasprotna pogleda imata senčne plati.

Slovenija je dokaj majhna država s precejšnjo obremeni-

Avtor članka E. Krois ob srnjaku, ki ga je uplenil v lovišču LD Ormož.

tvijo svojih potencialnih razvojnih možnosti. Tudi lovski turizem je mogoče razvijati kot pridobitno gospodarsko dejavnost. V bivši Jugoslaviji je bil lov namreč v veliki meri (seveda ne povsod) izkoriščen kot privilegij pod političnim nadzorom. Za tuje lovske goste se je to odražalo tudi v visokih cenah za odstrel trofejne jelenjadi, srnjadi, gamsov, medvedov in divjih prašičev pa tudi v pomanjkljivostih pri organizaciji lovskega turizma. V komunističnih režimih so bila torej vrhunska lovišča pod strogim nadzorom in predvsem v vojaški in policijski upravi name-

njena za zadoščanje lovskim potrebam »elite«.

Toda še v bivši Jugoslaviji se je to stanje pred leti le pričelo počasi spreminjati na bolje. Ob vedno glasnejši demokraciji in nastajajočih gospodarskih težavah pa so se inozemskim lovskim gostom počasi pričela odpirati tudi najboljša, prej nedostopna lovišča – toda le za kratek čas, do pričetka grozovite državljanske vojne, ki še traja v južnejših območjih nekdanje Jugoslavije. V okrilju teh grozot se brezobzirno uničujejo prekrasna lovišča, ki postajajo zopet nedostopna. Na vso srečo pa tega ni več v Slo-

veniji.

Kot ljubitelj narave in lova želim na osnovi svojih več kot 20-letnih spoznanj in izkušenj z lovskim turizmom po vsem svetu predvsem iskreno in dobronamerno spomniti delavce v slovenskem lovstvu in vodstva lovskih družin, ki se želijo ukvarjati z lovskim turizmom, na nekatere zelo pomembne zadeve, ki bodo lahko prispevale k večji uveljavitvi lovskega turizma. Ne gre torej za nobeno kritiko, pač pa predvsem za strokoven pogovor med prijatelji in dobrimi gospodarji. Če boste moje misli vzeli le tako, bom vesel in počaščen.

Slovenija v lovskem pomenu

Je povsem varna turistična dežela – torej brez vsakršnih vojnih območij in nevarnosti, zato bi bilo nujno čimprej doseči ukinitve vsakršne omejitve vnosa lastnega lovskega orožja. Slovenijo je, kar se tega tiče, potrebno čim prej izenačiti z drugimi evropskimi državami.

Na žalost je pri tem enostranska tudi avstrijska oblast, ki tudi prepoveduje iznos vsakršnega lovskega orožja. To pa je popolnoma nerazumljivo, saj je postala Slovenija povsem mednarodno priznana, samostojna in varna država. Po eni strani se tuji ustimo o potrebni vsestranski pomoči in podpori pri razvoju Slovenije, po drugi strani pa s takšnimi prepovedmi močno zaviramo njen turizem, seveda predvsem lovski. Iznos in povratak lovskega orožja tujih lovcev lahko na meji prijavimo na zelo enostavne načine – tako, kakor velja to drugje!

Vse to pomeni, da se je potrebno tudi nadalje preko pristojnih slovenskih uradov neprestano obračati na sorodne avstrijske organe oziroma na prava vladna telesa – in to ob sleherni priložnosti! Potrebno je namreč doumeti, da želi vsak kultiviran lovec pri lovu v tujem lovišču uporabljati lastno lovsko orožje, ki ga je vaju. Gost se bo vedno napoltil tja, kjer mu je to omogočeno.

Organizacija tujskega lova

Dobra organizacija lova se vedno pokaže že ob prihodu, sprejemu in nastanitvi lovskih gostov. Gost si želi predvsem čisto in mirno okolje. Nastanitev naj bo zato v udobni lovski koči ali v domači oskrbi, na kakšni od samotnih kmetij

(lahko tudi v mirnih počitniških domovih). Za zahtevnejše goste so primerne urejene lovske graščine (dvorci) ali namenske rezidence. Lovski gost si želi poleg uspešnega lova predvsem mir, sprostitve in počitek, saj ima na voljo za lov le kratak čas. Prehrana naj bo prilagojena njegovemu okusu; ni pa potrebno, da je razkošna in draga, nikakor naj ne bo dražja kot v drugih konkurenčnih loviščih.

Vodstvo po lovišču

Dobro počutje slehernega lovskega gosta je odvisno od občutka dobre (slabe) priprave in brezhlebnega vodstva lova. Lovc – spremljevalec mora odlično poznati lovišče in divjad v njem, lovsko stroko in običaje ter mora obvladati enega od pogovornih jezikov gosta. Pomanjkljivo lovsko šolani spremljevalci niso primerni, da bi brez težav pravilno pripravili lovske trofeje za neoporečno ocenjevanje.

Visoke preže

Za lovske goste je priporočljivo izbrati res dobro in trdno narejene, varne visoke preže za sedenje dveh ljudi. Pri mojih lovskih obiskih v Sloveniji sem ponekod opazil, da nimajo dovolj ustreznih visokih prež, čeprav so nujne in izredno koristne. Dobro počutje na preži je namreč za zahtevnega gosta odločilnega pomena.

Dogovor lovcev in kmetovalcev je nujen

Že velikokrat sem se na preži razjezil, ko se je po ure dolgem čakanju v polni napetosti in ob kritičnem času, ko bi divjad lahko izstopila, nenadoma pojavil v lovišču kmetovalec s svojimi opravki. Ob vsem upoštevanju in razumevanju kmetovalcev ter spoštovanju do teh del so se mi porajala določena vprašanja. Res je, da za lovca-vodnika ni lahka naloga, da se s primernim osebnim odnosom in predhodnim dogovorom poizkusi dominiti, da bi kmetovalci v času komercialnega lova zjutraj in zvečer ne zahajali v lovišče, vendar so takšni dogovori nujni, sicer bo prišlo do nepotrebnega izgubljanja lovskih gostov. Pri tem si prav gotovo lahko pomagamo s primernim osebnim odnosom vseh lovcev iz LD do kmetovalcev in s predhodnimi konkretnimi dogovori. To opra-

vimo že pred prihodom lovskega gosta. Končno moram povedati, da zame po drugi strani ni lepšega kot po lovu pri kmetu, prijatelju lovca-vodnika, zvrniti šilce domačega žganja ali kozarec domačega vina. Ob tej priliki se jim rad tudi osebno opravičim za motenje pri njihovih delih z lovom.

Prevoz po lovišču

Pogosto lovske goste prosijo, naj se v lovišče odpeljejo kar s svojimi avtomobili. To seveda ni pravilno, če gost tega izrecno ne želi. Za revirje s slabšimi potmi mora imeti lo-

vsaka možnost kasnejše kritike na račun organizacije, etičnosti in strokovnosti vodstva lovišča in osebja.

Senčne strani lovskega turizma

Danes lahko zasledimo množstvo različnih, tudi ozko dobičkonosnih in neuglednih ponudb vse številčnejših organizatorjev kvazi lovskoturističnega lova. Lov ne prinaša le nujnih deviz od odstrela trofejne divjadi in njenega izvoženega mesa, temveč s prihodom uglednih gospodarstvenikov (tujih lovskih gostov) tudi pomaga učinkovito oživljati ce-

kot ob levi strani lovcev. Velika divjad po strelu res največkrat obleži v ognju ali v neposredni bližini, vendar se dogaja tudi, da »gospoda« kljub dobremu orožju in optiki ne pomeji dobro! Da bi obstreljene živali prepuščali poginu v mukah, je predvsem zaradi etike in gospodarnosti nesprejemljivo. Takšno žival je potrebno obvezno poiskati, da bi jo rešili trpljenja, vnovčili njeno meso in tudi dobili trofejo. Pri vsakem primeru obstrelitve je nujno potrebno lovskega gosta pomiriti z dovolj vztrajnim zasledovanjem s šolanim psom za delo po krvnem sledu. Le tako bo odstranjena

Foto: F. Ekar

vec-vodnik primeren terenski avto. Težko je namreč najti opravičilo, če mora lovski gost umazati ali celo poškodovati svoj osebni avto.

Priprava lovske trofeje in obračun njene vrednosti

Pri svojih obiskih lovišč v bivši Jugoslaviji sem vedno znova trčil na precej strožje kriterije pri ocenjevanju lovskih trofej kot v drugih vzhodnih državah. To velja predvsem za ocenjevanje rogovja jelenov, srnjakov pa tudi rogljev gamsov in čekanov merjascev. In to sem še največkrat doživel prav v Sloveniji! Pri ocenah rogovja jelenov te razlike finančno sicer niso bile tako boleče kakor prav pri ocenah rogljev gamsov in čekanov divjih prašičev. Vse slovenske lovce opozarjam, da je prav ta razlika pri ocenjevanju trofej poglavitni vzrok, da so se prenekateri lovski gosti usmerili v tudi odlična lovišča na Madžarskem, Poljskem, v Rusiji, Romuniji in

lotno slovensko gospodarsko in turistično infrastrukturo. Kar v Slovenijo zaidejo ugledni poslovni ljudje in doživijo lepoto vaše pokrajine in lova pa tudi prijaznost vaših ljudi – in to v miru, brez strahu pred vojno – se seveda laže odločajo za zanimive in dolgoročne poslovne stike. Morda bi tudi zato kazalo preveriti lovske predpise za ocenjevanje in vrednotenje lovskih trofej v primerjavi s konkurenčnimi razmerami drugod. Pri tem seveda ne gre za množični lovski turizem, pač pa za stalnejše redne lovske goste, ki že zelo dobro poznajo lovske razmere po svetu.

Lovski pes – krvosledec

Zame je zelo neprijetno preseñenje, da v marsikaterem čudovitem lovišču, tudi v Sloveniji, nimajo vedno pri roki niti enega uporabnega in izšolanega psa za delo po krvnem sledu. Ponekod sem veliko več lovskih psov opazil na verigah

vsaka možnost kasnejše kritike na račun organizacije, etičnosti in strokovnosti vodstva lovišča in osebja.

O mnenju domačih lovcev o lovskem turizmu

Skoraj nikjer niso vsi domači lovci navdušeni nad »lovskim turizmom«. Preteklo bo še precej časa, da se bodo preveč strastni domači lovci sprijaznili z nujnostjo lovskega turizma in se mu prilagodili ter se pri tem ne bodo počutili več osebno ogrožene. Pri natančni analizi celotnih razmer in ob pravilnih razlagah upam, da bodo v sleherni lovski družini v Sloveniji dvomljivo spoznali, da je še vedno dovolj prostora za slehernega domačega lovca. Domači lovci morajo končno razumeti, da divjad pripada le gozdu in gozd divjadi, ne njim! Le z odgovodovanjem in denarnimi naložbami, tudi s pomočjo tujih lovskih gostov, seveda ob sodelovanju vseh domačih lovcev, je

možen nadaljnji obstoj in razvoj lovskih družin in lovišč.

Lovska kultura

Lovski običaji in navade so stari toliko kot lov. Največji razcvet so te navade in »dvojna pravila« doživeli v 17. in 18. stoletju. Današnji lovski običaji se uporabljajo nedosledno in na lovih le približno. Lovske navade in običaji pa imajo natančna pravila. So pomembna oznaka lovske tradicije posameznih dežel. To velja tudi za lovska oblačila, izrazoslovje, pesmi, glasbo, jedi, nagovore, čestitke in izreke. Vse to, če ga pravilno uporabljamo, krasi našo lovsko kulturo. Na lovih v Sloveniji sem teh lovskih

obredov videl zelo malo. Lovskega gosta zanimajo tudi lovske opremljene rezidence, lovske razstave, muzeji, ki vključujejo tudi lovsko tematiko, in še posebej lovska umetnost. Slovenski lovski muzej v Bistri pri Vrhniki je enkrat za ogled, vendar mnogo lovskih gostov zanj sploh ne izve. Na glavnih cestah nisem opazil niti enega opozorilnega znaka, ki bi opozarjal nanj! Res škoda za to enkratno urejeno predstavitvev zgodovine in razvoja slovenskega lovstva!

Oglaševanje v lovskih časopisih

Le bežen pregled pomembnejših lovskih časopisov v tujini,

na katere so največ naročeni lovci (Der Jager, Die Pirsch, Wild und Hund, Der Anblick, St. Hubertus, Der Gebrauchshund, Feld-Wald-Wasser) in v katerih najdemo veliko najrazličnejših inozemskih lovskoturističnih ponudb, pokaže, da slovenski oglasi manjkajo. Kje so torej tudi informacije, opozorila in ponudbe slovenskih lovišč in uprav? Predvsem sedaj, ko v Sloveniji ni vojne!?

Sklep

Dragi slovenski lovski prijatelji, v največji možni meri upoštevajte moje dobronamerne pripombe; želim le spodbuditi naše sodelovanje prek mednarodne lovske organizacije. Že

več kot 22 let me moje poklicno delo veže na vašo deželo. Svoje misli sem napisal zgolj iz ljubezni, razumevanja do lepe slovenske dežele in iz spoštovanja do njenega naroda. Na svoj, pa čeprav lovski način želim Sloveniji pomagati pri razvoju. Upam, da moje misli niso prizadele vaše lovske časti in počutja, pač pa nasprotno, da bodo spodbudile vse dejavnosti v prid dobri organizaciji tujskega lovskega turizma, ki lahko samo koristi širši turistični promociji Slovenije in še posebej slovenskemu lovstvu, ki v svetu uživa že velik ugled. Želimo si, da bi nam lovi v Sloveniji ostajali v lepem spominu.

Erhard Krois
(Avstrija)

IZ DNEVNEGA TISKA

Foto: F. Ekler

Pred otroki ustrelil psa

»Skoraj natanko štiri mesece po tistem, ko je Dušan Š. znotraj protokolarnega kompleksa Brdo ustrelil nemško ovčarko, je temeljno javno tožilstvo v Kranju zoper uslužbenca v protokolarnem objektu Brdo vložilo obtožni predlog,« piše Viktor Luskovec v Delu s 24. 2. 1993.

Zgodba je že znana in je v naši reviji ni treba ponavljati. Naj se omejimo na piščevo opozorilo o pomanjkljivi zakonodaji. Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč iz leta 1976 v 17. členu sicer

dovoljuje pokončevanje psov, ki se gibljejo v lovišču brez nadzorstva, so več kot 50 metrov oddaljeni od gospodarja ali pa več kot 200 metrov od hiš in če pes (ali mačka) neposredno preganja ali uničuje divjad v lovišču. V tem primeru je bil pes pri lastniku, lovec pa je, kakor piše isti pisec v Mladini, zahteval, naj ga izpustijo, da ga bo lahko pokončal.

Pisec opozarja še na sklep Lovske zveze Slovenije iz leta 1990, s katerim so dali obvezna navodila vsem lovcem, po katerih je posamezna lovska organizacija dolžna najprej ugotoviti lastnika klateškega psa in ga pismeno opozoriti. In

še, če pismeno opozorilo ne zaleže, lahko lovec psa pokonča.

Košute tarča lovcev

»Zadnji vroči spor med gozdarji in lovci je povzročila odločba o podaljšani lovni dobi na jelenjad,« piše Roža Erman v Delu s 1. marca 1993. Lovska zveza Slovenije očita tej odločbi oziroma republiškemu inšpektorju za lovstvo in ribištvo Antonu Simoniču, ki jo je izdal, da je iz formalno-pravnih, strokovnih in etičnih načel nesprejemljiva.

Republiški inšpektor zavrača takšne očitke. Pravi, da je dolžnost lovske inšpekcije upoštevati vse različne interese v prostoru, torej ne samo lovskih, temveč tudi gozdarske in kmetijske. Prošnjo za odstrel jelenjadi v lovopustu je na ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo naslovilo Gojitveno lovišče Medved s Kočevskega. Tam je namreč številčnost velike rastlinojede divjadi tolikšna, da gre že za izredne razmere.

Na očitke o nespoštovanju zakonodaje in veljavnih predpisov je inž. Simonič odgovoril, da odločba ni v nasprotju z veljavnim zakonom. Neutemeljen da je tudi očitke lovcev, da je odločba izdana na osnovi pavšalne ugotovitve o škodi.

Novinarka sklene svoje poročanje takole:

»Strelji, ki jih je omogočil podaljšani lov na Kočevskem, bodo v teh dneh utihnili, kakšni

bodo rezultati, je težko reči, verjetno pa bodo ponovno predmet žolčnih razprav... Ne glede na to, kdo ima bolj prav, bi bilo gozdu in življenju v njem bolj kot vsi dosedanji prepripi v prid usklajeno delovanje vseh uporabnikov prostora.« O tej problematiki so se – sicer krajše – razpisali tudi nekateri drugi časniki.

Namesto Trentarjev samo še medvedje?

Dnevnik s 1. marca 1993 piše o jezi Trentarjev, ker da jih hočejo »prav po medvedje« tako zaščititi, da se bodo potem po dolini Trente sprehajali le še medvedje, ker bodo Trentarji izumrli. »Vse te težave so se začele zato, ker si Trentarji hočemo pomagati sami,« je povedal Božidar Kavčič, direktor podjetja Krajcarica, ki naj bi po želji Trentarjev proizvajalo in prodajalo elektriko, oblast pa jim dovoli samo neprofitno elektrarno.

Za in proti medvedu v parku

Na zadnji seji sveta javnega zavoda Triglavski narodni park Bled so med drugim razpravljali tudi o zaščiti rjavega medveda. Mnenja so bila različna. Medtem ko je Janko Jan, predstavnik radovljiške občine, menil, da zaščita medveda ni primerna na območju, kjer je veliko pašne živine, je Anton Simonič z ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo dejal, da

je tak strah neutemeljen. »Če bi bil medved res tako nevaren, gozdarjev in še koga ne bi bilo več,« je menda dejal. Na koncu so se, kot poroča **Vlasta Felc** (Delo s 1. marca 1993), zedinili, naj o zaščiti rjavega medveda odloči republiška skupščina.

Na seji so med drugim ugotovili, da je zavod TNP lani opravil obsežno delo ter skoraj 65 odstotkov potrebnega denarja ustvaril z lastnim delom. Po besedah direktorja **Janeza Bizjaka** je razveseljivo, da se je delež iz republiškega proračuna povečal na dobrih 35 odstotkov, vendar pa bi morala republika financirati vsaj večino redne dejavnosti zavoda, da ta ne bi bil prisiljen pridobivati dohodka v nasprotju s samim seboj (komercialni lov).

Mednarodni posvet o gojitvi medveda

V času, ko bo izšla ta številka revije, bo mednarodni sejem kmetijstva in gozdarstva v Kranju že za nami. Toda še vedno bodo aktualni sklepi, sprejeti na mednarodnem posvetovanju o zagotavljanju naravnega gibanja in migracijski poti ter o gojitvi medveda na območju Alpe-Jadran. Lovska zveza Slovenije se bo namreč s to problematiko vključila v dejavnost sejma.

MM Slovenija 6 tudi o divjadi

Najnovejša številka revije MM Slovenija v angleškem jeziku objavlja tudi prispevek **Veljka Varičaka**, ki tujemu bralcu predstavi divjad na Slovenskem in lovski turizem. Na kratko prikaže rjavega medveda, volka, risa, divjo mačko, jelenjad, srnjad, gozdne kure in drugo divjad, ki utegne zanimati tujega bralca. Članek pridobi s Konečnikovimi lepimi posnetki rjavega medveda.

Pestrost divjadi na Slovenskem lepo odgovarja na vprašanje, ki si ga zastavlja uvodnik **Jurija Apiha**:

»Zakaj naj bi Evropejec ali kdorkoli drug zapravljal svoj čas in denar v Sloveniji? Na sončni strani Alp, kot se radi predstavljamo, je bržkone res topleje kot na osojni, a sonca imajo drugi zanesljivo več in toplejšega – če ga turisti, preplašeni zaradi ozonskih lukenj, sploh še marajo. Alpski, panonski in mediteranski svet se nikjer drugje ne srečuje na tako majhnem koščku nebeskega stvarstva. Toda ali je to res komu mar? Alp, Panonske nižine, Mediterana se v obilnejši meri naučije drugje. Kaj naj bi turist iskal v deželi, ki ji niti dobro ne ve imena?«

Foto: J. Mihajlovič

Ko so košute tarča lovcev

V članku z omenjenim naslovom je Dnevnik (1. 3. 1993) objavil razgovor z republiškim lovskim in ribiškim inšpektorjem Antonom Simoničem o sporni odločbi, s katero se v gojitvenem lovišču Medved, GG Kočevje, podaljšuje lovna doba na košute, junice in jelenja teleta tudi v januar in februar 1993.

Nestrinjanje lovske organizacije z odločbo je predstavljeno kot kratki stik med gozdarji in lovci in kot zahteva po obračunavanju z republiškim lovskim in ribiškim inšpektorjem. Seveda takšno poenostavljanje ne ustreza resnici in služi drugim ciljem, ki so povsem osebne narave.

Najprej je potrebno razlikovati med slovensko lovsko organizacijo in njenimi člani ter gojitvenimi lovišči in tamkaj zaposlenimi, tistimi, ki v teh loviščih profesionalno izvajajo lov. Gojitvena lovišča in lovska organizacija sta dva različna subjekta, ki ju povezuje le zavezanost istemu lovskemu zakonu. Največ neuskklajenih odnosov med rastlinskimi in živalskim svetom v gozdu je prav v gojitvenih loviščih, s katerimi praviloma gospodarijo gozdarji, in ne lovci. Ravno v omenjenih

loviščih obstajata pretirana številčnost jelenjadi in izrazit problem škod, zato je sploševanje problema številčnosti jelenjadi in škod za Slovenijo strokovno netočno in zavaja javnost. Največ škod na kmetijskih zemljiščih je prav v predelih, ki mejijo na omenjena lovišča. Za previsoko številčnost jelenjadi na tem področju so krivi izključno gozdarji, in ne slovenski lovci! Neprimerno lovsko gospodarsko politiko glede jelenjadi so vodili v G. L. Medved, in ne v lovski organizaciji! To je potrebno enkrat za vselej jasno povedati. Res je tudi, da so ta lovišča istočasno tudi neke vrste rezervat za vračanje velikih zveri v Slovenijo, kar je seveda pozitivno. Toda to dejstvo ne zmanjšuje odgovornosti tistih, ki gospodarijo v teh loviščih. Številčnost jelenjadi na tem področju ni od včeraj. Tudi negativne spremembe v okolju se niso zgodile v enem letu, ampak so nastale v daljšem časovnem obdobju. Tisti, ki gospodarijo z omenjenim loviščem, imajo in so imeli možnost, da preprečijo izredno visoke koncentracije jelenjadi na tem področju. »Na območju Šahen oziroma na površini gozdnogospodarske enote Mozelj je okrog 6.000 ha mlajših smrekovih sestopjev – monokultur, nastalih

O dolžini in podpisovanju prispevkov v tej rubriki

Rubrika **Mnenja in kritike** je, dragi bralci, namenjena vsem lovcem in drugim bralcem (tudi nelovcem), ki bi želeli v našem glasilu kaj pomentirati, priporočiti ali kritizirati. Ker nekateri pri pisanju ne poznajo prave mere in ne upoštevajo za to rubriko predpisane dolžine prispevkov, razvlečejo svoje misli na več tipkanih strani. S tem zaradi naše dosedanje popustljivosti onemogočajo, da bi v Lovcu lahko povedali svoje tudi drugi, prostor je namreč omejen. Zato vas ponovno prosimo in opozarjamo (pa brez kasnejše zamere), da naj bodo prispevki za to rubriko dolgi največ 2 široko tipkani strani (30 tipkanih vrstic na stran) in obvezno podpisani s polnim naslovom.

Nekateri od piscev ste se tudi hudovali, ker smo brez vašega izrecnega dovoljenja pod vašim imenom in priimkom napisali v oklepaju tudi ime LD, katere član ste. To seveda ne pomeni, da je vaše mnenje kot pisca tudi mnenje vaše LD, saj je prav zato podatek v oklepaju! Kadar bo obratno, mora priti članek uradno žigosan z žigom LD in z dopisom. V takšnem primeru bo najprej z debelimi črkami napisano ime vaše LD, pod tem pa v oklepaju ime ali celo samo inicialke pisca. Uredniški odbor se je odločil za tak sistem podpisovanja, zato da vsem bralcem posreduje natančnejšo informacijo o tem, iz katerega okolja prihajajo določene kritične misli in predlogi. Ti podatki niso tako odveč, kot bi si kdo mislil. Pri pisanju nelovcev bo seveda pripisan samo kraj, od koder so pisali.

Uredniški odbor Lovca

s sadnjo smreke na nekdanjih grmiščih in pašnikih.« Tako začne obrazložitev svoje odločbe republiški lovski in ribiški inšpektor. Gozdarji so najprej posegli v naravni prostor s sadnjo smreke in potem kar naenkrat ugotovili, da je v omenjenih nasadih (ki so tuje v tem prostoru) prevelika škoda. Skličejo strokovno posvetovanje. Ugotovijo prekomerno škodo. Pošljejo zahtevo po povečanem in podaljšanem odstrelu. Izda se odločba. Vse naj bi bilo pokrito z zakonom in stroko.

V kulturni krajini danes ni več združb, ki bi bile sposobne vzpostavljati in ohranjati naravno ravnotežje, zato je nujno vzdrževati uravnoteženost divjadi z naravnimi možnostmi tudi z odstrelom. Zato ne nasprotujem povečanemu odstrelu. Še toliko bolj neizogibni so ti posegi tam, kjer je zaradi zelo določenih ciljev potrebno zadrževati številčnost divjadi celo pod naravnimi zmožnostmi. Toda istočasno nam mora biti jasno, da samo z odstrelom brez istočasnega ukrepanja v dobro ohranitve in izboljševanja življenjskih možnosti v okolju ni mogoče niti vzpostavljati niti vzdrževati divjadi v ravnotežju z naravnimi zmožnostmi.

Divjadi v kulturni krajini ni mogoče ohraniti, če nismo pripravljene računati tudi s poškodbami rastlinstva. Do tega je divjad celo upravičena, saj je del narave in ji mora ta omogočiti preživetje. Seveda divjad kmetijstvu in gozdarstvu ne sme povzročati pretirane ali celo nevzdržne škode. Potrebna je usklajenost. Toda zavedati se moramo, da nobeno usklajevanje številčnosti in sestave populacije ne more do cela odpraviti vseh poškodb, lahko jih samo zniža na znosno mero.

Z radikalnim in enostranskim posegom v populacijo se ne bo razrešilo temeljno vprašanje usklajenosti živalskega in rastlinskega sveta. Tudi v tem primeru je potrebno sodelovanje kmetijstva, gozdarstva in lovstva. Povečan in predčasen odstrel jelenjadi je zadnje sredstvo, in ne edini ukrep v okolju. Nemogoče je uskladiti ekonomizacijo lova, ki je prisotna v gojitvenih loviščih, z ustrezno številčnostjo in škodami, ki so spremljevalec divjadi. Ljudje, ki so s svojim (ne) strokovnim delom odločilno prispevali k temu, da je prišlo do prevelike številčnosti jelenjadi in s tem do nenormalnega povečanja škod v gozdu in na kmetijskih površinah, danes strokovno utemeljujejo povečan odstrel, in to v času, ko

je plod že skoraj razvit. Ali je to humano, etično in lovsko pravično? Tudi trenutna prevelika številčnost jelenjadi ni razlog za takšno ravnanje. Trditev, da se bo s povečanim odstrelom v tem času bistveno zmanjšala škoda, je neresna, če ni podprta z jasno politiko, kako v določenem časovnem obdobju uravnatežiti številčnost divjadi z možnostmi okolja in jo potem strokovno zadrževati. Z odločbami ni mogoče uravnati življenja v naravi. To so vpra-

samo, da se spoštuje zakon. To ni prva odločba republiškega inšpektorja, ki je bila v nasprotju z obstoječim zakonom.

Četudi pustimo formalno-pravne razloge ob strani, je odločba s strokovnega in etičnega stališča nesprejemljiva. In na to opozarjamo v lovski organizaciji. Pravila igre, ki smo jih sprejeli, morajo spoštovati tudi v gojitvenih loviščih in tudi republiški lovski in ribiški inšpektor.

strpnostjo. Tudi kvazi solidarnost tistih, ki so podprli »strokovno« vlogo gojitvenega lovišča Medved za predčasni odstrel in odločbo republiškega lovskega in ribiškega inšpektorja, ne more odpraviti dejstva, da so ravnali v nasprotju z etičnimi načeli, ki so nad zakonom in še posebno nad odločbo.

Bojan Fink
(LD Novo mesto)

Foto: J. Mihaljevič

šanja, ki jih morajo razrešiti G. L. Medved in GG Kočevje na strokovni ravni, in ne z odločbami republiškega lovskega in ribiškega inšpektorja. Odločba je potuha za skrivanje pred odgovornostjo.

Za divjad v gojitvenih loviščih in izven njih mora veljati isti zakon. Povečan odstrel, ki številčno ni omejen, in še v lovopustu, je izjemen ukrep. Zato ni dovolj le vloga in odločba. Gre za odgovornost do okolja in divjadi. Lovska organizacija je vznemirjena zaradi administrativnega pristopa k razreševanju problema prevelike številčnosti jelenjadi v gojitvenem lovišču Medved in tudi zaradi prakse nadomeščanja zakona z odločbami, in ne zaradi posega v njeno suverenost. Zakon je suveren in spoštovati ga moramo vsi, tudi republiški lovski inšpektor. In za to gre. Ne gre za obračunavanje z republiškim inšpektorjem, kot se želi prikazati. Zahtevamo

Zaključek članka je v resnici bistvo celotnega razgovora z republiškim lovskim in ribiškim inšpektorjem. Iz povsem osebnih, in ne strokovnih razlogov se želi javnosti prikazati, da gre v lovski organizaciji za avtarkično organiziranost, ki preprečuje tesnejše povezovanje kmetijstva, gozdarstva in lovstva. Tisti, ki si tako želijo, da bi pod svojim okriljem imeli tudi lovstvo, so že dokazali svojo (ne)strokovnost z upravljanjem lovišč, ki so v njihovem okviru. Škode in številčnost so rezultat njihove (ne)strokovnosti, in ne avtarkične organiziranosti slovenskega lovstva. Usklajevanje odnosov v prostoru ni administrativna dejavnost, temveč veliko več, vendar očitno mnogi tega še niso dojeli. Lovstvo ni in ne more biti privesek niti gozdarstva niti kmetijstva, je samostojna stroka. Potrebna sta sodelovanje in interdisciplinarni pristop. Toda ne z odločbami ali z ne-

STEKLINA NA OBMOČJU SLOVENIJE

Od 1. do 31. marca 1993 je bilo z območja 32 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na steklino 176 živali, in sicer: 94 lisic, 22 psov, 18 mačk, 10 kun, 1 ris, 1 gams, 7 jazbecev in 1 zajec.

Odsek za virologijo Veterinarske fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri 47 živalih z območja 17 občin, in sicer: Ajdovščina (1), Črnomelj (1 mačka), Grosuplje (1), Kočevje (2), Kranj (1), Krško (1 mačka), Ljubljana Moste-Polje (1), Ljubljana Šiška (1), Ljubljana Vič Rudnik (8), Logatec (3), Nova Gorica (8), Postojna (2 in 1 mačka), Radovljica (1), Ravne na Koroškem (1), Škofja Loka (8), Tolmin (2) in Vrhnika (4).

dr. Armin TOMAŠIČ,
dr. vet. med.
REPUBLIŠKI VETERINARSKI
INŠPEKTOR

Po objavi odločbe za odstrel jelenjadi izven redne lovne dobe v revirju Šahen na območju Gojitvenega lovišča Medved-Kočevje, ki jo je izdelalo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v Ljubljani s številko 324-02-59/92 z dne 29. 12. 1992, so se strokovne presoje sprevrgle v prestižne razprave.

Zato se nam v tej zadevi zdi primerno in potrebno navesti naslednja dejstva:

1. V območni gozdnogospodarski načrt za obdobje 1991-2000 smo med drugim vgradili merila in ukrepe za aktivno varstvo gozdnega prostora za prosto živeče divje živali ter merila in ukrepe za uravnavanje številčnosti rastlinojede divjadi (jelenjadi in srnjadi). Načrt aktivnega in uravnoveženega varstva okolja in divjadi bomo dosledno izvajali.

2. Na podlagi takih izhodišč smo dne 19. 10. 1992 na pobudo in zahtevo Gozdnega gospodarstva Kočevje organizirali strokovni ogled razmer v revirju Šahen. Udeleženci so bili gozdarski in lovski strokovnjaki iz Gozdnega gospodarstva ter Gojitvenega lovišča Medved Kočevje, Lovske zveze Slovenije, Skupnosti OZD za lovstvo in ribištvo Slovenije ter medobčinski gozdarski in republiški lovski inšpektor.

3. Vlogo za odstrel jelenjadi izven redne lovne dobe v revirju Šahen je na Ministrstvo vložilo Gojitveno lovišče Medved Kočevje, ki je sestavni del Gozdnega gospodarstva Kočevje.

4. Realizacijo odstrela po tej odločbi so opravili brezhibno poklicni lovci GL Medved Kočevje. Analiza tega odstrela je bila že posredovana na potrebna mesta in je na razpolago za strokovne presoje.

5. Iz navedenih dejstev je razvidna odgovornost ali zasluga odgovornih oseb v Gozdnem gospodarstvu Kočevje ter v Gojitvenem lovišču Medved-Kočevje v tej zadevi. Upravni organ je le dopustil v skladu z zakonskimi pooblastili odstrel jelenjadi izven redne lovne dobe ter predpisal pogoje za izvajanje odločbe.

S temi dejstvi vas seznanjamo in nanje spominjamo zato, ker so se v obsežnih razpravah že izgubili bistvo problema in razlogi za ukrepanje. V javnih polemikah pa ne želimo in nocoj sodelovati, še posebej ne zato, ker je aktivno varstvo okolja in prostoživečih divjih ži-

vali za nas redno in zahtevno strokovno delo, ne pa brezplodna borba za prestiž.

Vodja GL

Medved-Kočevje:

Ciril Štrumbelj, dipl. inž.

direktor GG Kočevje

mag. Janez Černač, dipl. inž.

Gospodarjenje z jelenjadjo

Stanje jelenjadi v pretežnem delu lovišč Notranjske se je močno spremenilo. Najbolj izrazite spremembe so v spolni in starostni strukturi jelenjadi. Vse več je jelenov in vse manj košut. Prevladujejo srednje stare in zrele živali. Starostna in spolna razmerja so torej neugodna in zelo kmalu se lahko pokažejo posledice napačnega gospodarjenja z jelenjadjo, ki traja v nespremenjeni obliki že dvajset let. Praksa namreč potrjuje, da je takšna gojitev zgrešena, kajti velika odstopanja znotraj vrste so alarmantna. Poglejmo zakaj! Poenotena gospodarska politika za jelenjad na velikem prostoru – gojitvenem območju – je sledila razdobju gospodarjenja po loviščih posameznih lovskih družin. Novi način gospodarjenja je temeljil na bioloških spoznanjih o življenju jelenjadi in rastlinskega sveta. Za merilo gospodarjenja smo vzeli celovito obravnavanje populacije jelenjadi. Podane so bile smernice, sprejeta načela gospodarjenja in postavljeni cilji. Poudarjena je bila težnja k naravnejšemu sožitju (uskla-

jevanju) divjadi z okoljem oziroma večji usklajenosti med jelenjadjo in njenim življenjskim prostorom. V sprva trdnem in obetajočem sistemu gospodarjenja so se sčasoma začele kazati razpoke. Namesto da bi se približali gojitvenim načelom in ciljem, smo se dejansko od njih oddaljili. Še več! Zrušili smo vsa potrebna naravna razmerja v populaciji jelenjadi in poslabšali razmere, ki smo jih zaznavali in imeli pred tem. Pokazalo se je, da gojitvena politika, ki izhaja iz ene

Foto: J. Mihaljevič

– snežniške – populacije in iz stanja okolja, v katerem ta domuje, ni primerna, ampak je celo škodljiva za jelenjad, če se z enakimi merili uveljavlja na celotnem gojitvenem območju. Prezrli smo pomembno dejstvo, da na gojitvenem ob-

močju žive tri populacije, vsaka s svojimi številčnimi, spolnimi in starostnimi značilnostmi in z drugačno podobo okolja. Domovinski prostor snežniške populacije smo razširili na upravno-oblastne meje, s čimer smo zavestno prestopili njen naravni življenjski prostor. S pretirano visokim odstrelom košut ter nepopustljivim poseganjem v razred mladih, predvsem telet, ki so ga spremljali neprestani pritiski gozdarjev za zmanjšanje stalaža nasploh, smo grobo spre-

menili sestav jelenjadi in prišli v protislovje z naravnimi procesi njihovega življenja. Spolno in starostno strukturo smo popolnoma izmaličili. Najbolj smo grešili zaradi nepoznavanja in odstopanja od elementarnih značilnosti populacije. Površno smo namreč seznanjeni s številčnostjo jelenjadi, njihovo razporeditvijo po prostoru, sestavo in prirastki. Odtod izhajajo nadaljnje in usodne napake! Po nepreverjeni, namišljeni številčnosti jelenjadi, njenem sestavu in prirastkih določamo višino odstrela, ki je bila in je še eno najbolj spornih vprašanj gospodarjenja. Spolno razmerje med košutami in jeleni smo z neustreznim odstrelom močno razširili. V loviščih beležimo razmerje 3:1 in 4:1 v korist jelenov. Imamo torej takšno spolno razmerje, ki moti vpliva na reprodukcijo živali. Populacija se namreč lahko nemoteno razvija le takrat, kadar obstaja za vsako odraslo žival verjetnost (možnost) paritve. Te možnosti jelenjad nima. Poleg neuskajene spolne strukture jelenjadi postaja značilnost naših lovišč tudi neuskajen starostni sestav, ki je prav tako posledica izbirnega odstrela. Logična zapuščina razredčenja mladih kategorij so odrasle živali. Pre-

Foto: J. Mihaljevič

vladujoč vpliv starejših živali z enolično gensko zasnovno škodi kakovosti vrste in celovitemu razvoju populacije. K neugodnemu stanju jelenjadi je svoje prispevala tudi zgrešena kaznovalna politika odstrela. Lovske družine, ki niso izpolnile letnega načrta odstrela jelenjadi točno po spolni, starostni in trofejni strukturi, so bile kaznovane predvsem z zmanjšanim odstrelom trofejnih jelenov in povečanim odstrelom telet. Kdor je načrt po zamišljeni (določeni) strukturi izpolnil, mu je bil odobren nov strukturni paket odstrela, ne glede na dejansko stanje jelenjadi v lovišču.

Populacija jelenjadi je nedeljiva celota in se celovito odziva na zunanje vplive. Ugotovili smo, da so zunanji vplivi kvarni. Da bi se izognili neljubim posledicam, ki po tej zakonitosti sledijo, moramo naglo ukrepati. Vsekakor moramo prenehati s sedanjim načinom gospodarjenja, če hočemo popraviti vsa strukturna razmerja. Ustvariti moramo naravni sestav jelenjadi! V gojivnem

območju moramo zato najprej izdelati bilanco stanja jelenjadi in na osnovi teh podatkov načrte odstrela, pri čemer je potrebno upoštevati stanje jelenjadi in okolja po posameznih delih gojitvenega območja. Za določen čas moramo omejiti odstrel telet ali pa z njim za krajši čas celo povsem prenehati. Seleksijski odstrel naj bi bil osredotočen na telesno šibke dvoletnike obeh spolov. Zmanjšati moramo odstrel košut in povečati odstrel jelenov starejših kategorij, tudi kronskih!

Spremembe pri gospodarjenju so nujne, prav tako tudi ukrepi!

inž. Božidar Rajčević
(LD Rakek)

Najprej teorija – nato praksa

K prispevku Ignaca Karbe, ki je bil pod gornjim naslovom objavljen v Lovcu št. 3/93, stran 83, si dovoljujem podati nekaj pojasnil.

Pobuda, da se pri lovskem izo-

braževanju uvede najprej teorija in nato praksa, je bila podana in objavljena v Lovcu, letnik 1991, št. 6, na strani 175 pod naslovom Tečaj za lovske pripravnike, kar pa je avtor I. Karba očitno prezrl.

Uvodoma je v tej pobudi navedeno nekaj kritičnih pripomb na račun dela lovskih organizacij, ki so dolžne skrbeti za izobraževanje lovcev, predvsem začetnikov. V zaključnem delu pa je lovskim družinam in njihovim zvezam predlagano, kako naj organizirajo in izvedejo tečaje za lovske pripravnike, na katerih si bodo le-ti pridobili osnovno lovsko znanje, še preden bodo pristopili k praktičnemu delu lovskega izpita, ki ga opravljajo v lovski družini. Zamisel je bila v lovski javnosti dokaj dobro sprejeta, vendar je glede izobraževanja lovskih pripravnikov razen manjših izjem ostalo vse pri starem.

Zveza lovskih družin Posavje-Krško je kot vsako leto tudi v februarju 1992 pripravila tečaj za lovske pripravnike. S posebnim dopisom je o tem

obvestila vse lovske družine na svojem območju in jim med drugim naročila, naj na tečaj pošljejo tudi vse novospregjete lovske pripravnike. Odziv na to je bil slab, verjetno po krivdi tajnikov lovskih družin, ki svoje dolžnosti, posebno tiste, ki zadevajo lovsko izobraževanje, včasih nedosledno ali celo malomarno izvršujejo.

Novinci, ki so v začetku leta obiskovali ta tečaj, so se kasneje pri opravljanju praktičnega dela izpita zelo dobro izkazali in po obvezni pripravniški dobi brez težav in uspešno opravili tudi zaključni lovski izpit.

Kako bo s tem v bodoče, je odvisno povsem od lovskih družin in njihovih zvez. Po mojem bi lahko s nekaj dobre volje in malo prizadevnosti v kratkem času in brez zapletov osnovno lovsko izobraževanje organizirali po predlaganem načelu »Najprej teorija – nato praksa«.

Konrad Seidl

član komisije za lovske izpite pri ZLD Posavje-Krško

PO LOVSKEM SVETU

Razmišljanje o spremembah pri lovu na srnjad in jelenjad

Razmišljanja, ki ga je kot uvodni referat za 41. konferenco Delovne skupnosti lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora napisal **dr. Helmuth Woelfel**, ne objavljamo kot kakšen recept oziroma pričetek morebitnih revolucionarnih sprememb naših enotnih gojitvenih smernic, ki še vedno držijo in se po njih tudi ravnamo, temveč kot »ilustrativni prikaz«, kako danes ponekod v Evropi že iščejo nove, modernejše poti lovskega gospodarjenja.

Ti, za marsikoga presenetljivi pogledi temeljijo na praktičnih poskusih, izvrstnem poznavanju biologije in etologije jelenjadi in srnjadi, ob upoštevanju vrstnih razlik in razmer v loviščih, kjer so

tekli ti poskusi. Vedeti moramo tudi, da so poskuse opravljali na bolj ali manj majhnih površinah. Vprašanje je tudi, ali so ekološke in druge razmere v teh loviščih vedno primerljive z razmerami pri nas. Zato ne bi kazalo kar slepo verjeti prav vsemu in takšne metode takoj prenesti v naša okolja. Vsekakor pa nam bo referat navrgel kopico gradiva in misli, ki jih je vredno temeljito preučiti in o njih razpravljati, preden bi se odločili za kakršnekoli preagljene ukrepe. Ta način se tudi v drugih delih Evrope še ni udomačil, zato bi bilo dokaj nesmiselno, da bi ga ob našem »hitenju v Evropo« kar takoj brezrezervno sprejeli.

Uredništvo

Rad bi izpostavil razmišljanje o potrebnih in možnih spremembah pri lovu na jelenjad in srnjad. V ta namen je treba tako imenovano *lovsko pravičnost* (nedoločen pravni pojem) podrediti na vrsti primerno, z naravo usklajeno in varstvu divjadi primerno izvajanje lova na populacijo divjadi. Gostote parkljaste divjadi ne

smemo uravnati niti glede na finančne možnosti in iz njih izhajajoče želje niti po zgolj v čim večjo kmetijsko proizvodnjo usmerjenih nagibih. Cilj naših lovskih prizadevanj morata biti »potenca življenjskega prostora« (hrana/kritje/reprodukcija) in ohranitev (ali ponovna vzpostavitev) pestrosti rastlinstva. Marsikje upravi-

čena zahteva po zmanjšanju številčnosti parkljaste divjadi se ne sme izroditi v kakšne kampanje. Lovci, katerih lovišča ležijo na področju, bogatem s kmečkimi pašniki, bodo npr. le stežka razumeli, zakaj naj bi za zmanjšanje škod od divjadi zmanjšali številčnost srnjadi.

Tudi v gozdnih loviščih, kjer so

gozdarski cilji glede prirastka lesne mase visoko postavljene, glede zmanjšanja gostote srnjadi ne kaže vsega metati v en koš. Če naj bi na določenem območju pomladili gozd brez ograje, bi bil pospešen odstrel divjadi v tem prostoru vsekakor upravičen. To pa pri teritorialno živeči srnjadi še ne pomeni, da je odstrel na celot-

Foto: Kodis - Jacara

nem, širšem področju treba opraviti enako intenzivno.

Za zmanjšanje gostote jelenjadi, ki je marsikje res potrebno, pa veljajo povsem druga merila! Otresti se moramo predstav in pričakovanj, da bomo to divjad našli v vseh loviščih in ob vseh letnih časih. V skladu s socialnim vedenjem in od letnega časa odvisnimi različnimi sestavi tropov se v nekaterih delih lovišča tudi ob majhni gostoti samo občasno pojavljajo »tropski« (košute s teleti...). Zaradi nesmiselnosti je zato treba odklanjati ponekod še pogoste poizkuse, da bi to povsem neteritorialno vrsto divjadi, ki prihaja na krmne njive, z različnimi »posladki« ali s pretiranim krmljenjem »priklenili« na določeno lovišče.

Enako nesmiselna je danes ponekod celo hvaljena in tudi uporabljena strategija, da pri redukciji številčnosti jelenjadi zavestno in namenoma odstreljujejo košute – vodnice, zato da bi razbili trope in tako zmanjšali škode od jelenjadi. V resnici pa s tem dejanjem dosežejo pogosto prav nasprotno – škoda se še poveča! Živali iz tropa, ki so ostale brez vodnice, si čez dan ne upajo izstopati in tako ne pridejo do pašne. Plašne in negotove se

zadržujejo v goščavju (kritju) in tam objedajo in lupijo mlado drevje. Premočan lovski pritisk na jelenjad le z odstrelom z visokih prež pa tudi zamotano uravnavanje in nenehno administrativno podaljševanje lovne dobe imajo lahko podoben učinek.

Načelno se moramo pri lovu na divje živali – še posebej to drži za lov na parkljusto divjad – odpovedati pravilom, ki so bodisi nesmiselna s stališča biologije divjadi bodisi je njihov edini namen disciplinirati lovce. Včasih takšna pravila »temeljijo« celo na ideološkem razmišljanju o nekakšni »osvežitvi krvi« ali nekakšnih »kazalnih vrst«.

Trofeja (na primer moč rogovja) naj tam, kjer je to smiselno in zato primerno, še vedno služi kot kažipot za lovsko gospodarske ukrepe. Tudi veselje nad močnimi trofejami kot dragocenimi spomini na lov je vsekakor razumljivo in upravičeno. Še bolj pomembno pa je, da tako pri trofeji kakor tudi pri telesni moči vselej težimo za velikim in močnim in v tem smislu selektivno posegamo v populacijo. Nič namreč ne potrjuje domneve, da je večje tudi vselej boljše! Mešano dedovanje od velikega do majhnega je namreč tisti evlucijski

ključ, ki omogoča kljubovanje vsem oviram in razmeram okolja ter preživetje celotne populacije! Naposled se že moramo naučiti, da bomo zadovoljni s tem, kar nam nudi neka pokrajina (okolje) s svojimi lokalnimi, razmeram prilagojenimi populacijami divjih živali.

Otresti se moramo tudi tega, da nenehno iščemo nekakšne »splošno veljavne recepte«. Med belo in črno barvo je vendar še množica sivih odtenkov! Nehati moramo tudi z z resničnostjo sprtimi številkami o stalezu (številčnosti), tja do pike in vejice, tako da jim na koncu že kar sami verjamemo.

Glede **jelenjadi** in **srnjadi** se je nujno zavedati, da ti dve vrsti **terjata povsem različen pristop pri načrtovanju in lovu** in zato **tudi pri gojitvi**. Tako je npr. lov na jelena po starostnih razredih utemeljen in upravičen, posnemanje te strategije pri srnjaku pa ne in se mora nujno ponesrečiti!

Ob današnjem lovu na jelenjad

Več razlogov je za to, da pustimo dobre jelene pri izbirnem odstrelu dozoreti (star = zrel). Najpomembnejši med njimi je

gotovo, da zmorejo le zreli jeleni med rukom zbrati v trop okoli sebe košute in znajo zaznati trenutek dozorelosti prvega jajčeca v košuti (estrus), se pravi točno ugotoviti, kdaj je neka večletna košuta pripravljena za zaskok. Če takšnih zrelih jelenov ni, sicer mladi jeleni že tudi oplodijo košute, vendar (kot so dokazali škotski kolegi) pogosto šele ob drugem, tretjem ali četrtem estrusu. Zato se ruk močno zavleče (pogosto tja do decembra). Ker pa je doba brejosti pri košutah vedno enako dolga, košute temu ustrezno pozno poležejo teleta, ki so ob nastopu zime še zelo šibka. Za razliko od srnjadi imamo pri jelenjadi možnost (sposobnost), da lahko vsaj v grobem ocenimo starost jelenov po telesu in rogovju in temu ustrezno ukrepamo. Žal pa se tudi ta sposobnost pogosto preceňuje! Vsekakor pa zna vsak lovec, ki jelenjad vsaj povprečno dobro pozna, razlikovati med mladim (1. in 3. rogovje), srednje starim (4. do 10. rogovje) in zrelim jelenom (12 let in več). To za lovske namene tudi povsem zadoštuje! V razred mladih jelenov bi morali brez posebnega ozira na dolžino šil ali število paroškov posegati toliko, da bi si

Preglednica:

Povezava med rogovjem jelenov v starosti 8 let in več in dolžino šil v stadiju lanščaka (Westharz, 1965–1984) – po H. Drechslerju (1988)

	Povprečna dolžina šil cm (n)	Poznejša povprečna teža rogovja kg (r)	Poznejša povprečna dolžina vej cm (r)	Poznejše povprečno število paroškov (r)
Skupni vzorec	14,0 (70)	4,50 (0,5)	92,4 (0,1)	11,2 (0,5)
Minus variante	4,6 (14)	4,00	92,0	10,1
Plus variante	26,5 (12)	5,00	93,7	12,2
Norm. variante	13,7 (44)	4,50	92,1	11,4

n = število ovrednotenih jelenov
r = koeficient korelacije

lahko privoščili »razkošje«, da bolj prizanašamo srednjemu razredu in tako dobimo dovolj starih, zrelih jelenov. Raziskave našega inštituta so pokazale, da je dolžina šil jelenov odvisna bolj od socialnega položaja jelenove matere v tropu kot od dedne zasnove ali od prehrane; seveda pod pogojem, da so živali zdrave in ne gladujejo. Raziskave, opravljene v gojitvenem območju Harz, to potrjujejo in kažejo, da je povezava med dolžino šil in poznejšim rogovjem tako majhna, da lovski ukrep, kot je prizanašanje šilarjem z dolgimi šili, »gojitvi trofej« prinese zelo malo ali sploh nič (glej preglednico).

Biološko zreli in za lovce »zretni« so jeleni šele pri približno 12 letih, mi pa smo ciljno starost zvečine postavili že na 10, ponekod pa celo na 8 let, vedoč, da tako ob krajšem času »zorenja« nasploh lahko dobimo več nosilcev močnega rogovja. To pa ne sme in ne more biti smisel vse zadeve! Gojitvena območja za jelenjad, ki puščajo, da jeleni dozore, in pazijo na vrsti primerno starostno strukturo, tudi pri trofejah dosegajo rezultate, o katerih niso prej niti sanjali. In to brez uporabe močnih krmil, zgolj z lovsko disciplino! Vsem, ki jih zaradi zahteve po močnem poseganju v razred mladih jelenov po opisanih merilih »boli srce«, povejmo, da ob danes sicer nesporno potrebnem odstrelu telet uplenimo tudi marsikakšnega »potencialnega kronskega jelena« ali odlično košuto! Tudi tisti, ki jim gre res le za trofeje, so imeli od odstrela telet konec koncev samo korist.

Nevezdržno je tudi naše prizadevanje, da bi odstrelili pretežno šibka teleta (razen če gre za očitno shujšane, bolne živali).

O domnevi, da naj bi bile večje živali nujno tudi boljše, smo že prej podvomili. Dodatno je treba upoštevati še to, da je prav pri jelenjadi obdobje poleganja zelo dolgo, saj traja od 6 do 8 tednov. Lahko se torej zgodi, da je manjše tele ob

uplenitvi kar polovico manjše od večjega. Se pravi, da *velikost ne more in ne sme biti merilo za izbirni odstrel!* Poizkus izbire po spolu je že zaradi cilja (ustreznega spolnega razmerja) nesmiseln, da o pomanjkljivih možnostih za določitev spola sploh ne govorimo. Nesmiselno je tudi to, da v pozni jeseni ali zgodnji zimi

teletu odstrelimo košuto – mater, kar se ponekod, na žalost, celo priporoča! Drži sicer, da teleta od ruka dalje (september, oktober) niso več toliko odvisna od materinega mleka in lahko shajajo s trdo hrano (pašo). Take živali sicer praviloma ne shirajo od lakote; vendar le moramo vedeti, da pri navadnem jelenju košute vodijo svoja teleta več kot eno leto! Teleta brez mater trop brez izjeme odriva kot »peto kolo«, tako da jim manjka v glavnem »psihične hrane«. Oblika in razvoj njihovega telesa to navadno jasno dokazuje. Nezgoda te vrste se sicer lahko primeri kadarkoli celo najbolj izkušenemu lovcu, a za namenska tovrstna dejanja ni opravičila!

Metode lova na jelenjad

Jelenjad se ob različnih letnih časih zadržuje v različnih življenjskih prostorih (habitatih) in izbira tudi različna stanišča (jeleni/košutarija; tropiči mladih jelenov/vodeče košute). Ta izbira življenjskega prostora je odvisna predvsem od potrebe po hrani in varnosti (možnost kritja) ter nima nič opraviti s kakšno teritorialnostjo. Jelenjad stanišč niti ne markira niti ne brani. Giblje se po velikih površinah in lovec težko predvidi, kje bo, saj poleg strukture lovišča in ponudbe hrane igra pri dnevni in sezonski premiki od stanišča do stanišča določeno vlogo tudi vreme. Zato je treba lov na jelenjad načrtovati in izvajati na velikih površinah, če naj bo vrsti primeren in uspešen.

Ozko, zgolj na eno lovišče

sojati kar povprek. Je preizkuščen način, kako priti na primeren terenu, ob primerem času do plena; pa je vendar le ena od več možnosti. *Najprimernejši je kombiniran lov na čakanje s skupnimi lovi v določenih časovnih presledkih.* Zlasti pri jelenjadi so lovi v primernih časovnih razmikih vrsti primerni, uspešnejši in zato nepogrešljivi. Dele lovišča puščamo daljši čas povsem pri miru, da divjad ne vidi lovcev in se ne vznemirja. Skupni lovi, opravljeni pravilno in na dovolj velikih površinah, so gotovo najprimernejši način lova na divjad. To so lahko (glede na teren in krajevne razmere) lovi na stečinah in prehodih, lovi na pritisk ali pogoni s sledoglasnimi psi (braki-jazbečarji in šarivci). Še posebno pogoni morajo zajemati velike površine (od 300 do 500 ha v pogonu), trajati morajo dovolj

omejeno razmišljanje nikoli ne more in ne bo pripeljalo do cilja. Stalen lov na čakanje kot izključna metoda navadno privede do takega lokalnega pritiska, da se jelenjad kmalu umakne v druga stanišča. Če pa je prevelikemu lovskemu pritisku izpostavljena velika površina, jelenjad, ki je sicer primarno aktivna čez dan, po sili razmer postane divjad mraka in noči. Prav tako po sili razmer se jelenjad čez dan hrani v kritju z objedanjem in lupljenjem, ker pač ne izstopa na pašo. Značilna podoba čezmernemu lovskemu pritisku izpostavljenih predelov je košuta, ki se s teletom za petami čez dan pojavi na poseki, jadrno steče čeznjem in spet izgine v kritje. Seveda pa lova na čakanje ne gre ob-

dolgo (največ 2 pogona na dan) in biti vnaprej natančno pripravljeni, kar terjaja veliko znanja in izkušenj.

Lovske naprave za čakanje (preže) so za pogone zvečine neprimerne, saj stojišča izbiramo po povsem drugačnih merilih (prehodi, stečine, veter, varna strelna črta, možnost, da se strellec premakne, itd.). Vodniki psov, ki so pri pogonih v središču dogajanja, so obenem tudi strelci. Pse po potrebi spuščamo drugega za drugim, da jelenjad ne prične panično bežati in se teleta ne ločijo od košut, pa tudi zaradi tega, da imamo ves čas lova na voljo spočite pse. Odločilnega pomena za uspeh je predvsem to, da dobro poznamo stečine in znamo ustrezno postaviti

strelce. Prednosti takšnega lova so, da ob ustrezno velikem zastavljenem področju (varnost!) lahko streljamo tudi v pogon, saj divjad spravlja v gibanje predvsem psi. Izkušnje kažejo, da tudi tedaj, kadar v pogonu sodeluje veliko psov (brak-jazbečarjev, prepeličarjev in jazbečarjev) na veliki površini z ustreznimi skupinami goščavja, jelenjad nikakor ne beži panično. Psi potrebujejo precej časa, da jo sploh premaknejo, pa še tedaj se živali poizkušajo preudarno izmakniti, teleta vselej košutam ob boku. Nadaljnja prednost takšnega lova je, da v središču pogona pogosto padajo teleta, druga ali tretja linija strelcev pa lahko zatem odstrelje še košute. Tiste, ki lova te vrste ne poznajo, utegne presenetiti, da se jelenjad pogosto dan po takšnem lovu mirno pase: trop volkov je odšel, svet je spet lepši. Očitno tak lov jelenjad manj vznemiri kot vztrajno, neprestano zalezovanje. Rad bi takoj ugovarjal pričakovanemu ugovoru, da nimamo vedno na voljo dovolj uporabnih psov, s katerimi bi se dalo izvesti uspešen pogon. Pogosto takšnih psov res **še ni!** Če pa bi za začetek uvedli take love v manjšem obsegu ter uspešno podpirali vodnike nizkonogih psov za glasen lov (možnosti za povabila na takšne love itd.), bi se stanje kaj hitro ugodno spremenilo. Seveda pa je treba najprej spremeniti naš temeljni odnos do skupnih lovov vseh vrst. Biti nam mora res popolnoma vseeno, ali gospod x upleni le eno

Foto: Kodla – Jecana

glavo jelenjadi, gospod y npr. 2, gospod q pa morda sploh ni prišel do strela! Upoštevati moramo vsi samo **uspeh moštva** kot celote, pa bo tudi veselje vseh enako; toda saj se poznamo! Povedati pa je treba tudi to, da sta delež in natančnost zadetkov pri dobro pripravljenih in izvedenih skupnih lovih komaj kaj slabša kot pri individualnem lovu na čakanje.

Dve risbi (objavljeni bosta v Lovcu 6/93) naj na osnovi opazovanj v oborah ponazorita pomemben vidik teritorialnosti: srnjaki v obori imajo ograjeno območje za svoj teritorij ter ga enako kot v prosti naravi markirajo in branijo. Če se ti srnjaki človeka ne bojijo (ker so bili umetno vzrejeni »z roko«), ga štejejo med osebke, pred katerimi morajo braniti svoj teritorij,

zato napadajo! Označevanje, češ da so »hubodni«, je zato napačno, vedeti je namreč treba, da srnjaki branijo svoj teritorij, srne pa ne. Če pa takšne srnjake premestimo iz obore v njim neznanu okolje, postanejo »pohlevni kot jagnjeta«, vendar le toliko časa, dokler novega območja še niso vzeli za svojo last. No, povsem drugače je pri jelenjadi! Noben jelen ne brani teritorija. To zanj »ni prava tema«; tega v njegovem vedenjskem vzorcu preprosto ni! Zaradi tega so v živalskih parkih sprehajalne poti pogosto speljane skozi obore za jelenjad, ker jeleni ljudi ne napadajo, tudi če so jih vajeni in se jih tudi ne bojijo. Povsem nevarno pa to le ni. Če sprehajalec (posebno otroci) zapusti sprehajalno pot in se približa tropu, lahko (zlasti med rukom) pride do napada. Jelen torej ne brani teritorija, ampak svoj »harem«, ne glede na to, kje se ta nahaja. Tak način vedenja pa spet ni značilen za srnjaka.

Če skupne love s psi (zlasti love s šarivci in brak-jazbečarji) ocenjujem za tako priporočljive in uspešne, je to morda tudi zaradi mojega osebnega navdušenja nad takšno obliko lova, kar je potrebno vzeti v obzir.

(Se nadaljuje)

dr. Helmuth Woelfel,
Inštitut za biologijo divjadi
in lovstvo Univerze
v Goettingenu – prevedla
Polona Terčelj

Je pravljica o zlatorogu pristna?

Se še spomnite pravljice o zlatorogu? Župnik Jožef Abram je to našo izrazito lovsko, prastaro slovensko pripovedko kot ostalino lovske prakture povzel nekako takole: Planina Jezerca in skalovita Komna sta bili njega dni planinski raj. Tam so prebivale bele žene, bitja milega, usmiljenega srca, ki so bila otročnjiva in podpora. Toda če si je kdo drznil v njihovo bližino, so mu grozile in pretile z rokami, naj ne hodi dalje. Če je kdo zašel ali se drznil v bližino njihovega bivališča, so ga z gosto kamnito točo, z močnimi nalivi in viharji, ki so se usuli z gora, nagnale nazaj. Bele žene so imele bele koze, ki jih je vodil postaven kozel z zlatimi rogovi. Začarale so ga

zoper vsako poškodbo. Če ga je bila zadela strelčeva krogla – kamor je kaniła samo ena kaplja njegove krvi, tam je zdajci priklila iz nje zel čudovite zdravilne moči, triglavska roža. Trentarski lovec v dolini je hotel svoji ošabni deklici, ki se mu je kujala in ga zasmehovala, kljubovati tako, da bi ubil zlatoroga in se postavil z njegovimi zlatimi roglji. S pomočjo zelenega lovca je sledil čudežnemu kozlu, streljal nanj in ga tudi zadel. Toda zlatorog se je okreplil s čudovito rožo in se na novo oživiljen pognal proti svojima zasledovalcema. »Rogova sta se mu bleščala v soncu močnejše kot kdaj; omamljen od bleska je pogledal trentski lovec v brezdanjo

globel; že se je opotekel. Zdajci še en skok zlatorogov, pa je izgubil tla pod nogami in se zvrnil v brezno. Zeleni lovec pa se je zagrohotal za njim: »Srečno pot na Laško!« Bajko o zlatorogu je prvi zapisal K. Deschmann (Laibacher Zeitung, 1868). Jedro pravljice se glasi takole: »Na novo poživljen je planil (zlatorog) proti svojim zasledovalcem na ozki stezi, njegovi roglji so se zableščali v soncu divnejše kot kdaj, oslepljen se je zazrl trentarski lovec v brezdanjo globino, že se je majal, še en skok zlatoroga, ko je izgubil lovec tla pod nogami in je omahnil v prepad.« Drugi pravljíčarji so ponavljali isto verzijo, le s to razliko, da se pri Urbasu rogovi zasvetijo

v jutranji luči, pri Keleminu pa zažarijo v sončni luči.

Ado Makarovič je leta 1940 (Lovec) oporekal tej verziji pravljice in jo brez pesnikovanja popravil tako, da se je jedrnatoglasila:

»Zlatorog je pogledal lovca, da se je temu zavrtelo v glavi in je padel v prepad.«

Po njegovem niso mogli biti krivi bleščéči, torej zlati rogovi, ki so samo znamenje, da je žival posvečena božanstvu svetlobe. Bajka nam govori o tem, da se napadena žival redke, izumirajoče vrste maščuje svojem ubijalcu. Strah in spoštovanje pred živaljo sta v lovski kulturi nerazdružljivo povezana z vero v – zli pogled. Lovec se boji kazni božje za neupoštevanje lovskega, od bogov danega zakona, ne morejo pa biti zlati rogovi tisti, ki pahnejo nesrečnega lovca v prepad.

Franc Šetinc

Za jazbece varnejše ceste

(Nizozemske izkušnje)

Poseganje človeka v naravo je čedalje bolj vseobsegajoče. Spremembe v ekosistemih so na prvi pogled morda res majhne, vedno daljši sezname ogroženih vrst pa jasno kažejo, da v resnici ni tako. Vrsta raznolikost se nezadržno zmanjšuje. Območij, kot so narodni parki, rezervati, zavarovani redki biotopi, ki z različnimi režimi varstva zagotavljajo razmere za obstoj redkih vrst in so obenem središče vrstne raznolikosti, imamo zelo malo. Poleg tega pa izkušnje iz gospodarsko razvitejših in zaradi tega z neokrnjeno naravo zelo revnih držav kažejo, da izolirana zavarovana območja za ohranitev pestrosti živega sveta nikač niso dovolj. Majhne, med seboj popolnoma ločene populacije lahko zaradi različnih, povsem naravnih dejavnikov hitro opešajo in povsem propadejo. Možnosti ponovne priselitve novih osebkov pa ni več. Zato moramo vso pozornost nameniti tudi varstvu živega sveta izven zavarovanih območij in redkih habitatov. Okolje smemo spreminjati in podrežati sebi v prid le do te mere, da se območja, ki jih poseljujejo različne vrste živali in rastlin, zaradi naše dejavnosti ne bodo manjšala niti drobila na nepovezane dele ali dobivala velikih belih lis.

Jazbeca (*Meles meles*) v Sloveniji ne štejemo med ogrožene vrste, čeprav statistika Lovske zveze Slovenije kaže, da njegova številčnost v zadnjih desetih letih nepretrgoma pada (Lovec LXXV, 7–8:204). **Podatki o izgubah v prometu** so zbrani le za nekatere za lov zanimivejše vrste. Kljub temu menim, da so nizozemske izkušnje pri varstvu jazbecov zanimive tudi za nas. Še posebej, ker kljub izredno pogostim nesrečam z živalmi v Sloveniji za njihovo varnost v prometu ni narejeno tako rekoč nič. Poleg tega cestni križ počasi, a nezadržno raste. Prekinitev selitvenih (migracijskih) poti in razkosanje slovenskih populacij, ne le medveda, temveč še številnih drugih, »manj zanimivih« vrst na štiri dele ni več daleč! Se bo tudi slovenska naravovarstvena zavest prebudila v zadostni meri šele takrat, ko narave skoraj ne bo več, ali bomo skupaj z gospodarskim napredkom vpeljali tudi metode varovanja narave pred uničenjem, ki ga ta prinaša? Nizozemska je velika za dve Sloveniji, vendar izredno gosto naseljena. Ima čez petnajst milijonov prebivalcev. To pomeni 442 ljudi na kvadratni kilometer. Prištevamo jo med

najbolj industrializirane države. Kmetijska proizvodnja je izredno specializirana in visoko donosna. Hektarski pridelek ozimne pšenice znaša na primer 7 t/ha (v Sloveniji 4 t/ha), krompirja 46 t/ha (v Sloveniji 14 t/ha). Pridelajo 370.000 ton govedine, 185.000 ton teletine ter 1,5 milijona ton svinjine letno. Narava je popolnoma podrejena doseganju teh ciljev.

Uporabljajo ogromne količine različnih škropiv, pri pridelavi krompirja povprečno 190 kg aktivnih substanc (večinoma pesticidov) na hektar. Več kot 70 odstotkov hrane za živino uvozijo, meso pa izvažajo. Doma jim poleg dobička ostanejo tudi ogromne količine gnoja, ki ga ni kam raztrositi. Travniki so pregnojani. Raznolikost živali in rastlin je vse manjša. V petdesetih letih je bilo na travnikih mogoče najti od 30 do 40 rastlinskih vrst, danes pa le še od 10 do 20. Zaradi obsežnih agromelioracij, ki so jih izvedli, so izginili številni habitati divjih živali in rastlin. Pokrajina je enolična, do zadnje pedi obdelana. Grmovnih in drevesnih mej med polji skoraj ni. Prvobitni gozdovi so iztrebljeni. Tisti v bližini mest še najbolj spominjajo na parke, gozdički med polji pa so večinoma le topolove plan-

taže. Primernih okolij, kjer bi se živali lahko skrile, si naredile brlog, vzrejale mladiče ali iskale hrano, ni več. Drugega za drugim so spremenili v njive in tople grede. Posamezne preživele populacije so večinoma povsem izolirane, tako da migracije med njimi niso več možne. Prostor, ki jih ločuje, ni vedno le prevelik, temveč tudi poln ovir, ki jim živali niso kos.

Nizozemska ima takoj za Belgijo najobsežnejše cestno omrežje na svetu. Ravnina omogoča gradnjo avtocest resnično povsod. Pokrajina je preprežena z njimi, vendar ceste višjih redov večinoma niso ograjene tako kot pri nas. Promet je zelo gost. Zastoji in neskončne počasne kolone ob prometnih konicah tudi na avtocestah niso nič neobičajnega. Večina poskusov prečkanja take ceste se za žival konča s smrtjo. Gradnja vedno novih cest pa poleg tega drobi že tako redke naravne habitate na premajhne dele, ki mnogim vrstam ne omogočajo več uspešnega preživetja. Zaradi nezadovoljivih rezultatov pri varstvu narave je nizozemska vlada leta 1990 pripravila **strategijo varstva narave**. Kljub temu pa so gonilna sila na marsikaterem področju varstva prostovoljne nevladne

Foto: Kodja - Jacana

organizacije, podobne našim društvom. Ena izmed njih je **Zveza za varstvo kun in njihovih habitatov** na Nizozemskem »Vereniging Das & Boom«, ki velik del svojih aktivnosti namenja **varovanju jazbeca**. Ta je tudi njihov simbol.

Jazbec je na Nizozemskem zelo ogrožena vrsta. Na začetku stoletja se je njihovo število gibalo med 10 in 20 tisoč. Poseljevali so celotno državo. Neomejen lov ter uničevanje

genu ob meji z Nemčijo. Za obiskovalce imajo tu postavljeno razstavo, ki prikazuje življenje in ogroženost jazbeca. Kot vojaški strateg na velikem zemljevidu Nizozemske z bučkami označujejo tako uničene in prazne kot tudi tiste še naseljene jazbine. Slednjih je žal veliko manj. Zbrane imajo praktično vse podatke o še naseljenih teritorijih. Ker živali ne poznajo meja, segajo nekateri teritoriji ob meji delno tudi v Nemčijo, kjer je jazbece do-

kotli in rovi. Izdelana je iz betona, vendar jo živali obilno nasteljejo. Kotli imajo eno steno stekleno, tako da je živali mogoče opazovati, brlog pa po potrebi očistiti.

Izhod iz jazbine vodi v zamreženo kletko v drugi polovici stavbe. Vanjo nastavljajo hrano. Prednost umetne jazbine je v tem, da omogoča nadzor nad živalmi. Vanjo naselijo večinoma mladiče, ki jim je povozilo mater v obdobju, ko še ne morejo skrbeti sami

janju živali nazaj na naravno okolje. Jazbeci lahko tu sami oblikujejo svoje domovanje. Da ne bi iz njega ušli, je ograjeno z mrežo, ki je na zgornjem robu ukrivljena nazaj. Vkopana je 30cm v zemljo in tudi pod zemljo še 40cm zavihana nazaj v prostor. Jazbeci začnejo namreč kopati rove za pobeg vedno tik ob mreži. Občasno vklopljeni električni pastir nizko pri tleh jih odvraca od takega nepotrebnega početja. Vhod v jazbino je, kot je to pogosto

Foto: Kodja - Jacana

habitatov zaradi razvoja kmetijstva in mest sta njihovo število do leta 1960 zmanjšala na vsega 2200 živali. Kljub popolni prepovedi lova, ki je bila takrat uzakonjena, se je populacija do leta 1980 skrčila še skoraj za polovico, na vsega 1200 osebkov. Njihov glavni lovec je postal avtomobil. Več kot četrtina jih vsako leto pogine v prometnih nesrečah!

Zveza se bori za zaščito jazbecov pred prometnimi nezgodami. Enako pozornost pa namenjajo tudi ohranjanju naravnih jazbecovih habitatov, ker se le na ta način lahko zagotovi obstoj vrste. Vsa varovalna oprema in naprave ob cesti so namreč brez pomena, če si jazbeci nimajo kje skopati jazbin in iskati hrane. Prenehanje upadanja populacije jazbecov v zadnjih letih kaže, da so pri svojem delu uspešni. Sedež zveze je v Beek-Ubber-

voljeno loviti. Z nemškimi lovci imajo zato sklenjen sporazum, da jazbecev v območjih, kjer prehajajo živali iz ene države v drugo, ne streljajo.

Prostori, ki so v centru namenjeni jazbecem, so razdeljeni na tri dele: na prostore za zdravljenje, na umetno jazbino in na ograjeno jazbino v naravi. V prostore za zdravljenje živali nam niso dovolili vstopiti. V njih sta bila namreč dva pred kratkim poškodovana jazbeca, ki bi se neznanih ljudi preveč prestrašila. Zveza ima organizirano neprestano prostovoljno dežurstvo na posebni telefonski številki. Voznik naj bi jo poklical v primeru, da na cesti poškoduje jazbeca, tako da reševalna akcija lahko takoj steče.

Umetni brlog je narejen v samostojni stavbi. Notranjost je predeljena na dva dela. Polovico zavzema jazbina z več

zase. Zanimivo je, da večinoma lahko živijo skupaj mladi jazbeci iz različnih legel. Vsi spiyo v istem kotlu. V umetni jazbini oblikujejo skupine živali, ki jih bodo kasneje skupaj spustili na prostost. Zaradi skupinskega načina življenja jazbecov je pomembno, da se skupina dobro razume, saj je tako močnejša. Da se v umetni jazbini živali dobro počutijo, kaže dejstvo, da po dveh do treh tednih po naselitvi preidejo na normalno nočno življenje in celo simulirajo zimski počitek. V nenaravnih razmerah v ujetništvu postanejo namreč aktivni podnevi in se hranijo zjutraj in zvečer.

Za ograjeno jazbino v naravi so izbrali prostor na pobočju in uravnavanem delu nad njim. Vanjo namestijo mladiče, ko malo odrastejo, in jazbece, ki so si opomogli od prometnih poškodb. Namenjena je priva-

tudi v naravi, na pobočju. Vrhnji uravnani del je porastel z bukvijo, striženo na višino grmovja, med katero so razločno opazne stečine. Meja teritorija je ob ograji označena z iztrebki. Kljub temu da živali enkrat dnevno krmijo, sledovi kažejo, da si te poskušajo iskati hrano tudi same. Da bi jih lahko čez čas ujeli in spustili v naravo, jim hrano nastavljajo v odprto kletko. Jazbeci se ji privadijo in redno prihajajo vanjo.

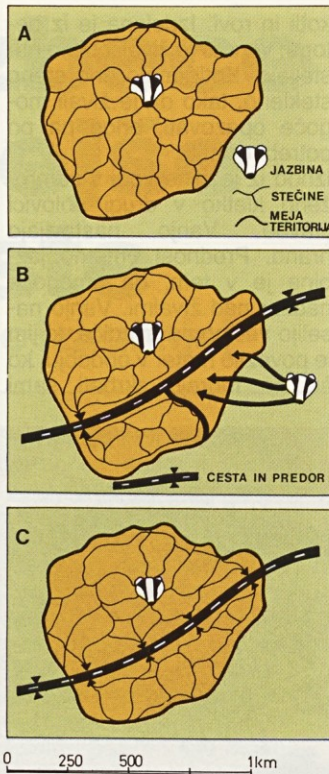
Prva prizadevanja za gradnjo cest tako, da bi bile varnejše za jazbece, sežejo na Nizozemskem v sredino sedemdesetih let, ko so položili prve predore pod cestiščem, po katerih jazbeci lahko prečkajo cesto (skica 3). Pozneje so ceste začeli tudi ograjevati s posebno ograjo, da živali ne morejo zaiti nanje. Zaradi slabe osveščenosti ljudi o nujnosti

varovanja narave so bili začetki težki. Do leta 1980 so tako zgradili le 5 predorov, danes jih je že 50. Z varnostno ograjo je obdanih 120 km cest. Do leta 1995 naj bi naredili še 60 predorov.

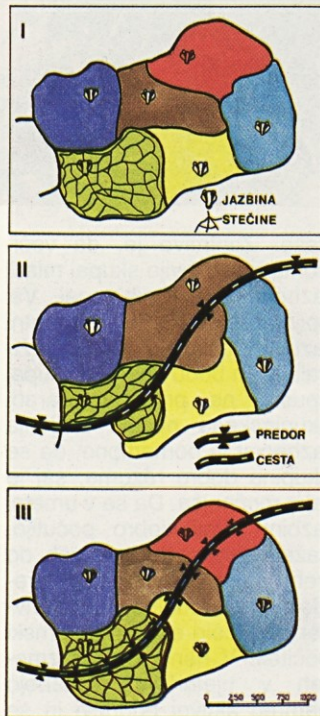
Nova cesta je izredno velika sprememba v jazbečevem habitatu. Žive meje ob gradnji večinoma posekajo, pogosti so posegi v gozdni rob, spremenjeni se tudi raba kmetijskih zemljišč ob cesti. Stečine, ki so jih jazbeci uporabljali pred posegom, se po gradnji bistveno spremenijo. Kljub dobri raziskanosti tako ne moremo po njih določiti najprimernejših mest za predore. Izkazalo se je, da je najuspešnejše z varovalno ograjo pretrgati vse stare poti, predore pa v enakomernih presledkih namestiti vzdolž cestišča. Za natančno izbiro mesta predora je potrebno upoštevati naravne danosti, kot so žive meje, grmovje, gozdni robovi, drevesne meje, zarastli kanali in potoki, drevesa ob starih vaških poteh, skratka vse, kar nudi jazbecu vsaj najmanjšo možnost, da se na poti do predora pritaži, skriva. Kjer takih naravnih zaklonov ni, jih v črti, ki vodi do predora, zasadijo.

Predore so prvotno gradili na razdalji enega kilometra. Izkazalo se je, da so prerediti. Prehajanje na drugo stran ceste je bilo ob tolikšni razdalji omejeno. Določeni deli teritorija so postali zaradi spremenjenih poti preveč oddaljeni in zato nedostopni. Prisvojile so si jih skupine jazbecov, ki so s svojimi ozemlji mejile nanje (skica 1). Prehranjevalno območje prvotne skupine je bilo na ta način prizadeto ali pa je postalo celo premajhno, da bi se skupina lahko ohranila (skica 2). Ob vstopih v predore so pogosto našli iztrebke, ki so označevali mejo teritorija. Predori so postali le nepretrgani vezni člen med dvema mejama. Razdalja 250 metrov med predori je dovolj majhna, da kljub spremembi stečin jazbeci lahko ohranijo svoje ozemlje v celoti. Prehode, namenjene jazbecem, uporabljajo tudi druge živali: lisice, dihurji, podlasice, žabe. Če bi bili zgradjeni še bližje vsaksebi, bi preprečili tudi spremembe v teritorijih manjših živali.

Mreža, s katero ogradijo ceste, jazbecem preprečuje dostop na cestišče. Seveda je nemogoče zagotoviti, da se ne bi nikjer končala. Izhodov s cest na stranske poti, počivališč, slepih cest, križišč, mostov in nadvozov ni mogoče povsem zagraditi. Na takih krajih lahko jazbeci zaidejo v zelo nevarno past, to je na cestišče, obdano

Skica 1: Spremembe v mejah teritorija zaradi neustrezno nameščenih predorov. A - Teritorij pred gradnjo ceste. B - Isti teritorij po izgradnji ceste. Razdalja 1 km med podhodi je prevelika. Oddaljeni del teritorija zavzame sosednja skupina jazbecov. C - Isti odsek ceste s predori na vsakih 250 m. Meje teritorija ostanejo nespremenjene.

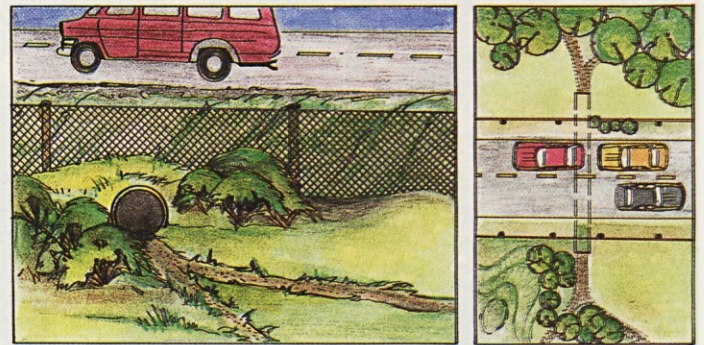

Skica 2: I - Šest teritorijev pred gradnjo ceste. II - Po gradnji ceste s predori v razdalji 1 km se ohrani na istem območju le še pet teritorijev. III - Isto območje s predori na vsakih 250 m. Spremembe teritorialnih mej so minimalne.

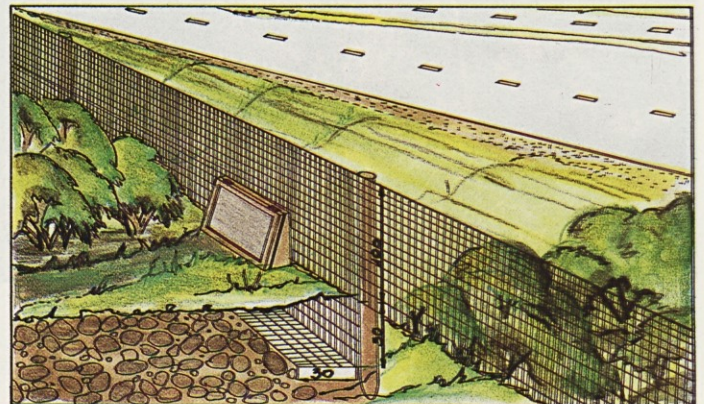
z ograjo. Da bi se lahko rešili, so v mreži na vsakih 500 metrov nameščena nihajna vratca, ki se lahko odprejo samo v eno stran. Omogočajo le prehod s cestišča na polje. Da bi jih živali našle in se usmerile proti njim, zasadijo ob njih grmovje in drevje (Skica 4).

Gradnja novih cest je uničevanje naravnih habitatov. Vsak kilometer ceste predstavlja izgubo 10 hektarov površin, kjer si jazbeci iščejo hrano. **Potrebno jih je nadomestiti.** Pri gradnji predorov namenjajo posebno pozornost temu, da vodijo do območij, bogatih s hrano, do gozdnih robov, mej... **Pogosto taka območja tudi na novo ustvarijo**

Prostorov, primernih za gradnjo novih brlogov, zaradi vseobsegajočega spreminjanja in prilagajanja okolja le človeškim potrebam ni več. Jazbeci v takem primeru lahko preživijo le, če jim ljudje naredijo nove jazbine oziroma renaturirajo okolje do te mere, da si jazbeci na naprej pripravljeno mesto lahko sami naredijo novo bivališče. Takšna **umetna jazbina** mora biti pripravljena kar se le da **blizu uničene**. Kraj, izbran zanjo, mora imeti vse elemente, ki jih jazbeci potrebujejo: pobočje ali nasip, suho zemljo in nekaj lukenj s premerom 30 centimetrov. V bližini sta zaželeni mlaka ali vlažno mesto. Če v naravi teh elementov ni, jih

Skica 3: Glavni »lovce« nizozemskih jazbecov je avtomobil. Zaradi podhodov pod cesto in ograditve cest njihova populacija v zadnjih letih ne upada več.

Skica 4: Jazbeci, ki na mestih, kjer se ograja konča, zaidejo na cestišče, lahko uidejo nazaj na polje skozi nihajna vratca, ki se odpirajo le v eno smer.

in zgradijo predore prav v ta namen, da bi živali prišle do njih. Na terenu smo si ogledali sistem predorov, zgrajenih zato, da bi teritorij skupine jazbecov, ki ga je nova cesta ločila od druge populacije, spet povezali z njo. Narejen je bil tako, da je izkoristil vse sicer neobdelane otočke med cestami, čeprav je bilo zaradi tega potrebno položiti več podhodov in napeljati več varovalne ograje. Otočki so bili bogato zasajeni z različnim grmovjem in drevjem s sočnimi plovci.

Marsikje pa so ob gradnji cest razdeljali tudi same jazbine.

umetno naredijo. Zelo pomembna je tudi raznolika in bogata zarast, ki jo je večinoma potrebno šele zasadi. Novo drevje in grmovje se morata pri tem navezovati na že obstoječe žive meje. Cesta ob novi jazbini mora biti vedno ograjena z varnostno ograjo. Do danes se na srečo še niso srečali s primerom, da bi pri gradnji ceste uničili naseljeno glavno jazbino. Če bi se to vendarle zgodilo, bi po dosedanjih izkušnjah morali že pred uničenjem prvotne jazbine narediti novo. Imeti bi morala seveda vse elemente, ki jih jazbeci potrebujejo. Živali, ki bi

naseljevale jazbino, ki bo uničena, bi bilo potrebno poloviti in zadržati v ujetništvu do tedaj, da bi bila ta popolnoma podrti. Nato bi jih spustil v na novo pripravljene brlog. Izvedba take akcije se nikakor ne bi smela odvijati v času, ko jazbeci kotijo mladiče. Preselitev glavne jazbine bi bila drag podvig, ki bi ga gotovo spremljalo veliko težav. V poštev bi prišel le kot skrajna možnost.

Že v sredini osemdesetih let se je na Nizozemskem izkazalo, da ograjevanje in gradnja predorov pod novimi cestami ne bo dovolj, da bi se število jazbecov, ki poginejo zaradi poškodb v prometu, zmanjšalo na minimum. Predore so začeli vrtati tudi pod obstoječimi cestami in pod cestami nižjih redov. Da tak predor jazbeci tudi uporabljajo, je nujno, da je postavljen točno na mestu, kjer stečina prečka cesto. Zaščitna ograja ob cesti mora biti tako dolga, da je najdaljša pot, ki vodi do podhoda, še vedno krajša od poti do konca ograje. Odstopanje predora od mesta stečine ima za posledico večinoma daljšo ograjo. Nasprotno lahko en predor nadomesti tudi več poti preko ceste, ki so blizu skupaj, če je le ograja dovolj dolga.

Večina predorov za jazbece je na Nizozemskem valjaste oblike s premerom od 30 do 40 centimetrov. Pri izbiri materiala pripisujejo največji pomen njegovi trajnosti. Daleč najboljši je beton. Podhode naredijo preprosto iz cevi za kanalizacijo. Druge možnosti, ki jih tudi pogosto uporabljajo, so še jeklo, plastika in salonit. Ti materiali so predvsem cenejši. Pri predorih, ki jih zvrstajo skozi že obstoječe ceste, je tehnično nemogoče uporabljati beton. Ti podhodi imajo premer najmanj 40 centimetrov, zato da bi v primeru, ko bi se plastična cev obrabila, ali če bi pretela nevarnost, da se predor zaradi preobremenjenosti posuje, lahko vanj namestili novo plastično cev. Jazbeci enako uporabljajo podhode iz vseh omenjenih materialov. Predori so lahko v prerezu okrogle ali

Foto: Kocila - Jacana

oglate oblike, paziti pa je potrebno, da niso prestrmi. Zelo koristno je, če imajo posebne odprtine, skozi katere se lahko očisti material, ki jih zamaši na primer ob poplavih. Seveda ni nujno, da je predor vedno speljan pod cesto, čeprav so takšni najpogostejši. Mogoče ga je narediti v notranjosti viadukta ali nadvoza. Tudi v primeru, ko teče cesta pod nivojem okolice, so možne izvedbe prehodov nad cesto.

Za ograditev cestišča se najbolj obnese pocinkana žična mreža z okenci, velikimi od 2 do 4 centimetre. Nosilni stebrički so lahko betonski ali leseni. Da jazbeci ne bi po njih plezali preko ograje, morajo biti postavljeni na notranjo, cestno stran. Mreža je meter visoka in 20 do 30 centimetrov vkopana v zemljo. Trideset do štirideset centimetrov širok kos mora biti pod zemljo ukrivljen vodoravno navzven, stran od ceste, da jazbeci ne morejo kopati pod ograjo. Vratca za jazbece so kovinska. Skonstruirana morajo biti tako, da jih ne morejo s svojimi dolgimi kremplji odpreti z napačne strani. Za jazbece morajo biti neprehodni tudi vhodi, ki se uporabljajo za vzdrževanje in popraviljanje ceste. Da živali ne bi kopale pod takšnimi vrati, naredijo širok betonski prag. Okenca v mreži in različne špranje ob vratih ne smejo biti večji kot 8 centimetrov.

K zmanjšanju števila jazbecov,

ki jih povozijo avtomobili, lahko prispevajo tudi ovire na cesti, namenjene zmanjševanju hitrosti. Učinkovite pa so le, če so narejene točno na mestih, kjer stečina prečka cesto. Nizozemci so že zaprli za promet nekaj makadamskih cest, na katerih so bile pogoste nesreče z jazbeci. Z izjemo ceste, ki pelje skozi Maasheggen v Vierlingsbeeku in je zaprta za promet od sončnega zahoda do vzhoda, združenju ni uspelo izbojevati zaprtja nobene izmed asfaltnih cest.

Kot povsem neuspešna metoda za povečanje varnosti jazbecov se je izkazalo nameščanje reflektorjev ob cestah. V začetku se jim jazbeci sicer le previdno približujejo. Zelo kmalu pa se povsem privadijo nanje in spet prečkajo cesto enako pogosto. Poleg tega se reflektorji hitro poškodujejo. Vse luči, ki so jih namestili v zgodnjih osemdesetih letih na kilometer in pol dolgem odseku na območju Grave, so bile čez štiri leta neuporabne. Pa tudi število nesreč z jazbeci se v tistem času ni nič zmanjšalo. Enako brez učinka je nameščanje talnih rešetk na kraje, ki naj bi bili za jazbece neprehodni. Opazovanja živali v ujetništvu so pokazala, da jazbeci brez težav hodijo preko njih, in to celo zelo hitro.

Kljub temu da je Nizozemska razvita država, da stroški opreme ceste za večjo varnost jazbecov znašajo le 1% vseh

stroškov gradnje nove ceste in da so društva, ki se ukvarjajo z varstvom živali, že uveljavljene organizacije, ki so premagale že mnogo težav, je njihov boj za ohranitev jazbecov še vedno težak. Včasih se izkažejo za skoraj nepremagljive že navidez majhne naloge, kot je na primer zaprtje zelo prometne ceste za nekaj ur, da bi položili predore, ali pa dogovor z lastnikom zemljišča ob cesti, na katerega bi bilo potrebno zapeljati mehanizacijo, potrebno za tako delo. Na več krajih je preživetje jazbecov že povsem odvisno od objektov, ki jih je zanje postavil človek. **Borba za predore, ograje in nadomestne jazbine je le reševanje trenutno najbolj žgočih problemov, ne more pa prinesiti trajne rešitve. Razvoj družbe je potrebno preokreniti v naravi prijaznejšo smer. Nekoč bo namreč mogoče pod vsemi cestami narediti predore, pripraviti veliko umetnih jazbin in mlak in renaturiranih potokov. Le prvobitne narave takrat ne bo več.** Nizozemska je za ekstremen gospodarski razvoj in vseobsežno uničenje narave potrebovala vsega dvajset let!

Martina Kačičnik

skice:

Bernarda Jesenko-Filipič

Skici 1 in 2 sta povzeti po Provisions for badgers against traffic, Vereniging Das & Boom, 1990

Naslov za vse tiste, ki bi morda radi navezali stike z Zvezo za varstvo kun in njihovih habitatov:

Vereniging Das & Boom
(Association for the preservation of mustelidae and their habitat in the Netherlands)
Rijksstraatweg 174-178
6573 DG Beek-Ubbergen
Holland

Usodno odvisen od gozda...

Ukinitev lova je le prvi korak za ohranitev divjega petelina. Ker mu ustrezajo zreli, nekoliko presvetljeni gozdni sestoji pragozdnega tipa, moramo poudariti, da je odvisen pretežno od načina gospodarjenja z gozdom.

Foto: KODIA-JACANA

S 1. aprilom se je nekoč začela lovna doba na divjega petelina. To je prilika, da pobrskamo po lovskem in strokovnem slovstvu, kaj pišeta o divjem petelinu danes.

Sodeč po obilici člankov, ki obravnavajo divjega petelina, bi lahko rekli, da so raziskave o njem in skrb za njegovo ohranitev pri ustreznih strokovnih in znanstvenih ustanovah v ospredju. Povsod, kjer divji petelini živijo, namreč ugotavljajo, da jih je vedno manj. Celo iz Rusije oziroma bivše Sovjetske zveze prihajajo poročila o nazadovanju številčnosti divjega petelina. Kaže, da je to splošna razvojna smer. Zelo malo je poročil, iz katerih bi bilo razvidno, da bi se stanje kje izboljšalo. Zato so ponekod lov na divjega petelina prepovedali ali omejili, večinoma pa lovijo še naprej. To velja predvsem za skandinavske dežele, kjer še danes uplenijo za naše

Pogovor o divjem petelinu

tam veljala dvojna lovna doba za divjega petelina, in sicer od 15. 4. do 31. 5. in od 1. 9. do 31. 10.

Vzroki za neugodno stanje in razvoj populacije divjega petelina so številni in zelo različni. Vsekakor pa so najodločilnejše spremembe v njegovem življenjskem okolju. Te pa povzročamo predvsem mi, ljudje. Ker je petelin ptica gozda in

petelin dokaj dobro počuti tudi v gozdu, kjer se gospodari skupinsko postopno (verfeinerter Femelschlag). To je oblika gospodarjenja, kjer se sestoj pomlajuje na več manjših površinah, ki se z napredovanjem mladja postopoma širijo, dokler se v 30 do 40 letih mladje ne sklene. Tako nastane dokaj pestro strukturiran gozd, ki ustreza divjemu petelinu.

Naslikal: Jurij Mikuletič

pojme ogromno število gozdnih kur. Tako povprečno letno na Norveškem uplenijo 25.000 petelinov in kokoši (!), na Švedskem 35.000 in na Finskem 30.000. V Švici se povprečni letni odstrel giblje okrog 1400 (podatki iz leta 1992), v Avstriji pa so v lovskogospodarskem letu 1989/90 uplenili 707 petelinov.

V skandinavskih državah gozdne kure lovijo le jeseni, in ne, kot je bila navada pri nas in v srednji Evropi, spomladi v času rasti. Zanimivo je, da je za časa avstroogrške okupacije Bosne in Hercegovine

brez njega ne more živeti, je njegova ohranitev odvisna prav od gospodarjenja z gozdom. Tako iz Belorusije poročajo, da se je stalež divjega petelina tam občutno zmanjšal – padel je na približno 20.000 zaradi prevelikega izkoriščanja starih sestojev rdečega bora. K temu pa so svoje prispevale še številne lisice, kune, kragulji in enok (rakunasti pes, nemško: Marderhund). Divjemu petelinu ustrezajo stari, zreli, nekoliko presvetljeni sestoji oziroma sestoji pragozdnega tipa. Takih pa danes ni mnogo! Švicarji so ugotovili, da se divji

Rdeči bor pa je za divjega petelina sploh pomemben. To je stara ugotovitev, ki jo v svoji študiji o divjem petelinu v Sloveniji potrjuje tudi dr. M. Adamič. Res pa je, da je v Sloveniji sorazmerno malo nahajališč divjega petelina, kjer bi bil rdeči bor glavna ali sovladajoča drevesna vrsta. Prevladujejo smreka, jelka, bukev in v višjih legah še macesen. Skrb za ohranitev divjega petelina se kaže v različnih oblikah. Najenostavnejša, vendar ne najučinkovitejša oblika je omejitev oziroma ukinitve lova. Vendar opustitev lova in zava-

rovanje rastišč nič ne pomagata, če ju ne spremljajo še drugi ukrepi. Po mnenju nemških strokovnjakov je treba z ustreznimi ukrepi zavarovati površine, velike najmanj 1000 ha, gospodarjenje z gozdovi mora biti prijazno za divjega petelina, potrebno je zmanjšati število plenilcev, zmanjšati ali povsem odpraviti motnje, ki jih povzročajo ljudje (nabiralci gob, gozdnih sadežev, izletniki), npr. s prepovedjo gibanja izven gozdnih cest in poti, in pomagati populaciji z naseljevanjem.

Glede zmanjšanja števila plenilcev se zadnje čase pojavlja nova zadrega. Znano je, da se posebno v Nemčiji zavzemajo za to, da bi v njihovem delu Alp in v Schwarzwaldtu naselili risa. Tako naj bi sčasoma povezali nahajališča risa v Sloveniji, Avstriji, Švici in Franciji (Vogezi). Temu pa odločno nasprotujejo posamezniki in lovske organizacije v Schwarzwaldtu, kajti tu je eno izmed zdaj še obstoječih nahajališč divjega petelina v Nemčiji. Nasprotniki naselitve risa postavljajo vprašanje, zakaj naseljevati neko živalsko vrsto na račun druge, katere obstoj je skrajno ogrožen. Ni še popolnoma razčiščeno vprašanje dodatne ogroženosti že tako prizadete vrste, ki gnezdi na tleh. Velika razlika je, če propade nekaj živali v stabilni, močni populaciji ali pa če zaradi izgube enega propade majhna osamljena populacija. Podobno bi se lahko vprašali glede odnosa med kraguljem in kokošmi in kebčki ter seveda gozdnim jerebom. Po drugi strani pa spet naletimo na mnenje, da naj ris ne bi bil nevaren gozdnim kuram, češ da slabo voha in zato težko odkrije na tleh valeče kokoši. Ker pleni tudi lisice, kune in jazbeca, naj bi verjetno na stalež gozdnih kur vplival prej pozitivno.

V zvezi s tem bi bila najbrž pomembna tudi raziskava odnosa med petelinom in risom pri nas, saj je populacija risa že dokaj močna in stabilna in se že širi tudi v Italijo. Zanimivo je tudi sporočilo, da je pokrajinska vlada v Braunschweigu v Nemčiji odločila, da se zaradi zavarovanja narave lahko omeji zimski šport. Posebno turno smučanje in tisto, ki se ne drži določenih prog, zelo vznemirja gozdne kure.

Pomoč populacijam divjega petelina vidijo nekateri tudi v njegovi vzreji in izpuščanju v naravo. Zadeva pa ni tako enostavna, ampak zelo draga in tvegana. Kljub temu so se tega ponekod lotili in v Nemčiji po nekaterih razočaranjih do-

Lov in lovstvo v Triglavskem narodnem parku: do kdaj še?

segli le nekaj uspehov. Pri tem je pomembno, da vzreja poteka tako, da je čim bolj podobna naravnemu razvoju in da se izpusti dovolj veliko število živali. Da bi v Harzu v Nemčiji spet imeli divjega petelina, so ga l. 1976 začeli naseljevati. Od takrat do danes so v naravo izpustili 680 ptičev. Računajo, da je danes tam od 70 do 80 petelinov in kokoši. Deset odstotkov preživelih živali naj bi skupaj s kebčki zagotovilo preživetje populacije, vendar je po mnenju strokovnjakov potrebno vsaj 150 za razplod sposobnih osebkov, da bi trajno zagotovili njihov obstoj. Harz sedaj nudi dovolj velik in primeren življenjski prostor divjemu petelinu. Pestri in zrahljani mešani sestoji nudijo divjemu petelinu dovolj svetlobe, hrane in kritja. Za spremljanje gibanja in usode osebkov uporabljajo radiotelemetrijo. Izpuščenim petelinom in kokošim pritrldijo na telo miniaturni radiooddajnik z anteno, ki oddaja signal, po katerem lahko ugotovijo, kje žival trenutno je. Dobljene podatke vnašajo na zemljevid ustreznega merila in tako dobijo predstavo o gibanju in obnašanju petelina oziroma kokoši. Tudi če žival pogine ali postane žrtev plenilca, jo zlahka najdejo in ugotovijo okoliščine propada. Radiooddajnik namreč oddaja signal še naprej, dokler ne izčrpa energije iz baterije. Tak je primer iz jugozahodne Bavarske. Tu so z radiooddajnikom pred izpustitvijo opremili 18 petelinov in 9 kokoši. Od teh je do poročanja (1990. leta) propadlo 9 osebkov. Kot vzrok propada pa navajajo, da so postali plen kragulja, kune in lisice. Radiotelemetrija se je pri biologih izredno uveljavila, saj jim omogoča neposreden vpogled v življenje živali.

Na koncu bi rad pripomnil še nekaj. Smo tik pred sprejetjem novega slovenskega zakona o gozdovih. Njegova vsebina širši javnosti (sedaj, ko to pišem) še ni znana. Če sem prav razumel novinarja po televiziji, bo v (javnih) gozdovih dovoljeno prosto gibanje in nabiranje gozdnih sadežev tudi za tujce. Ali ni bila to priložnost, da se s primernim določilom zavarujejo stanišča divjega petelina? Na južnem Tirolskem nas ob marsikateri cesti, ki pelje skozi gozd, pozdravlja napis »Divieto raccogliere funghi« (prepoved nabiranja gob), v Švici, Nemčiji in Avstriji pa ponekod pri vstopu v gozd okrogel prometni znak. Ali smo res pozabili na naravo?

Vitomir Mikuletič

Razor – pogled s trentarske strani

Foto: M. Marenče

Naslov prispevka bo verjetno marsikoga presenetil: nekateri namreč menijo, da se o lovu v narodnem parku sploh nimamo kaj pogovarjati, saj če kje, potem naj bodo živali popolnoma zavarovane vsaj v narodnih parkih; drugi menijo, da je zahteva po popolni izločitvi lova nerazumna in temelji na nepoznavanju dejstev spremenjene narave v kulturno krajino; tretji se boste šele vprašali, za kaj pravzaprav gre; četrto, no, kaj boste menili četrti?

Ni potrebno veliko ugibati, kdo so zagovorniki posameznih stališč. Nimam namena analizirati različnih stališč v podrobnostih, jih med seboj primerjati, dodati še nekaj svojih pogledov in na koncu izluščiti »pravo«. Širši lovski javnosti želim pojasniti predvsem vsebino narodnega parka, njegov namen in cilje. Pri tem se omejujem na živalski svet, zlasti na tisti njegov del, ki ga imenujejo divjad. Vsakdanji pogovori so me prepričali, da je mnogo nerazumevanja zaradi nepoznavanja ciljev v posebej zavarovanih območjih, žal pa je tudi nekaj namernega zavajanja.

Vsebinska, namen in cilji narodnega parka niso nekaj, kar lahko opredelimo po svojih predstavah. Gre za dogovore, ki so sprejeti v mednarodni skupnosti in zapisani v IUCN (International Union Conservation Nature) konvenciji o narodnih parkih. Zato ne moremo razpravljati o (ne)smiselnosti takšne ali drugačne vsebine, niti o subjektivni niti o čisto strokovno preverjeni. Gre enostavno za dogovor, pri katerem ima varstvo narave prvo in odločilno besedo. Da strokovno, zlasti pa ljubiteljsko varstvo narave drugače razume človekovo poseganje v naravo kot upravljavci posameznih naravnih dobrin (kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, vodarstvo itd.), je pričakovano in legitimno. Kako naj bi sicer govorili o varstvu narave kot o gibanju, pripadnosti, načinu razmišljanja in stroki? Vsak dan slišimo, češ saj smo mnogi lovci, gozdarji... varstveniki narave, še več, cela lovska organizacija je naravovarstvena. Da, vendar zelo široko pojmovano, zlasti pa po lastnih predstavah. In tu nekaj ne gre skupaj; kako naj si sicer razlagamo večno merjenje moči med upravljavci posameznih dobrin in varstvom narave, zlasti njenim strokovnim delom. Šele sprejemanje vsaj nekaterih »ožjih« naravovarstvenih zahtev pripelje do približevanja in tudi vsaj delnega prekrivanja med ožje pojmovanim varstvom narave in širšim naravo-

varstvenim značajem upravljalca. Res pa je, da bi marsikateri varstvenik narave na primer lov enostavno ukinil kot nekaj preživetega, nepotrebne, zlasti pa nemoralnega, kakor je tudi res, da jih ni malo med lovci, ki bi kar brez pomislovov plenili redke ali zavarovane živalske vrste, češ da jih je dovolj in jih ni potrebno zavarovati. No, in smo pri že omenjenem merjenju moči. Varstvo narave poizkuša uveljaviti svoje koncepte v širšem prostoru, vsekakor pa uveljavlja svojo strategijo na domačem »dvorišču« – in to so posebej naravovarstveno varovana območja.

strukturi« parka. Po konvenciji IUCN je narodni park II. varstvena kategorija; prva so naravni rezervati. Ker evropski narodni parki zaradi najrazličnejših vzrokov ne dosegajo kriterijev druge kategorije, vsaj ne na celotnem območju, velja določilo o opredelitvi narodnega parka na območje druge kategorije (to je v bistvu pravi narodni park), ki mora zajemati vsaj 10.000 ha površine, ter peto kategorijo, kjer navadno živijo ljudje, stalni prebivalci parka, in je dovoljeno sonaravno gospodarjenje oziroma izkoriščanje naravnih dobrin. Triglavski narodni park ima vse pogoje za izločitev dela

veka ni obstoja in, ne nazadnje, je tudi sam del narave. Zato svoje najvišje naravovarstveno načelo uveljavlja le na manjšem delu prostora: v prvi in drugi varstveni kategoriji (naravni rezervati in narodni parki). Povsod drugod pa zagovarja le nujno potrebno človekovo poseganje. Nikakor pa ne pristaja na roparski odnos, na izkoriščanje zaradi statusnega položaja, nečimrnosti, napuha in samoljublja.

V narodnih parkih varstvo narave uveljavlja biološka in etična načela. Gre za delitev prosto živečih živalskih vrst na trajno zavarovane (teh je največ) ter na tiste, s katerimi upravljamo tudi z regulacijo na območju pete kategorije (robno območje): to so predvsem rastlinojedi. Vse živalske vrste, ki imajo samo statusno-trofejni značaj, niso več predmet lova, ampak trajnega varstva. Tako smo v lovišču Triglav v Triglavskem narodnem parku v letu 1992 trajno zavarovali ruševca, z njim pa tudi vse ptice in večino zveri. Zavarovanje medveda in risa smo še posebej poudarili, pa ne samo zaradi statusno-trofejnega, ampak predvsem zaradi biološkega značaja.

Naslednja bistvena stvar so natančno določena pravila regulacije (odstrela). Z ožjega strokovnega stališča so pomembna zlasti biološka načela. Gre za primerno številčno, spolno in starostno strukturo odstrela. To pravzaprav niso naravovarstvene zahteve, ampak spoznanja ustreznih strok na podlagi raziskav. Ta načela bolj ali manj splošno uveljavljamo. Za samo regulacijo so bistvena in se ne »obremenjujejo« z etiko. Sicer pa, ali v zvezi z odstrelom sploh lahko govorimo o etično-kulturnem? Nekoliko težko vprašanje in še težji odgovor. K biološkim načelom štejemo tudi »hitrost« izvajanja odstrela; velja pravilo »čim prej«, ker to pomeni čim hitrejšo razbremenitev življenjskega okolja, mater mladičev ter zagotovitev miru v energetsko najbolj neugodnem času – pozimi. Tu omenimo praktični problem regulacije; to je poglavje, ki je v varovanih območjih nedorečeno. Pravzaprav smo nemočni pri določitvi najboljše metode, zato narodni parki to vprašanje rešujejo različno. Tako na primer v Berchtesgadnu regulacijo izvajajo poklicni lovci – gozdarji; v Bayerischer Waldu izločajo določeno število pred ponovno izpustitvijo iz zimskih obor; v švicarskem Engadinu poženajo divjad iz narodnega parka na robna območja, kjer jo prič-

Foto: M. Marenčič

Kranjska lilija ali zlato jabolko (*Lilium carnolicum*) iz doline Triglavskih jezer

Teh nekaj stavkov sem napisal zato, da nam bo jasno, da gre na varovanih območjih za drugačne pristope, kot jih poznamo v širšem prostoru, in za kaj je tako.

Osnovni cilj narodnega parka je ohranitev prvobitne narave (prvobitno moramo razumeti pogojno) ali pa ustvarjanje razmer za nastanek prvobitne, od človeka nemotene narave. Prepovedana je kakršnakoli gospodarska raba naravnih dobrin. Narava v narodnem parku je ljudem namenjena le za opazovanje, in še to po naprej določeni »infra-

površine v II. kategorijo. Kolikšen površinski del izločimo, je stvar strokovne presoje, konkretnih danosti in postopnosti. Na območju V. kategorije enako kot na drugih zavarovanih območjih nižjih rangov (naravni, krajinski, regijski parki) varstvo narave uveljavlja načela, s katerimi se predstavlja in za katera želi, da bi se uveljavila v širšem prostoru. Katera strategija je to?

Omejujemo se na živalski svet. Najprej moramo poudariti, da varstvo narave sprejema dejstvo človekovega poseganja v naravo, saj brez tega za člo-

Špikova skupina

Foto: M. Marenče

kajo lovci, itd. Je vse to potrebno? Očitno je. Etično? Kdo izvaja regulacijo v narodnem parku, je stvar upravljske odločitve, in ne strokovne. Stroka je le tista, ki zahteva določeno znanje od ljudi, ki regulacijo izvajajo oziroma neposredno na terenu odločajo, kaj naj se odstrelji.

Triglavski narodni park kot edini, ki ga Slovenci imamo, je velika tema slovenskega varstva narave, zato vsi pričakujemo, da bomo v njem ohranili izjemne naravne lepote in doživljali najvišja človekova kulturna in etična načela. Vsaj tu!

Rekli smo že, da je etika pri odstrelju (plenjenju) že sama po sebi sporna. Zanimarimo načelno stran tega vprašanja in pogledimo stvar »po področjih«. Gre za sestavine etike, ki jih lahko postavimo znotraj »dogajanja«. Izločanje živali v času razmnoževanja je že ena od teh sestavin. Smernice Evropske skupnosti na zavarovanih območjih priporočajo popolno varstvo (varstveno dobo) v času razmnoževanja vseh živalskih vrst. Eno od etičnih načel je tudi prepoved komercialnega lova. Regulacija je stvar poklicne strokovnosti. Lahko je tudi ljubiteljsko

organizirana, vendar le v izvajalskem delu. Načrtovanje je enotno in strokovno utemeljeno. Najpomembnejše etično načelo pa je vsekakor regulacija le nekaterih živalskih vrst zaradi znanih vzrokov ter trajno varstvo večine živalskih vrst. S trajnim varstvom namreč na najboljši možni način rešimo vsa sporna etična vprašanja. V ponazoritev: najbolj sporno je bilo odstreljevanje gozdnih kur med rastitvijo. Kateri argumenti opravičujejo takšno početje? Potreba po regulaciji, možnost izbire? V strokovni službi TNP poznamo mednarodno dogovor-

jene zahteve, ki smo jih dolžni uresničevati. Uveljavljamo koncept postopne poti k cilju. V katerem času in v kolikšnem površinskem obsegu bomo uresničevali različne varstvene kategorije, pa je stvar skupnega dogovora oziroma odločitve države. Država bo morala prevzeti svoj del nalog, predvsem pa obveznosti, ki jih varstvo narodnega parka zahteva. Narodni park je lahko narodni park le, če izpolnjuje predpisano vsebino, ali pa ga ni. Vmesne poti ni!

Miha Marenče

Pozdravljeni nam, lovci vsi!

Tako se že skoraj dvajset let pričinja skupni nastop pevcev, združenih v veliki družini lovskih pevskih zborov in rogistov iz vse Slovenije, zamejstva in nekaj zadnjih let tudi iz sosednje Hrvaške. Pesem **Ubalda Vrabca Pozdrav** je namreč ena od stalnih skupnih pesmi, ki jih pevci lovskih pevskih zborov zapojejo na skupnem nastopu na vsakoletnem srečanju slovenskih lovskih pevskih zborov in rogistov. Druga je **Venturinijeva Lovska** s svojim značilnim basovskim delom: »Halo, halo, na lovstvo...« Prav tako spada v železni repertoar lovskih rogistov na skupnem nastopu **Koračnica**, ki jo je nalašč za rogiste napisal starosta slovenskih lovskih rogistov, neutrudni **Jože Grlec** iz Murske Sobote, in **Pozdrav lovini**, ki jo je uglasbil vodja Zasavskih rogistov in sedanjí predsednik aktiva zborovodij LPZ in vodij rogistov, **Dane Namestnik** iz Litije.

S tem kratkim opisom dela skupnih nastopov zborov in rogistov na vsakoletnih srečanjih sem želel prikazati vzdušje, zanos in entuziazem velike družine slovenskih lovcev – pevcev in rogistov, ki s svojim aktivnim in organiziranim delovanjem vedno znova spomnijo slovensko lovsko pa tudi kulturno javnost, da je lovška glasbena kultura zelo živa in prisotna med nami, da se razvija, širi, išče vedno nove poti in prijeme in tudi na ta način seznanja svoje lovške tovariše in naključne poslušalce s tem, česa smo lovci (tudi) zmožni.

Pričelo se je z objavo v Lovcu 1974. Lovski pevski zbor LD Globoko je povabil v goste vse takrat delujoče lovskie zbornice v Sloveniji (organiziranih skupin rogistov takrat še ni bilo).

Odzvale so se štiri skupine (Dežani, Podgorje, Sodražica, Maribor) in prve tri so poleg domačinov 17. aprila 1974 nastopile na prvem srečanju LPZ Slovenije.

Takoj smo ugotovili, da je potrebno

s takšnimi srečanji nadaljevati. Dogovorili smo se, da bodo vsako leto v drugem kraju, da ne bodo tekmovalnega značaja, da pa bodo imela namen širiti lovsko kulturo na Slovenskem in ob stremeti tudi k vedno večji kakovosti izvedenih skladb.

Dobra volja, ubrano petje in vedno nova doživetja so med lovce – pevce privabljala vse več skupin. Čez nekaj let so se pevcem pridružili tudi rogisti in postali smo velika družina lovcev – kulturnikov. Srečanja so se odvijala vsako leto, vedno v drugem kraju, in danes ni slovenske pokrajine, kjer ne bi bilo srečanja, kot tudi skoraj ni Zveze lovskih družin, v kateri ne bi delovala vsaj ena lovška skupina pevcev ali rogistov. Še več. Lovske melodije so se razširile izven meja Slovenije. Pridružila sta se nam tudi zamejska zbornica iz Železne Kaple in Doberdoba, redno pa zadnjih nekaj let sodeluje tudi mešani (!) lovski pevski zbor iz Klane na sosednjem Hrvaškem, ki je bil 8. junija 1991, le nekaj dni pred junijsko vojno, uspešen organizator 18. srečanja v njihovem kraju. Vsako leto nas je bilo več. Na lanskem 19. srečanju v Murski Soboti je nastopilo že 27 skupin pevcev in rogistov. Seveda je tolikšna množica nastopajočih nešteto ur preživela na vajah in nastopih, je pa tudi izraz globoke ljubezni do slovenske lovskie melodije.

Od prirediteljev pa je organizacija takšnega srečanja, ki kot kulturna manifestacija prerašča stanovske (lovskie) okvire, zahtevala obširne priprave in veliko osebnega angaziranja ter finančnih sredstev. Vsakdo bi namreč prireditel rad pripravil kar najuspešnejše, tako po organizacijski kot po finančni plati. Prav gotovo so na vsakem srečanju večji ali manjši spodrsrljaji, ki pa jih vsak prireditelj želi odpraviti, še preden se pojavijo. To velja tudi za letošnjega prireditelja, **Lovski pevski zbor Globoko**.

Da bomo organizatorji 20., jubilejnega srečanja Globočani, je bilo dogovorjeno že na predzadnjem srečanju v Klani. Zato smo skušali čimprej pripraviti osnovni koncept

prireditve in ga že na lanskem srečanju predstaviti sodelujočim. To nam je tudi uspelo in tako je ob zaključku 19. srečanja predsednik SO Brežice, gospod **Teodor Oršanič**, vse nastopajoče povabil na 20. srečanje v brežiško občino. Na sestanku aktiva vodij zborov in rogistov je bilo tudi dokončno potrjeno, da bo jubilejno, 20. srečanje **v soboto, 12. junija 1993, v Globokem**. Potrjena je bila tudi osnovna zamisel prireditve, in sicer bo koncertni del (nastopi posameznih skupin rogistov in pevcev) razdeljen na štiri lokacije (**Artiče, Pišce, Kapele, Globoko**), skupni nastop (srečanja) pa v Globokem. Na ta način smo se želeli izogniti maratonskemu nastopanju posameznih skupin, ki s trajanjem nad 3 ure (pri tem vsaka skupina nastopi le s po dvema skladbama) postane mučno tako za nastopajoče kot za poslušalce. Na način, kot je zamišljen, pa bomo ob pomoči članov lovskih družin navedenih sosednjih krajev prireditel predstavili širšemu krogu poslušalcev, poleg tega pa se bo vsaka skupina lahko predstavila z večjim številom skladb, kar prispeva h kvalitetni rasti prireditve. Ker bodo posamezni koncerti potekali istočasno, pa to pomeni, da se bo tudi bistveno skrajšala prireditel v celoti.

Priprave na srečanje že potekajo.

Vse delujoče skupine, za katere vemo, so že prejele vabilo k sodelovanju s prijavnico in notami za skladbo skupnega nastopa ter podrobni program osrednje prireditve. Poleg tega pa z vso paro delujejo posamezne komisije, ki jih je imenoval organizacijski odbor. Potrudili se bomo, da bomo prireditel izpeljali kar najbolj uspešno in s čim manj spodrsrljajev.

Zato še enkrat vabimo vse zbornice in skupine rogistov, naj se udeležijo 20. jubilejnega srečanja slovenskih lovskih pevskih zborov in rogistov!

Seveda velja vabilo tudi čim večjemu številu obiskovalcev tako posameznih prireditel kot tudi skupnega srečanja pod šotorom v Globokem.

Potrudili se bomo, da se boste pri nas prijetno počutili, poleg tega pa doživeli lepo predstavitev slovenske lovskie kulture. S tem bomo tudi številnim nasprotnikom lovskie organizacije dokazali, da znamo lovci početi še kaj drugega, ne le streljati divje živali.

Na svidenje v Globokem!

Franc Kene

Siva čaplja na zatožni klopi

Komaj še veljavni lovski zakon je sivo čapljo (in tudi vse druge čap-

Lovski pevski zbor Globoko, gostitelj 20. srečanja slovenskih lovskih pevskih zborov in rogistov, ki bo 12. 6. 1993 v Globokem.

Foto M. Rožman

ALLSPORT
d.o.o.

ŠLANDROV TRG 21 63310 ŽALEC

**HUNTING AND SPORTING
EQUIPMENT**

Odprto od 8. do 12. in od 15. do 18. ure,
sobota od 8. do 12. ure

Tel.: (063) 714-615

Fax: (063) 714-623

Na zalogi imamo:

- strelne daljnogledje iz lahkih kovin 4×20, 4×32, 6×40, 3-9×40, specialne 8-32×44 z dvema senčnikoma, dolžine 60 cm;
- strelne daljnogledje iz jekla in s posebno vidljivostjo 3-9×44, 3-12×52;
- Kahles 4×32, 6×42 s 40-letno garancijo;
- dvogledje 7×50;
- šibrene naboje in krogelne naboje znamke ALL;
- pištole za voluharice in naboje, učinek 100%;
- zračne puške z montiranim strelnim daljnogledom 4×20;
- Perma Blue, s katerim v nekaj minutah brunirane odrgnjene in poškodovane dele. Tekočina deluje v dveh minutah;
- montaže, fiksne in odmične (schwenk). Dobavimo tudi polizdelke po naročilu;
- gumijaste ščitnike za varovanje očesa zoper vdor stranske svetlobe za vse vrste strelnih daljnogledov;
- ramenjače iz gume;
- Balistol, solzivec, lovška oblačila, srajce iz 100% bombaža.

Odkupujemo sortirane tulce istega proizvajalca v najmanjših količinah 100 kom v kalibrh .223, .243, 7×75R, 7×64, 7×65R, .308W, .30-06 in 8×57 IS. Zadnje samo sortirane po letnikih.

Naročeno pošiljamo tudi po pošti.

d.o.o.

PROIZVODNJA, TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO, MARKETING, IZVOZ – UVOZ

Puštal 151, 64220 Škofja Loka telefon: 064/ 622 197

Naše podjetje Vam nudi sledeče izdelke in storitve:

1. fascikle za shranjevanje revije Lovec (za cel letnik), 6 DEM,
2. foto albume za različno število slik; cena je odvisna od števila foto vložkov (od 10 DEM dalje),
3. etuije za lovske dokumente (1 DEM) ali za vozniško in prometno dovoljenje,
4. ovitke za diplome in priznanja vseh dimenzij,
5. jedilne liste, albume za vizitke, kovance in znamke,
6. ovitke z beležko (primerni za dnevnik obhodov in dela),
7. različna vabila in plakate.

Vse artikke po želji opremimo s sitotiskom in so izdelani iz najboljših in izbranih materialov.

Barva po želji kupca.

Vse informacije dobite po tel. ali faksu št: (064) 622-197.

lje) zaradi redkosti uvrstil v skupino divjih živali, ki jih je prepovedano loviti vse leto. Popolna prepoved lova teh ptic na eni strani ter peštra, zadostna ali celo prevelika prehranska ponudba v intenzivno poribljenih potokih, rečicah, ribnikih, jezerih in drugih vodnih površinah ter ob njih, kjer ribiške organizacije in ribogojci intenzivirajo razne ribogojne ukrepe in proizvodno rib, na drugi strani sta verjetno glavna vzroka, da se je številčnost teh ptic na določenih področjih močno in relativno hitro povečala ali celo prenamnožila (ornitologi ocenjujejo, da v Sloveniji gnezdi vsaj 400 parov sivih čapelj). Jate teh lepih vodnih, ribičem nenaklonjenih ptic štejejo tudi po nekaj deset živali. Predvsem so jate pogoste v zimskem času, ko se čaplje s področij gnezdišč selijo ali bolje rečeno, klatijo (zato naziv »klateži«) za hrano in iščejo še nezaledenele vodne površine, to pa so največkrat že omenjene vode, kjer ribiči intenzivirajo proizvodno in vzgojo rib. Zaradi preštevilčnosti naj bi se zato nekaj teh ptic odstrelilo!?

To so osnovne misli s sestanka, ki so ga 9. marca letos na Brdu pri Kranju sklicale inšpekcijske službe na pobudo ribiških organizacij iz Gorenjske ter osrednje Slovenije. Številna udeležba ribičev in ribogojcev na tem posvetu, na katerem so sodelovali tudi lovci, varstveniki narave, biologi in ornitologi, je dokazovala, da je problem res pereč, saj so škode, zlasti na mladih ribah in zarodu, zares obširne, bremenijo pa izključno ri-

biče same, saj jim jih nihče ne plača. Trezna, pogosto tudi čapljam naklonjena razprava pa jih je le rešila pred najhujšim, saj bi odstrel le nekaj ptic v ničemer ne rešil problema! Ribičem so predlagali vrsto tehničnih rešitev pri gradnji ribogojnih objektov, ki bi zmanjšale izgube zaradi vodnih in obvodnih ptic. Svetovali so jim gradnjo globljih ribnikov (do 60cm globine) s strmimi brežinami, namestitvev zaščitnih kovinskih mrež, ki naj bi pticam preprečevale dostop do rib, itd. Predlagali so tudi, da naj bi na enem od naslednjih sestankov obravnavali dejavnosti za biološko ozdravitev ribogojnih potokov. Tokrat jo je čaplja dobro odnesla, toda ali jo bo tudi v prihodnje? Konec koncev pa si želi le jesti; ni žalost tudi ribe, ki gredo v slast tudi nam.

B. Galjot

Postojnski lovci prenavljamo lovsko kočo na Golobičevcu

Po vojni delujoča Lovska družina Postojna se je zaradi ogromnega kompleksa lovišča razdelila na LD Črna jama in LD Javornik, ustanovni občni zbor katere je bil 18. 11. 1954 v Postojni. Po pogodbi o gospodarjenju v lovišču pri občini Postojna družina gospodarji na 5.150ha skupne površine. Lovne je 4.838, gozda 1.862 in kmetijskih površin 1.024 ha.

Nižinski del leži na od 520 do

V LD Javornik poprimajo za delo tudi »veterani«, ki so sicer fizičnega dela v LD že oproščeni. Foto: D. Gabriel

550 m nadmorske višine, višinski s sestavo tal iz apnenca in dolomita pa na od 550 do 1269 m. Smo del Notranjskega LGO s stalno divjadjo: medvedom, risom, divjim prašičem, jelenjadjo, srnjadjo, lisico, kunami, jazbecem, divjo mačko, gozdnim jerebom, divjim zajcem, kraguljem, skobcem, kanjo, sovami, racami mlakaricami, črno lisko, golobi, krokariji, vranami itd. Včasih smo imeli tudi gamsa in rastišče divjega petelina, ki ju sedaj ni več. Le občasno se pojavi kakšen primer. Prehodna divjad so volk, ki je zelo redek, več vrst rac in gosi, čapelj, kljunačev in ptic selivk.

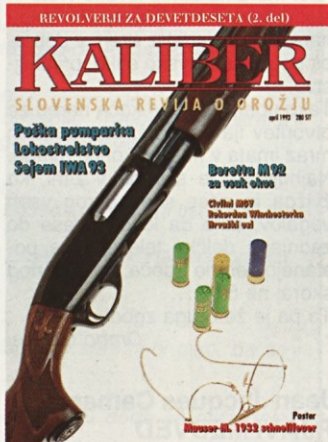
V tem ogromnem in razgibanem kompleksu uporabljamo v mogočih javniških gozdovih malo lovsko kočo Sajevic pod Suhim vrhom, oddaljeno od mesta kakih 20 km, ter podobno kočo pod Malim Kožljekom. Objekta sta zelo stara, vendar dobro vzdrževana, v njiju se lahko prespi, kaj skuha in lovi.

Po južnem pobočju Velikega Javornika s 1269 m nadmorske višine se proti severozahodu spušča in razprostira Mali Javornik s 1220 m, ki prehaja mimo Volčjega vrha z 930 metri v revir Golobičevcu.

Tu, na 750 m, že dve leti »bijemo bitko« s prenovo ter dozidavo starega objekta ali lovskega doma. Dozidani so sanitarije in prostor za električni agregat, pa napušč z vhodom. Pobožna želja posameznikov pa je, da bi objekt povežali še z električno napeljavo iz bližnjega smučarskega centra Kalič. Nova je streha, preurejajo se notranji prostori, napeljuje se vodovod. S sodelovanjem GG Postojna bomo postavili še jurčka in drvarnico. Uredili bomo še vso okolico.

Objekt stoji v prelepem okolju 5 km iz mesta s smrekovimi in mešanimi gozdovi. V neposredni bližini sta krmna njiva in lep laz, kjer imamo tudi družinsko strelišče. To pa je kraj, kjer si spiješ duha in telo. Ob lepem vremenu nese pogled tja do Javornikov, Učke, Nanosa in

planin v Posočju in še kam. Ko bo kočica nared, bodo odpadli vsi sestanki, posveti in druženje po gostilnah. Članom je bilo odrejeno število udarniških ur, nismo pa pozabili na invalide in tiste nad 60 let starosti ter veterane, ki so oproščeni dela. Prva skupina (11 po številu) se je 100-odstotno odzvala vabilu, v katerem je med drugim pisalo, da starešina »starejšim mladincem«

KALIBER, slovenska revija o orožju, v kateri boste vsak mesec našli obilo zanimivega in poučnega branja o lovskih in drugih puškah, pištolah, revolverjih, strelivu, optiki, hladnem orožju, opremi...

Naročniki imajo nekaj ugodnosti:

- revijo prejmejo na dom, preden pride v kioske,
- Kaliber je zanje najmanj 10 odstotkov cenejši,
- zanesljivo prejmejo vse številke revije – ni jim treba skrbeti, da bo morda razprodana.

Naročite ga lahko na naslovu:

REVILJA OBRAMBA – ZA KALIBER
Rimska cesta 8
61000 Ljubljana

Telefon: (061) 223-332 ali
(061) 223-329
Telefax: 061/216-114

priporoča obnovo mišičevja in misli ter da bo za jedačo in pijačo poskrbljeno. Prišli smo: Evgen Volič, Pepi Andrejašič, Lojze Jurca celo iz Kopra, Janko Leban, Jože Blažič, Franc Štefančič, Stane Debevec, Niko Pavlin, Rafo Baraga, Aldo Ostrouška in moja malenkost. Večina nas je v starosti blizu 70 do 80 let. Delali smo brez predaha skoraj 6 ur, da je teklo od potu. Po zaključku del je bila skromna malica, s pijačo seveda. Če ni mlajših ali pa jih ni dovolj, potem smo starejši še kako potrebni, mar ne? In prav je tako.

Pri dosedanjem delu pa se je izkazala tudi večina članov s požrtvovalnim gospodarjem Marjanom Milharčičem in Pavlom Bajcem, članom gospodarske komisije.

Žal pa je bilo tudi nekaj takih, ki so pozabili na obljubo o obveznih urah, dano na občnem zboru. Ob vstopu v lovsko družino pa so v prošnjah zapisali, da bodo z veseljem izpolnjevali vse obveznosti, pravila in lovsko etiko zelene bratovščine. Čas je, da te obljube tudi izpolnijo, če nočejo biti pozabljeni od lovske družine.

Kdo se ne spominja pokojnih delovnih lovcev, Debevc – po domače Betala, najstarejšega lovca družine, pa Šegca, ki je s svojim rekom »Argot, fantje« poudarjal strogost v družini, pa Rafota, brivca-lovca in večnega šaljivca, ki je med lovsko družino marsikatero »zakuhal«, vendar napravil prvo prežo na lazu vrh Javornikov, ki se imenuje po njem. Še bi lahko našteval.

Njim v spomin in nam za bodočnost moramo strniti lovske vrste in slediti lovskemu življenju in utripu narave in divjadi ter vsem v dobrobit poudarjati lovsko etiko, prijateljstvo.

Tako upamo, da bo koča nared za otvoritev tja do zime, kajti burja in mraz imata v našem koncu mlade. Najhuje pa je seveda v zimi, ko žvižga in nese sneg okrog vseh vogalov, tako da lovca stresa do zadnjega delčka telesa. Lica postanejo temno rdeča, rok in nog skoraj ne čutiš...

To pa je že druga zgodba.

Drago Gabriel

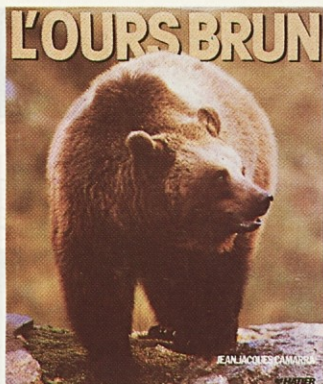
Jean Jacques Camarra: RJAVI MEDVED (L'ours brun)

V izdaji založbe Hatier iz Pariza je leta 1989 izšla knjiga, bolje rečeno monografija o rjavem medvedu. Poleg knjig o rjavem medvedu Vlada Šviglja in Zvonka Carla, ki smo jih poznali doslej, ter velike Couturierjeve (1000 strani!) je to zares temeljno delo o tej živalski vrsti, ki temelji na avtorjevem 20-letnem raziskovalnem delu.

Poudariti je potrebno, da je del knjige posvečen pirenejskemu rjavemu medvedu, katerega populacija šteje danes le še deset medvedov in je na najboljši poti, da izumre. Francozi si zelo prizadevajo, da bi jo ohranili.

Kaj je avtorja motiviralo, da se je pričel ukvarjati z medvedji? Sam pravi takole:

»V začetku sedemdesetih let je sreča hotela, da sem našel besedilo F. Merleta o raziskavah pri

rjavih medvedih v Pirenejih, teh zadnjih simbolih svobodne divjine. Merletove pustolovščine so me spodbudile, da sem obiskal kraje njegovega potovanja. Potreboval sem več mesecev, preden sem srečal pravega (legitimnega) prebivalca teh obširnih območij: medveda.«

Od tedaj do danes je J. J. Camarra ostal z medvedji. Ob tej priložnosti se je dobro spomniti vprašanja oziroma dileme (za J. J. Camarra to ni dilema), ali je zaščita te velike zveri luksuz ali potreba. Knjiga je razdeljena na tri dele: Medvedi sveta, Življenje rjavega medveda, Medved, zgodovina in človek. Je velikega formata (24 x 29,2 cm), cena je 293 francoskih frankov.

Željko Štahan

Salzburg 1993: Die hohle Jagd

(Lovsko-ribiška prodajna razstava)

Tudi letos je na Avstrijskem, natančneje v Salzburgu, potekala lovsko-ribiška prodajna razstava. Trajala je relativno kratek čas, le od petka 19. 2. do vključno nedelje 21. 2. 1993. To je verjetno tudi razlog, da je bilo na razstavi tudi v soboto kljub močnemu sneženju, ki je razsajalo po severnem Koroškem in Solnograškem, obiskovalcev na pretek.

Prijetno je zbadlo v oči, da na tej razstavi niso ocenjevali najmočnejših trofejev, ki jih praviloma ulepni različni predsedniki in visoki ministri, ampak najboljše preparate uplenjene divjadi. Ocenjevali so jih po vrsti divjadi in absolutno. Videli smo lahko nagačeno divjad z vseh kontinentov in prebivalce vseh voda. Nekateri preparati so bili res občudovanja vredni, tako po naravnem videzu kot po domiselnosti položajev in ambientov.

Svoje so nam pokazali tudi puškarji, pri čemer so seveda, kot se spodobi, po lepoti prednjačili Boroveljčani, predvsem Sodia, in pa Firma Blaser, ki je poleg znamenite repetirke modela SR 850/88 prikazala (tudi po videzu) dokaj klasično bokarico, ki še pozlačenih sprožilcev ni imela, stala pa je 271.000 ATS. Da, niste se zmotili, pa jaz in tiskarji tudi ne! Tako je pisalo na listku, ki je »krasil« puško. Tudi, če bi se zmotili za eno ničlo, bi bila za moje pojme še zmeraj draga.

Eno zelo značilno lastnost (to velja le za puške, ne pa za pištole in revolverje, kjer je bilo ravno obratno!) pa je razstavljeno lovsko

orožje imelo: bilo je neverjetno lepo, elegantno in predvsem osupljivo lahko.

Seveda so svoje lončke pristavili tudi prodajalci hladnega orožja in pribora. Edino tu smo na svoj račun prišli predvsem Slovenci, Madžari in Čehi, vsi zaradi pomanjkanja denarja, Slovenci pa smo še dodatno udarjeni zaradi prepovedi uvoza orožja, ker nas imajo še vedno za Jugoslovane.

Streliva pa niso mogli kupiti niti domačini, ker ga sploh niso prodajali, verjetno spet zaradi tujcev. Skratka, na stojnicah nič posebnega za nas, tako da ni slabo naredil tisti, ki je enega teh dni namenil za kaj drugega, ne pa za razstavo v Salzburgu.

Jože Perko

Odstrel nevarnega medveda

Medved je na območju Hrušice in Nanosa stalna divjad in srečanje z njim nič posebnega. Lansko jesen pa je prišlo kar do nekaj neprijetnih srečanj z vedno istim medvedom, ki je bil zelo nevaren. Še posebej so nas na to opozarjali domačini, krajani Hrušice in Vodice, sicer vajeni življenja v naravi in drugih, plašnejših medvedov. Ta pa je prihajal na nočne obiske kar v vas in na njihove domačije. To se je ponavljalo in prisiljeni smo bili vložiti prošnjo na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano za odstrel tega medveda. Po pre-

jeti odločbi z dovoljenjem za odstrel se je pričelo načrtno čakanje na odobrenih mestih, kjer se medved lahko odstrelji. Po več večerih čakanja se je 28. 11. 1992 medved pojavil pred puško Davorina Hladnika (člana LD Col) iz Hrušice. Z natančnim strelom je postal uplenitelj 130 kg težkega medveda.

Anton Tratnik

Beli gams = smrt

Kot piše v *Polovnictvu a rybarstvu* 9/92, je med mnogimi lovci v Evropi še vedno prisotno praznoverje, da bo lovec, ki je ustrelil belega (beličnega) gamsa, v enem letu umrl. Navedli so celo dva resnična primera, ki potrjujejo to verovanje; gre pa za poznana lovca. Prvi je bil avstroogriški prestolonaslednik Franc Ferdinand, ki je leta 1913 uplenil beličnega gamsa. Junija 1914 je umrl v Sarajevu pod streli atentatorja Gavrila Principa, kar je bilo povod za 1. svetovno vojno.

Drugi primer je novejši. Januarja 1989. leta je romunski diktator Nicolae Ceausescu v družbi svoje soproge Elene iz kabine žičnice v lovišču Bušteni odstrelil 66 gamsov. Med njimi sta bila dva bela... Po 11 mesecih, decembra istega leta, so ga po romunski revoluciji skupaj s soprogo obsodili na smrt in ustrelili.

Z. T.

KNEŽAR - 4

Ta aparat je za izredno dolge ograje
Za neobčutljive živali
S KNEŽAR-jevim modulom za varčevanje toka
Ima dva izhoda za ograjo
Enoletna garancija

TEHNIČNI PODATKI

Napajalna napetost	220 V – 50 Hz ± 10%
izhodna moč	ca. 9,5 J
Napetost praznega toka	ca. 8000 V
Napetost pri 500 Ω	ca. 5500 V
Poraba toka	ca. 30 W
Najdaljša dolžina ograje	ca. 150 km

Zastopstvo:
LOVSKA ZVEZA SLOVENIJE
Tel.: (061) 214-950

LOVCI, LOVSKE DRUŽINE!

Nudimo vam električne in baterijske pastirje za varovanje kmetijskih površin pred divjadjo in domačimi pašnimi živalmi.

Pri nas dobite tudi pirografe za pisanje (žganje) po lesu.

ELEKTROSTROJNI IN ELEKTRONSKI IZDELKI
Cvetko ARTNAK, Vrbovo 23,
63230 ŠENTJUR PRI CELJU
tel.: (063) 771-146

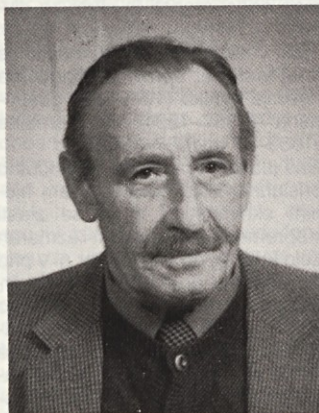

Štefan Simončič, osemdesetletnik, ugledni slovenski pravnik in humanist, se je rodil v meščanski družini na božič (25. decembra) leta 1912 v meščanski družini v Radečah, tam, kjer se Sava poslednjič izvije iz skalnatega oklepa slikovite zasavske soteske, prepletene s krasnimi slapovi in brzicami, ter se z zadnjim slapom preljuje v mejno področje med panonskim, dinarskim in predalpskim svetom. Srečno otroštvo je preživel v rodnem kraju. Maturiral je na celjski gimnaziji. Študij je nadaljeval v Ljubljani, kjer je diplomiral na pravni fakulteti. Služboval je na okrožnem javnem tožilstvu v Celju. Napredovanje ga je leta 1951 vodilo na oblastno javno tožilstvo v Maribor. Leta 1957 se je z družino preselil v Novo mesto, kjer je bil 25 let predsednik okrožnega sodišča. Upokojil se je leta 1978 kot predsednik temeljnega sodišča v Novem mestu.

V lovske vrste se je vključil leta 1945 v Celju (LD Ostrožno). Šest let je bil starešina LD Pesnica (1951–1957). Takoj po prihodu v Novo mesto se je vključil v komisijo za lovske izpite in bil njen predsednik več kot dvanajst let. Bil je tudi predsednik višjega lovskega razsodišča in deset let sodnik razsodišča Lovske zveze Slovenije. V lovski organizaciji se je udeleževal tudi kot predavatelj in teoretik. V Lovcu, listu za lov in kinologijo, je objavil več razprav in strokovnih člankov o lovski zakonodaji, lovskih kaznivih dejanjih in prekrških. Omeniti velja njegovo razpravo Kazenskopravna zaščita lova, ki je bila objavljena v dvojni številki Lovca 11–12/51. Študija Nezakoniti lov na področju Okrožnega sodišča v Novem mestu je zaobsegla desetletno analizo kaznivih dejanj krivolova na Dolenjskem. Objavljala je tudi literarne prispevke, pisane v klenem in izrazno bogatem jeziku. Spesnil je Lovčevo balado, ki jo je njegova žena Vera likovno opremila z lovsкими vinjetami (Lovec 4/52). V Lovcu 6-7/51 je objavil članek O stoletnici radeškega jelena, v katerem opisuje znamenitega gamsa iz Radeč. Zlato jesen svojega bogatega in ustvarjalnega življenja z ženo preživljata v Novem mestu. Kot član LD Novo mesto je aktiven v njenem disciplinskem razsodišču, deset let (1970–80) je prizadevno in

uspešno predsedoval Samoupravnemu razsodišču pri Lovski zvezi Slovenije, pri ZLD Novo mesto pa je še vedno predsednik izpitne komisije. Za zasluge za lovstvo ga je LZS odlikovala z redom za lovske zasluge I. stopnje. Člani LD Novo mesto mu ob visokem in častitljivem jubileju želimo še obilo zdravja in osebnih sreč.

LD Novo mesto – A. B. in Lovska zveza Slovenije

25. novembra 1992 je v krogu domačih in lovskih prijateljev praznoval visok jubilej, 70-letnico, **Alojz Gašper-Lojze** iz LD Radvanje. Rodil se je v vasi Turjak v bližini Ljubljane, življenjska pot pa ga je prinesla na Stajersko, kjer si je ustvaril dom in družino.

Z lovstvom se je srečal davnega 1947. leta. Pravi užitek je gledati člansko izkaznico iz leta 1947, ki jo je izdal Okrajni lovski svet Maribor, ali pa Lovsko karto iz leta 1948, izdano od Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo LR Slovenija, in še bi lahko našteval. Jubilar jih ljubo sumno čuva, kot je rekel, če jih bo LD kdaj potrebovala za svoj arhiv. Vseskozi je služboval v organih za notranje zadeve, kjer se je tudi upokojil. Naš Lojze je vesele narave, za svoja leta še kar preveč navihani, zna pa biti strog in pošten. Takšen je, odkar ga poznamo, vedno priljubljen in nasmejan.

V lovskih vrstah je Lojze opravljal pomembne funkcije, tako je bil: član UO LZ Maribor v letih od 1947 do 1967, starešina LD Radvanje od 1955 do 1968, predsednik disc. razsodišča od 1975 do 1979, tajnik LD od 1979 do 1983, predsednik NO od 1983 do 1987 in od leta 1992 ponovno preds. disc. razsodišča.

Za požrtvovalno delo v lovskih vrstah ga je LZ Slovenije odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom za lovske zasluge II. stopnje. Ob njegovem jubileju mu lovski prijatelji želimo še dosti lepih let in da bi zdrav in nasmejan prihajal med nas in v svojo malo brunarico na Pohorje, ki jo ima tako rad.

LD Radvanje – F. B.

Janez Jalen se je rodil 28. 11. 1922 v lepi gorenjski vasi Rodine pri Žerovnici. Kot bližnjemu sorodniku našega znanega pisatelja Ja-

neza Jalna je bila tudi njemu v zibel položena ljubezen do narave in življenja v njej. To je razen s ponosno in pokončno gorenjsko naravo dokazoval s svojim delom v Lovski družini Ig, član katere je od leta 1953. V letu 1954 je opravil lovski izpit, leta 1976 pa izpit za lovskega tajnika. Kljub obveznostim v službi je vedno kar najbolj odgovorno in tudi uspešno opravljal številne funkcije v naši družini, in sicer: starešina v letih 1956–1958, 1960–1962, 1971–1981 (skupaj 14 let); tajnik 1958–1960; cenilec škode 1954–1964 in 1967–1981, od leta 1981 do 1991 pa član upravnega

Na podlagi 67. člena zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč (Uradni list SRS, št. 25/76 in 29/86) izdaja minister za kmetijstvo in gozdarstvo

PRAVILNIK

o spremembah pravilnika o organizaciji gojivno-čuvajske službe ter o programu in načinu opravljanja izpitov za lovske čuvaje

1. člen

V prvem odstavku 2. člena pravilnika o organizaciji gojivno-čuvajske službe ter o programu in načinu opravljanja izpitov za lovske čuvaje (Uradni list SRS, št. 7/78) se beseda »jugoslovanski« nadomesti z besedo »slovenski«.

2. člen

V drugem odstavku 3. člena se črta beseda »skupščine«.

3. člen

V drugem odstavku 4. člena se besedilo »rdeča, peterokraka zvezda« nadomesti z besedilom »grb Slovenije«.

4. člen

V prvem odstavku 7. člena se črta besedilo »(Uradni list SRS, št. 24/77)«.

V drugem odstavku se besedilo »12. členom zakona« nadomesti z besedo »zakonom«.

5. člen

4. alineja drugega odstavka 10. člena se spremeni tako, da se glasi:

»– temelje državne ureditve;«

V 9. alineji drugega odstavka se v oklepaju doda še naslednje besedilo: »in 43-2090/88«.

6. člen

V 11. členu se beseda »SFRJ« nadomesti z besedilom »Republike Slovenije«.

7. člen

V obrazcu izkaznice lovskega čuvaja, ki je sestavni del tega pravilnika, se na prednji strani besedilo »Socialistična republika« nadomesti z besedo »Republika«, za tem pa doda še besedilo »fotografija v velikosti 2,5×3,5 cm«.

8. člen

Lovska zveza Slovenije poskrbi za zamenjavo izkaznic in znakov lovskega čuvaja v dveh mesecih po uveljavitvi tega pravilnika.

9. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 324-02-11/93

Ljubljana, dne 3. marca 1993.

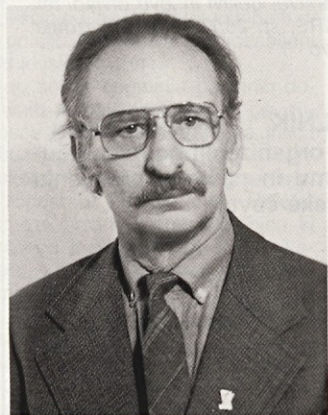
Minister za kmetijstvo in gozdarstvo dr. Jože Osterc I. r.

odbora in od 1991 do danes predsednik nadzornega odbora. Zaradi svojih vrlin je sodeloval tudi v bazenski skupnosti SZDL v letih od 1971 do 1979, od leta 1980 do leta 1985 je bil tudi predsednik koordinacijskega odbora Krimskega LGO.

Za svoje predano delo je bil tudi večkrat odlikovan, tako je prejel tudi več visokih družbenih in lovskih odlikovanj, kot so: znak za lovske zasluge, red za lovske zasluge III. in II. stopnje in srebrni znak za kinologijo.

Največja nagrada pa mu je uspeh pri gojitvi divjih rac mlakaric, eden glavnih pobudnikov katere je bil. S ponosom lahko povemo, da je naš Janez eden od stebrov naše družine in da se bomo morali še veliko naučiti iz njegovega dela. Iskreno mu čestitamo k njegovemu jubileju in mu želimo še obilo uspeha in lovskih užтков.

LD lg – A. P.

Sedmega decembra lani je praznoval svoj 70. rojstni dan častni član LD Krka **Metod Jurčič**. Bil je član več lovskih družin v nekdanji Jugoslaviji, kamor ga je zanesla pot kot častnika.

V lovske vrste je stopil leta 1947 v LD Čuprija. Leta 1953 se je vključil v LD Knin, kjer je bil tudi član UO do leta 1956. Od 1956–62 je bil član LD Sinj. Leta 1965 je bil med ustanovnimi člani LD Stična, kjer je bil od 1965–67 tajnik. Od leta 1967 dalje je bil član LD Krka, kjer je bil do 1972 tajnik, nadalje pa

do 1977. leta le član UO. Od leta 1967–80 je bil predsednik NO Krka.

Metod v naši družini ne velja samo za vzornega lovca, ampak tudi za izrednega človeka. Je skromen, pravičen in pošten, vedno pripravljen pomagati, pa tudi povedati resnico, kadar je to najbolj potrebno. Prav zato je bil kot častnik v nekdanji Jugoslaviji kljub svoji razgledanosti in inteligenci zastavljen in ni napredoval primerno svojim sposobnostim. Za zasluge v lovstvu je Metod Jurčič prejel od LZS znak za lovske zasluge in red III. stopnje. Zlato plaketo mu je podelila LD Krka.

V Lovski družini Krka ga zelo cenimo, zato mu ob njegovem 70. rojstnem dnevu (kakor tudi njegovemu bratu dvojčku) želimo člani LD Krka še mnogo zdravih let in najboljša stojišča v naši lovski družini.

LD Krka – V. P.

Član LD Starše **Otmar Petrovič** je 7. 12. 1991 v krogu svoje družine in številnih prijateljev praznoval svoje 70-letnico. Kmečki sin iz Marjete na Dravskem polju je bil že kot otrok navdušen častilec zelene bratovščine in velik ljubitelj narave, še zlasti divjadi. To ljubezen mu je vztrajno vcepljal stric Ivan Kirbiš, lovski zakupnik v sosednih Prepoljah, kamor je redno zahajal, še zlasti na skupne love.

Svojemu rojstnemu kraju je ostal zvest do danes, le vihra druge svetovne vojne ga je brez usmiljenja

ločila od domačega ognjišča. Po srečni vrnitvi domov se je z vso, samo njemu svojstveno vnemo lotil ustvarjalnega dela doma, na krajevni skupnosti in svojem delovnem mestu v KZ Rače.

Poleti leta 1946 je s peščico somišljenikov ustanovil Lovsko družino Marjeta, ki se je leta 1951 združila z LD Gornje polje in leta 1961 preimenovala v LD Starše. Bil je njen prvi predsednik in nato šest let njen tajnik. Že v teh prvih letih slovenskega organiziranega lovstva je bil njegov ustvarjalni prispevek nenadomestljiv. Vsakdanje delo ga je izoblikovalo v odločnega in pokončnega moža, ki je že takrat tudi v lovskih vrstah poudarjal pomen odgovornosti in skrbi za divjad.

Tudi v združeni lovski družini je torej vrsto let opravljal odgovorne funkcije tajnika (1946–52), gospodarja (1957–1991) in starešine (1953–57 in 1987–1989).

Naš jubilar zna vselej tankočutno prisluhniti klicu narave, vsem njenim skrivnostim, in je še zlasti v spremenjenih naravnih razmerah zelo kritičen do vsega, kar ni v prid temeljnemu poslanstvu lovske organizacije na Slovenskem. S svojo veliko povezanostjo z zeleno bratovščino, znanjem in izkušnjami je lahko vplival na mlajše rodove naših lovcev, ki jim je bil vedno vzoren učitelj in mentor.

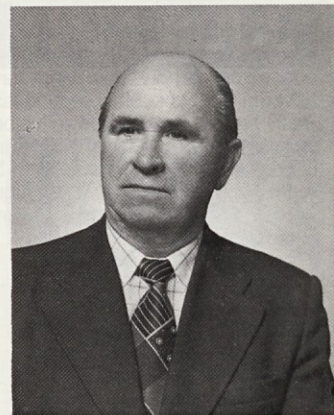
Našemu jubilaru in lovskega prijatelju Otmarju želimo še veliko zdravih let in obilo užtkov na njegovih lovskih stezah.

Člani LD Starše

Vladimir Paternost je 29. 12. 1992 praznoval svoj 80. rojstni dan. Rodil se je v Postojni, kjer je končal osnovno šolo in se izučil za poklic strojnega mehanika.

Po končani 2. svetovni vojni se je aktivno vključil v obnovo porušene domovine. Delal je v LIP Belsko. Leta 1952 ga je življenjska pot vodila na Prestranek, kjer se je zaposlil v obratu Javor. Tu je uspešno delal kot vodja mehanične delavnice do upokojitve.

Že leta 1952 se je včlanil v LD Prestranek. Takrat je bilo število

članov še majhno, tako da so se vsi lovci morali aktivno vključiti v izgradnjo lovskega objekta, ki so bili potrebni za normalno delovanje LD.

Že kot »mlademu« lovcu mu je bila Diana naklonjena, saj je bil njegova prva uplenjena divjad (na lovu 23. 3. 1953) močan volk.

Vsa leta je bil kot lovec aktiven v lovski organizaciji. Bil je predsednik LD v letih 1960–1962, ko se je gradila lovska koča na Trešnji ravni, ki je bila za takratne čase izjemno lep objekt. Bil je član nadzornega odbora (1964–1974), v letih od 1976 do 1980 pa član disciplinskega razsodišča.

Od leta 1978 do 1992 je opravljal častno dolžnost praporščaka in člana IO.

Zaradi zaslug za lovske organizacije ga je LD imenovala za častnega člana.

Kljub temu da zadnje leto dni ne more več na lov, še vedno opravlja delo lovskega preglednika in prenaša svoje lovske izkušnje na mlajše lovce.

Lovski tovariši ga posebej cenimo zaradi njegove preudarnosti in pravega odnosa do lova in solovcev ter aktivnosti v lovski organizaciji.

Za svoje obsežno delo je doslej prejel več lovskih odlikovanj, in sicer znak za lovske zasluge in red III. stopnje.

Člani LD Prestranek se mu za vse, kar je storil, zahvaljujemo in mu želimo mnogo zdravja in še dober pogled!

LD Prestranek – RS

LOVSKI OPRTNIK

Rogatih zajcev ni!

V Lovcu 4/93, na str. 137, torej v številki, ki je izšla natančno 1. aprila, ste prebrali presenetljivo vest o rogatem zajcu, ki so ga uplenili na Kočevskem. Mnogi med vami ste seveda takoj ugotovili, da gre za **prvo-aprilsko potegavščino**, zopet pa ni bilo malo tistih lovcev, ki so to vest sprejeli kot neomajno resnico. Prav zato smo jo dolžni na tem mestu **javno preklcati** in se vsem tistim, ki ste preveč resni, opravičiti.

Uredništvo Lovca

Jata žerjavov na poljih v okolici Kranja

Foto: D. Gazvoda

Žerjavi v okolici Kranja

Gorenjska polja (Sorško polje, Kranjsko polje, Cerkljansko-brniška nižina) so v selitvenem času zadnja počivališča selivk pred preletom visokih Julijskih Alp in Karavank. Na teh poljih selivci vseh vrst vedrijo v slabem vremenu in čakajo na ugodnejše vremenske razmere. Redni obiskovalci teh polj so številne preletne ptice, pogoste so selivske ujede (lunji, sokol selec, kanji), čaplje, divje gosi (redna je njivska gos, letos spomladi pa so opazili tudi štiri beločele gosi) in redke vrste rac.

Od 4. do 6. marca letos sta se na teh poljih zadrževali dve večji jati žerjavov (*Grus grus*). V obeh jatah, ki sta prileteli in odleteli ločeno, sem naštel kar 54 ptic. Kar tri dni so se ti redki gostje zadrževali po poljih v bližini Kranja – zlasti radi so se pasli tam, kjer je bilo posejano ozimno žito – in s svojim mogočnim vzletanjem in nenehnim kričešnim oglašanjem vzbujali pozornost in zanimanje številnih slučajnih opazovalcev. Ne bližina mestnih naselij, saj so se pasli le nekaj streljajev od prvih kranjskih stanovanjskih naselij, in ne promet na bližnjih cestah nista motila teh veličastnih ptic. Po treh dneh se je vreme izboljšalo, v gorah je prenehalo snežiti in najprej je poletela ena jata (28 ptic), kmalu za njo pa še druga. To pa so ornitologi spremljali z avtomobilom preko Kamnika in Tuhinjske doline vse do Motnika, kjer je izginila v oblakih. Ta jata torej ni preletela Alp, marveč se je ob Karavankah in Kamniških planinah selila proti vzhodu.

V zadnjih desetletjih ni znano pa tudi nikjer ni zapisano, da bi žerjavi v tolikšnem številu obiskali naše kraje. Tu in tam se je včasih sicer videvalo po nekaj teh ptic v zraku, med preletom, pa še te so pogosto zamenjevali s čapljami ali štorkljami. Letošnja, spet nesnežna zima in zgodnja pomlad selivkam omogočata zgodnejšo selitev in vračanje na gnezditvena področja.

Branko Galjot

Kobilarjevo gnezdo

Spomladanskega jutra pred vojno me je kobilar s svojim preganjanjem »sive kobive« opozoril, da ima v bližini gnezdo. Odkril sem ga v vrsti jelš. Ker pa je valeča samička že pričela dvigovati glavico, sem se odstranil. Meni do takrat nepoznana gradnja visečega gnezda ni dala miru in sem počakal, da so se mladiči izpeljali. Splezal sem do gnezda, ki je viselo nedaleč od debla, na dveh tankih vejicah, ki so pogonale iz nekaj močnejše veje. Podrobnejši ogled mi je pokazal droben, mehak vložek v mreži (vrvice). Par metrov te vrvice je kobilar odnesel z njive, kjer je bila napeljana zaradi odganjanja vran, ki so pulile komaj vzklilo koruzo. Način gradnje kobilarjevega gnezda se mi je zdel podoban kot na neki sliki gnezda afriških ptičev tkalcev. Ptič je prvi konec vrvice ovil okrog veje v več zavojih, da ne bi zdrsnila, nato spustil zanko v dolžini bodočega gnezda, vrvico ovil okrog druge veje in to ponavljal, da je dobil visečo mrežo, v katero je tako nanesel mehkejši travnati in listnati material. Občudovati sem moral vztrajnost in natančnost, saj je moral kobilar, ko je obletel vejico, spustiti zanko, preleteti na spodnji strani bodočega gnezda na drugo vejico in jo oviti, pa se mu par metrov dolga vrvica ni niti enkrat zamotala.

Lojze Kocmur

Nenavadna trofeja

Slovenske gorice so poznane po zanimivih in kakovostnih rogovjih (trofejah) srnjakov. Nenavadnim, po svoje res posebnim trofejam se je lansko poletje pridružilo še rogovje srnjaka, ki ga je v lovišču LD Zgornja Ščavnica pri Lenartu v Slovenskih goricah uplenil Roman Moleh ml. s Krivega Vrha. Srnjaka je neko jutro opazil njegov oče, tudi član LD Zgornja Ščavnica. Sin Roman ga je po nekajkratnem čakanju uplenil in kar verjeti ni mogel, da je prišel do tako nenavadne trofeje. Srnjak je imel namreč samo eno modo, pa še to poškodovano. Bil je skoraj povsem slep, vendar pa v dobri telesni kondiciji, saj je tehtal 19 kilogramov. Tako je pač z »lovsko srečo,« pravi Roman Moleh ml. s Krivega Vrha.

M. Toš

Lovec, LXXVI. letnik, št. 5/1993

Kunšperk

Svitanje sem tistega nedeljskega jutra v septembru kot nič kolikokrat v zadnjih desetih letih pričakal na Kunšperku. Teško je razumeti, zakaj sva oba z mojim prijateljem Romanom tako zaljubljena v ta »najin« Kunšperk. Kar bolna sva, če vsaj enkrat na teden nisva na Kmetiji, senožeti pod Marjeto, kjer imava kar tri pokrite preže.

Revir Kunšperk v LD Bistrica ob Sotli obsega približno 1000 ha slabe 4 km dolgega hriba na 500 m nadmorske višine. Na zahodu meji s Svetimi gorami, na vzhodu s Sotlo in hrvaškimi Cesargradom, na severu iz strmin naglo preide v obsoletsko polje, na jugu pa v oreške in bizeljske gorice. In kakšen revir je to! Z Romanom sva lahko upravičeno ponosna, saj meniva, da v vsej Sloveniji ni enakega! Vam lahko še kje na stojišče – tako se je zgodilo meni decembra lani – pridejo v slabih dveh urah kar 4 zajci, ena lisica, 7 glav srnjadi in 6 gamsov? Le prašičev tisti dan v lovišču ni bilo. In podatek, da samo v tem revirju letno odstrelimo 20–25 glav srnjadi, 20–25 zajcev, 15–20 fazanov, 4–6 divjih prašičev in 2–4 gamse. Člani LD Bistrica ob Sotli smo lahko upravičeno ponosni na ta naravno »kraljevski revir«, čeprav se nekateri tega še ne zavedajo dovolj. Z Romanom se trudiva, da bi vsaj za gamse Kunšperk postal nekakšen strožji gojitveni rezervat in družinski zaklad za inozemske lovske

goste. Kunšperk je kot majhna zaokrožena ekološka celota zelo občutljiv na vznemirjanje, saj je relativno ozek in dolg, zato je že pri malo večjem »lomastenju« po njem gamsom kaj hitro vsega dovolj in jo kakšen manjši trop hitro ubere čez Sotlo na hrvaško stran, nakar jih običajno pride po nekaj dneh nazaj le še pol ali pa tudi manj.

In koliko doživetij nama je podaril, s koliko lovskega blagra naju je nagradil za najino zavzetost in pozornost! Kmetija, Marjeta, Kašte, Žlebece, Berkovičeva bukva, grad in daljnovid čuvajo najine lepe spomine, presenečenja in nepozabne užitke.

Tudi tistega septembrskega jutra je za naju pripravljaval presenečenje, čeprav ni prav nič kazalo, da bi bil navdušen nad najino prisotnostjo. Vse je bilo idealno, a od nikoder niti dlake, čeprav sva dobro vedela, da je okoli naju nič koliko starih znancev iz prejšnjih večerov in juter. Niti debelušnega dolgouhca, vsakokratnega obiskovalca moje preže, ni bilo na plan! A Kunšperk je bil vedno tak: prav takrat, ko se je zdelo najbolj brezupno in ni bilo od nikoder niti dlake, je za konec pripravljaval presenečenje!

Pa menda ja ne, da so v lovišču zopet klateški psi, ki se tako radi potikajo ravno okoli Kmetije?

Izza hramčka opazim Romanovo postavo. Previdno stopa proti meni. Z roko mu dam znak, da je njegova previdnost zama. Tudi on nič ni videl, zato se, ker je sedma ura že mimo, odločiva, da bova še malo zalezovala proti Kaštam. Roman jo ubere kar po bližnjici proti Hamerčku, jaz pa še zadnjič dvignem dvogled in se zazrem v nasprotno pobočje Hamerčkovega grabna. Glej ga zlomka, kakih 400 m daleč, prav tam, kjer je pred leti Italijan ustrelil zlatega gamsa, zagledam pod staro hruško dve glavi srnjadi. Med uhliji ni videti ničesar. Čudno, kunšperške srne so precej posestniške in ponavadi ne dovolijo, da bi se jim približal na manj kot 100 m. Morda je pa ena od njih kakšen »gumbar«. To bi si bilo vredno поблиže ogledati.

S kratkim kss-kss zaustavim Romana, mu šepetaje povem, kaj sem videl, in odločiva se, da ju zalezava kar po srednjem kolovozu, tako kot sta Roman in Italijan storila pred leti za zlatega.

Na slabih 100 m, še vedno iz gozda, opazujeva pasočiče živali. Res čudno, obe sta srni, prav ničesar ne moreva opaziti med uhliji. Lepe rdeče barve, kakih 15 kg, skoraj enake postave. Že razmišljava o previdnem umiku, ko zgornja žival malo obrne glavo v levo in jo zopet skloni v pašo. Takrat skozi daljnogled zagledam ob levi strani glave viseči rog! Srnjak je, ni dvoma, igra narave, kakšna trofeja bo to! »Joj Roman, ta je moj,« proseče zašepetam in se previdno premaknem še tri korake naprej. Zdaj imam prosto pot za strel, nobeni vejici ne dovolim, da bi me ogoljufala. Zdrsnem na zadnjo plat, tako da mi strmi kolovoz omogoči dober strel z naslonom. Čakam, da se srnjak pravilno postavi. Strel. Obleži v ognju. Hitro zamejnjam naboj v »čehinjki«. Rahla mrzlica se me loteva, čutim enako

lovsko vznemirjenje kot takrat pri prvem; kakšna trofeja, Jože!

Roman čuti podobno in brez obveznega postanka za cigareto stečeva na čistino proti srnjaku. Srna šele, ko pritečeva na plano, odskoči, srnjaka sploh ni videla, ko je padel slabih deset korakov od nje, še na strel ni reagirala.

Roman je prvi pri srnjaku, prime ga za tisti edini rog in, o groza, takrat tudi sam opazim, da sploh ni zraščan, temveč prosto binglja na koži in dlaki ob glavi! Naenkrat se čutim ogoljufanega in razočaranega. Tako sem se veselil zanimive trofeje, zdaj pa tole!

Popoldne srnjakovo glavo posnamem z videokamero, slikam s fotoaparatom in to ponovim še z obeljeno lobanjo. Zdej se šele ne morem načuditi trofeji: desni rog je bil skupaj s čelnim nastavkom iztrgan iz lobanje, pri tem pa je v lobanji ostala dober centimeter velika luknja, ki sega do možganske votline. Pod luknjo nad očesno votlinico se je že pričel proces pokostenitve (bradavice) v velikosti manjšega gumba. Levi rog je sicer visel na koži, prav tako pa je bil iztrgan s čelnim nastavkom vred, pri čemer je luknja v lobanjo dolga skoraj tri centimetre in široka 2–4 milimetre. Niže je močnejši, okosteneli izrastek v velikosti večjega gumba. Tam, kjer je visel levi rog, na lobanjski koži ni bilo rane, tam, kjer naj bi bil desni, pa je bila majhna še nezacepljena rana z zaudarjajočim izcedkom. Ocenil sem, da je srnjak, komaj nakazan šesterak, dveletna žival. Zanimivo je, da na obstoječem rogu ni sledu o udarcu, še praske ni zaslediti na njem. In vendar je moral biti udarec strahovit, da je odtrgal, bolj iztrgal, kar oba roga skupaj s čelnima nastavkoma!

Glede na pojav večje količine hrustanca na čelnici in na pričetkih pokostenenja bi sodil, da se je to zgodilo pred dobrimi šestimi tedni, verjetno v času prska. Po mojem mnenju se je v divjem begu pred močnejšim srnjakom z vso močjo zaletel v najverjetneje mehko vejo. Domneve nekaterih mojih kolegov, da je morda padel v prepad in da ga je udaril kakšen odkrušen kamen ali pa da je poškodba morda od strela, niso verjetne, ker na obstoječem rogu res ni nikakršnih sledov udarca. Niti na zunaj niti znotraj (po iztrebljenju) ni bilo nobenih sledov drugih poškodb. Glede na starost je bil s 15,5kg neto teže za ta revir celo rahlo nad povprečjem.

Morda bomo na bazenskem pregledu trofej ugotovili pravi vzrok te mehanske poškodbe, vendar težko dojamem, da si pri takem udarcu srnjak ni zlomil vratu ter da v avgustovski vročini ni prišlo do hudega vnetja možganske opne, da o grozovitih glavobolih niti ne govorim.

Jože Jerič

Diana mi je bila naklonjena

Ko smo se 27. 12. 1992 ob 8. uri zbrali pri kmečkem turizmu Poškar za lov na fazane, je bila lepa sončna, vendar hladna nedelja. Na zadnji seji IO LD smo se dogovo-

Franc Strniša ob svojem prvem merjascu, ki je bil tudi prvi, ki je padel v lovišču LD Gornja Radgona.

rili, da tega dne pred lovom organiziramo trganje koruze na krmini njeni v rajonu Lisičjak. Na zboru pa nas je presenetilo, ko je starešina predlagal, da po trganju koruze v istem rajonu organiziramo še pogon na prejšnjega dne domnevno obstreljenega merjasca. Ker je bil običajen lov na malo divjad – fazane, je imela večina lovcev pri sebi le puške šibrenice, risanice pa le malo kdo. Starešina zjutraj ni utegnil obvestiti vseh lovcev, zato je bila nerazpoložena posameznih lovcev zaradi neprimerne orožja popolnoma razumljiva. Čerprav sem vedel, da se v našem lovišču občasno pojavljajo divji prašiči, saj so bili uplenjeni že v vseh sosednjih LD, v naši pa še ne, temu pogonu nisem namenjal kakšne posebne pozornosti, še posebej ne zaradi obstrelitve prašiča prejšnjega dne. Zato sem se pri nastavljanju na stojišče odločil, da ne grem predaleč, saj iz tega tako ne bo nič. Postavil sem se na stojišče, kjer sem imel redke gozd in dobro preglednost. Želel sem s kamero posneti srnjak, ki se bo pred pogonom gotovo premikala. Nisem čakal dolgo in že sem zagledal prvo skupino srnjadi, zatem še srnjaka in srno. Srnjak s kosmatim rogovjem se mi je ustavil na razdalji 50m; res lep posnetek, užival sem v fotografiranju. Tretja skupina srnjadi je zdivjala le mimo mene, poskušal sem jih v begu ujeti v objektiv. Spet šumenje listja iz nasprotne strani. Obrnil sem se in pogledal, a skoraj nisem mogel verjeti svojim očem, saj je proti meni teklo nekaj črnega. Podzavestno sem spustil kamero, dvignil puško k licu, čakal in si govoril: »Franc, tega ne smeš zgrešiti! Dobro pomehi!« Počakal sem ga, da je prišel na čistino, na razdaljo 50m, in ustrelil. V tišini je gromko odjeknil strel. Ko sem se nekoliko zbral, sem videl le še zadnje kretanje prašičevih nog in dvigovanje glave. Divji prašič je bil dobro zadet. Dvignil sem kamero in pričel s snemanjem. Miren, kot da se ni nič zgodilo, sem gledal v objektiv kamere in si približeval sliko. Nisem mogel verjeti, da mi je bila Diana tako naklonjena. Užival sem v tišini, ki je bila okrog mene, vendar ne za dolgo, saj so se mi gonjači kmalu približali. Tudi lovci s sosednjih stojišč so kmalu prišli. Strel, ki je odjeknil, je pospešil njihov korak. Sledili so stiski rok, če-

stitke k lovskemu blagru, za mogočega prvega uplenjenega merjasca v LD Gornja Radgona. Nisem mogel verjeti, da je ta za našo LD zgodovinski dogodek osrečil prav mene. Lov je lov, rečejo dobri lovski prijatelji, Diana pa odloča po svoje.

Z lovskim krstom in prijetnim nazdravljanjem smo obeležili ta nepozabni dan.

Franc Strniša

Po brakadi članov Slovenskega lovskega kluba Logatec leta 1912

Zgodilo se je davno, toda bilo je resnično!

Na vseh malo večjih kmetijah so živeli tako imenovani »strički«. To so bili malo starejši neoženjeni moški, ki niso imeli ne svojevin in ne doma. Opravljali so razna kmečka dela.

Tako je prišel že pred prvo svetovno vojno k naši hiši striček, po imenu Kolrč. Moj stari oče in oče sta bila lovca z dušo in telesom, kakor se temu reče, zato ni bilo čudno, da je postal Kolrč brakir. Bil je sicer zelo skromen, toda velik prijatelj žganih pijač. Ker je bila pri naši hiši žganjekuha, mu te kapljice ni primanjkovalo. Kot dober brakir je bil Kolrč tudi ljubitelj psov in tudi psi so ga imeli radi. Še kot otrok sem ga videl, kako je zaradi pijače večkrat onemogel na dvorišču, toda okoli njega so bili vedno številni psi, ki so mu delali družbo.

Martin Volmajer, član LD Kapla, je 19. 9. 1992 uplenil srno z dokaj čudnim izrastkom na levi strani glave. Srna je bila stara 9 let. Uplenitelj ni opazil, da bi imela mladiče, pa tudi družila se ni z ostalo srnjadjo.

Foto N. Kiš

Dne 27. 2. 1993 je v Ljubljani umrl **Cene Kranjc**, nekdanji urednik glasila Lovca (1954–1957). Rodil se je 28. 7. 1911 v Repnjah pri Vodica. Bil je slavist in bibliotekar, novinar, urednik.

Po 2. svetovni vojni je postal Cene Kranjc eden prvih in glavnih urednikov osrednjega Slovenskega poročevalca, v katerem je vsak teden izhajal tudi kotiček o lovstvu.

V NOB se je vključil že 1941. leta. Takoj po vojni je Cene pomagal ustanoviti LD Vodice, ki ji je ostal zvest do smrti (dalj časa je bil tudi njen predsednik, od 1970 do smrti njen častni predsednik). Njegovo ime pa je tesno povezano z oblikovanjem poveljnega lovstva v Sloveniji, saj je bil dolga leta tudi član upravnega odbora ZLD Ljubljana in član odbora LZS. Natančnejše podatke o njegovem delu najdemo v Lovcu 7–8/1991.

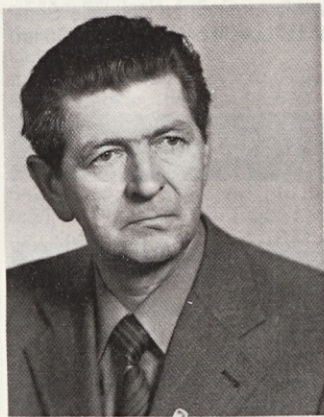
Delo Cene Kranjca kot urednika lovske pisane besede je vtakno poleg v Lovca tudi v knjigo Ocenjevanje lovske trofeje, jezikoslovno pa je obdelal Lavričovo knjigo Moj pes in Svetinovo Lovčeva hči. Velike zasluge ima C. Kranjc tudi kot aktivist pri akciji zbiranja sredstev za lovski dom Zlatorog.

Lovske vrste je zapustil vnet občudovalec narave, velik ljubitelj divjadi in lova, ki je za seboj pustil vredno delo. Lovska organizacija ga je za njegove zasluge odlikovala z vsemi najvišjimi odlikovanji. Cene Kranjc je bil tudi dobitnik zlate plakete glasila Lovca. Cene, hvala ti za tvoj prispevek slovenskemu lovstvu!

Uredništvo Lovca in LD Vodice

4. septembra 1992 je po hudi boleznici prenehalo biti plemenito srce našega dragega lovskega tovariša **Rudija Derencina**. Na njegovi zadnji poti so ga na pokopališču v Šmartnem pri Litiji pospremili številni lovci, znanci, prijatelji.

Rudi se je rodil 4. januarja 1920. leta v Loki pri Zidanem Mostu. Odraščal je v delavski družini, ki se je tako kot večina le stežka preživljala. Ko je deželo zajela vojna vihra, je okupator družino pregnal v internacijo na nemško-francosko mejo. Od tod je Rudi šel v Francijo; Italijo, nato pa pobegniti k zavezniškom, ki so konec leta 1943 že osvobodili Apeninski polotok. S V. prekomorsko brigado je prišel

v Dalmacijo. Po osvoboditvi se je tako kot večina njegovih vrstnikov vključil v povojno obnovo domovine. Življenjska pot ga je zanesla v Litijo in Šmartno, kjer se je zaposlil in si ustvaril dom in družino.

Sprva se je posvetil pretežno organizaciji strelstva in delu v občinski zvezi za telesno kulturo. Vse bolj pa ga je prevzemalo tudi delo v lovske organizaciji. Bil je vztrajen zagovornik pravične gojitve in odstrela divjadi, še posebej pa se je zavzemal za resnično tovariške odnose med lovci. Ker je bil velik ljubitelj živali in narave ter je imel izostren čut za pravičnost, je v Lovski družini Šmartno opravljal vrsto odgovornih nalog. Tako je bil predsednik nadzornega odbora lovske družine v obdobju od 1978. do 1982. leta, član upravnega odbora je postal marca 1984, hkrati pa je od tega leta pa vse do svoje prerane smrti vzorno opravljal naloge tajnika lovske družine. Od 1990. leta je bil član IO ZLD Zaslave ter v istem mandatnem obdobju delegat LD v Kmetijsko-

zemljiški skupnosti Litija. Poleg vrste tečajev je opravil tudi izpit za lovskega tehnika.

Za njegovo delo v lovstvu ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. Poleg lovske odličije je za aktivno delo na drugih področjih prejel še vrsto športnih in drugih visokih priznanj.

Kljub težki bolezni je imel Rudi še veliko želja; svojim lovskim tovarišem je večkrat govoril o svojih načrtih, ki žal ne bodo nikoli izpolnjeni.

Zadnje slovo od Rudija so oznanili lovski rog in zelene vejice. Vsem lovcem in prijateljem, ki so cenili njegovo celovito osebnost, bo ostal v trajnem spominu.

LD Šmartno pri Litiji

14. 10. 1992 se je v 90. letu starosti od nas za vedno poslovil **Janez Mohar** iz Markovca. Rodil se je 2. 1. 1903 v Sao Paulu v Braziliji. Njegova starša sta delala na kavnih plantažah in kmalu spoznala, kako grenak je tuj kruh. Prisluzila

Iz lovske vrste so za vedno odšli tudi:

Maks Petretič, LD Radenci, * 12. 8. 1912, † 11. 3. 1993.

Ivan Klopčič, LD Čemšenik, * 26. 4. 1935, † 17. 3. 1993.

dr. Danilo Dougan, LD Pšata, * 27. 3. 1909, † 7. 1. 1993.

Albin Golja, LD Šenčur, * 10. 12. 1930, † 15. 3. 1993.

Janez Tratnik, LD Col, * 24. 12. 1911, † 21. 2. 1993.

Jože Kofolj, LD Šentrupert, * 11. 8. 1934, † 30. 1. 1993.

Stane Glavnik, LD Rogaška Slatina, * 21. 2. 1911, † 8. 3. 1993.

Jože Novak, LD Lazina, * 5. 12. 1959, † 5. 3. 1993.

Stanislav Tonja, LD Sorško Polje, * 17. 10. 1911, † 4. 3. 1993.

Jože Klopčič, LD Čemšenik, * 9. 2. 1918, † 17. 10. 1992.

Jože Jeras st., LD Tuhinji, * 28. 3. 1911, † 24. 1. 1993.

Ernest Zagrajšek, LD Kungota, * 18. 12. 1920, † 15. 10. 1992.

Bruno Majer, LD Kungota, * 4. 8. 1942, † 8. 1. 1993.

Janez Štros, LD Storžič, * 10. 8. 1931, † 3. 9. 1992.

Edi Slatinšek, LD Slov. Bistrica, * 1. 8. 1935, † 22. 12. 1992.

Albert Malus, LD Bizeljsko, * 20. 11. 1947, † 24. 1. 1993.

Karel Kelhar, LD Bizeljsko, * 10. 4. 1910, † 28. 7. 1992.

Anton Balon, LD Bizeljsko, * 5. 5. 1911, † 30. 7. 1992.

Karel Stramič, LD Radenci, * 3. 11. 1932, † 26. 1. 1993.

Anton Ropret, LD Šenčur, * 4. 4. 1993, † 16. 2. 1993.

Viktor Švara, LD Štanjel, * 28. 5. 1936, † 12. 8. 1992.

Anton Bračko, LD Pristava, * 18. 12. 1911, † 13. 8. 1992.

Stane Bedene, LD Velika Loka, * 18. 11. 1941, † 28. 11. 1992.

Franco Koncut, LD Dobrovo, * 3. 10. 1939, † 27. 2. 1993.

Umrlim časten spomin!

sta si toliko denarja, da sta se z družino vrnila domov in leta 1912 kupila skromen dom v Markovcu. Pred drugo svetovno vojno je Janez na lastni koži občutil izkoriščanje takratnega režima, zato ga je gnalo v svet. Bil je v Holandiji in Nemčiji, kjer se je pridružil veliki stavki v Essnu. Od tam je odšel v Rusijo. Tam je dobil tudi ilegalno ime »Valodi Harašo«. Nekaj časa je delal v rudniku blizu Moskve, od koder se je vrnil leta 1939. Bil je borec Šerčerjeve brigade. Konec nacizma je dočkal v Bariju v Italiji. Takoj po vojni je leta 1945 postal lovec in začel sodelovati pri varstvu in gojitvi divjadi. Leta 1946 je bil med ustanovitelji LD Lož – Stari trg. Bil je tudi podpisnik ustavne listine. Prva štiri leta je bil predsednik nadzornega odbora (1946–1950). Od leta 1950 do 1952 je bil predsednik disciplinskega razsodišča. Za vestno delovanje v lovstvu ga je lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za lovske zasluge. Ob razviju lovskega praporja LD Lož – Stari trg pa je prejel plakato častnega člana. Tudi naprej se je aktivno udeleževal pri vseh delih, tako v lovišču kot pri izgradnji lovskega doma.

Člani LD Stari trg – Lož se mu še zadnjič zahvalujemo za dolgoletno in aktivno sodelovanje. Ostal nam bo v trajnem spominu.

LD Lož – Stari trg

7. 11. 1992 se je iztekla življenjska pot 85-letnemu članu LD Zeleni Vrh-Vuzenica **Feliks Lubasu**. Z žalostjo in srcih smo se z vsemi častmi za vedno poslovili od svojega najstarejšega člana. Ob odprtem grobu se je poklonilo 7 lovske praporov, zelene vejice, ki so padle v grob, pa so bile zadnje slovo od dragega Feliksa.

Rodil se je 5. 9. 1908 v Zgornjem Šentvidu pri Vuzenici. Ko mu je bilo 6 let, se je začela prva svetovna vojna. Ker doma ni bilo dovolj kruha, je moral za pastirja. Ko je dorasel, je kot hlapec delal na raznih kmetijah. Ko je dopolnil 18 let, se je zaposlil pri lesnem trgovcu Prohartu v Vuzenici, kjer je opravljal dela na kmetiji in v gozdu. Kasneje se je pridružil splavarjem, o katerih je rad pripovedoval. Čeprav je bilo splavarstvo zelo naporeno, so bili vmes tudi veseli trenutki.

Po osvoboditvi se je zaposlil pri gozdni upravi in delal nekaj let kot sekač, po letu 1955 pa kot žagar v Vuzenici, kjer je dočkal tudi upokojitev. Pokojni Feliks je večji del življenja preživel v naravi, zato ni čudno, da ga je veselilo tudi lovstvo. Želja se mu je uresničila

še leta 1946, ko je bila v Vuzenici ustanovljena prva lovska družina.

Za razvoj lovstva ima veliko zaslug. Ko je leta 1952 LD začela graditi lovsko kočjo na Grilovci, je s prostovoljnimi delom veliko pomagal pri sečnji lesa. Tudi ko je

družina leta 1976 zidala nov lovski dom, je pomagal pri žaganju lesa in drugih opravilih.

V letih od 1961 do 1973 je bil član NO, od leta 1970 do leta 1980 pa lovski čuvaj za območje Šentjanža. Lovski prapor je nosil 30 let.

Za vestno delo v LD ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge. Zglednega lovskega prijatelja bomo za vedno ohranili v lepem spominu.

LD Zeleni Vrh-
Vuzenica – F. P.

LOVSKA KINOLOGIJA

So naši psi degenerirani?

Pri tem vprašanju ne mislim na pasme, ki so jih vzreditelji hote preoblikovali in z načrtno vzrejo dosegli nenormalno obliko nekaterih delov telesa, kot je to pri bokserjih, mopsih, pekinezih, basetih in mnogih drugih pasmah. Večina lovcev-kinologov za takšno vzrejo nima razumevanja in to je razumljivo, saj se želimo ravnati po načelu, da so za vzrejo primerne le zdrave, delovno sposobne in po značaju umirjene živali.

Nezaželena degeneracija je proces, ki lahko poteka desetletja ali celo dlje. Vzroki so različni. Najpogostejši je sorodstvena vzreja, s katero želimo utrditi nekatere lastnosti in oblike, pri tem pa zane-marjamo druge lastnosti, ki so važne za ohranitev življenjske in delovne sposobnosti lovskih psov. Vzrejni cilji se na ta način oddaljujejo od narave.

Z napredkom veterine smo dobili veliko sredstev in načinov za odstranitev naravnih preprek pri parjenju, oploditvi, poganjanju in vzreji. Te umetne posege pa lahko štejemo za najnevarnejše ohranitvi naših lovskih psov. Vzreditelj, ki uporablja ta sredstva in načine, vseeno ali zaradi sočutja ali poslovnosti, škoduje vzreji. Naj navedem nekatere takšne nenaravne ukrepe.

Plemenjak ne zaskoči psice, kljub temu da je ta voljna in v najboljši paritveni dobi. Anatomijskih ovir ni. To je običajno instinktivno vedenje, plemenjak odklanja osvajanje psice. Ali, psica kljub plemenjakovemu dvorjenju in najboljši paritveni dobi besno odklanja plemenjaka. Če v teh primerih pride do zaskoka in oploditve z veterinarjevo pomočjo, je bil storjen korak k degeneraciji pasme. Tudi umetna osemenitev oziroma oploditev skriva v sebi nevarnost paritve, ki naravno ni zaželena.

Dostikrat prihaja pri psicah do hormonskih motenj. Odstranitev teh z veterinarsko pomočjo moramo vrednotiti enako kot operacijo kriptohidov. Carski rez pri psicah je nenaraven. Psica, ki ne more normalno kotiti, naj se ne plodi naprej. Posebno poglavje je vzreja in reševanje šibkih in bolehnih mladičev. Če podpiramo rast in razvoj mladičev, ki se ne razvijajo dobro, z vsemi sredstvi, ki nam jih nudi moderna veterina, potem lahko vzrejo spravimo »na psa«. To se je zgodilo že z marsikatero pasmo. Naloga vzreditelja ni v tem, da bi vzrejal psice invalide, ampak v tem, da preprečuje pojav invalidnosti.

Izenačeno in zdravo leglo brak-jazbečarjev

Kot degeneracijski pojav se vse pogostejše pojavlja slab značaj. Izginja umirjen in robusten pes. Poglaviten vzrok so sorodstvene paritve, ki so neizogibne pri maloštevilnih pasmah. Sorodstvene paritve pa so zelo problematične, če ni doslednega izbora in če ne izločamo živali, ki niso stoodstotne v vseh pogledih. Ta selekcija pa je skoraj povsod pomanjkljiva. Težišče pri vzreji je torej potrebno usmeriti predvsem na zdravje, umirjenost in odpornost proti boleznim, in ne na vzrejo posameznih vrhunskih živali, ki so v svoji konstituciji zelo labilne. Verjetno je vse številnejši pojav psov s slabim značajem degeneracijski pojav, ki je najbolj očiten. Na vse večje pojavljanje vseh mogočih boleznih smo se že navadili.

In kaj storiti? Nedopustno je, da uporabljamo pse za vzrejo z veterinarskimi pripomočki. Neodgovorno je tudi preprečevati naravno selekcijo šibkih in bolehnih mladičev z veterino zaradi zlagane lju-beznosti do živali ali celo zaradi trgovskih interesov. Nujno je tudi psom omogočiti naravno prehrano in pri vseh lovskih psih, ki jih uporabljamo za vzrejo, moramo postaviti najvišje zahteve glede značaja in umirjenosti. Iz vzreje pa moramo izločiti vse živali, ki so živčne in popadljive, in tiste, ki kljub naravni prehrani bolehalo, imajo razne ekceme, izpuščaje in alergije. Vzreditelj so se dolžni ravnati po načelu, da je za vzrejo najboljše komaj dovolj dobro. Če več generacij spregledujemo razne razvojne slabosti, vodi njihovo kopičenje neizogibno k popolnemu propadu vzreje. Kdor danes vzreja, mora imeti v vseh ozirih prvovrstno psico, poleg tega pa tudi veliko znanja, da pravočasno spozna vse vzrejne probleme. Če tega nima, potem ni vzreditelj, ampak le razmnoževalec lovskih psov.

Slavko Kovač

PREDVIDENA LEGLA LOVSKIH PSOV

Lovski terierji: (SLR LT):

o:5/l, m:4/l, leglo 20. 5. Rejec Anton Benko, Sp. Ščavnica 10, 69250 Gornja Radgona.
o:5/l, m:5/II, leglo 27. 4. Rejec Ivan Vovk, Bistriška c. 50, 62319 Poljčane.
o:5/l, m:4/l, leglo 21. 5. Rejec Darko Pungersič, Vinji vrh 8/b, 68220 Šmarješke Toplice.
o:5/l, m:5/II, leglo 29. 4. Rejec Martin Kraševc, Šolska ulica 4, 68330 Metlika.

Istr. kdl. goniči (SLR Gki):

o:5/l, m:5/l, leglo 18. 5. Rejec Ladislav Ferincek, Veliki vrh pri Šmarju 13, 61293 Šmarje-Sap.
o:5/l, m:4/l, leglo 8. 5. Rejec Alojz Kočijaž, Dol. Kamenice 41/a, 68000 Novo mesto.
o:4/l, m:4/l, leglo 28. 2. Rejec Romeo Debernardi, Parecag 123, 66333 Sečovlje.
o:5/l, m:5/l, leglo 15. 5. Rejec Anton Makuc, Šebrelje 62, 65282 Cerkno.
o:5/l, m:5/l, leglo 29. 4. Rejec Marko Veselič, Gorenci 11, 68341 Adlešiči.
o:4/l, m:5/l, leglo 8. 5. Rejec Valter Bordon, Bonini 1, 66000 Koper.
o:5/l, m:4/l, leglo 14. 4. Rejec Pavle Zajc, Zbure 44, 68220 Šmarješke Toplice.
o:5/l, m:5/l, leglo 2. 5. Rejec Jožef Erzetič, Višnjevnik, 65212 Dobrovo.
o:5/l, m:4/II, leglo 30. 4. Rejec Gračijan Kocjančič, Neblo, 65212 Dobrovo.

Istr. res. goniči (SLR Gri):

o:5/II, m:5/l, leglo 28. 3. Rejec Stane Kapš, Jamova 7, 64260 Bled.
o:5/l, m:5/l, leglo 6. 5. Rejec Ivan Uršič, Platiševa 27, 65282 Cerkno.
o:5/l, m:5/l, leglo 22. 4. Rejec Alojz

Piškur, Mali Gaber 17, 68213 Vel. Gaber.

o:5/l, m:5/l, leglo 23. 3. Rejec Miran Kraji, Smednik 19, 68274 Raka pri Krškem.

o:5/l, m:5/l, leglo 11. 4. Rejec Janez Rakar, Žalna 2, 61290 Grosuplje.

Posavski goniči (SLR Gp):

o:5/l, m:5/l, leglo 6. 4. Rejec Marjan Mihelčič, Dol. Težka voda 31, 68000 Novo mesto.

o:4/l, m:5/II, leglo 10. 4. Rejec Stanislav Fale, 63341 Šmartno ob Dreti 34.

o:5/II, m:5/l, leglo 6. 4. Rejec Ivan Tkalcič, Belčji vrh 1/a, 68343 Dragatuš.

Brak-jazbečarji (SLR Bj):

o:5/l, m:4/II, leglo 20. 5. Rejec Danilo Korošec, Mošinje 39, 64240 Radovljica.

o:5/l, m:4/l, leglo 18. 5. Rejec Ivan Stanovnik, Patizanska 12, 64220 Škofja Loka.

o:5/l, m:4/l, leglo 1. 5. Rejec Janez Turk, Belokranjska c. 55, 68000 Novo mesto.

o:5/II, m:5/II, leglo 30. 3. Rejec Dejan Poljanšek, Tomažičeva 44, 61000 Ljubljana.

o:5/II, m:4/II, leglo 10. 5. Rejec Slavko Drobnič, Kovačeva 10, 61380 Cerknica.

o:5/II, m:5/II, leglo 3. 5. Rejec Mirko Koritnik, Lozice 18, 65272 Podnanos.

o:5/l, m:4/II, leglo 26. 4. Rejec Jožica Janežič, Puščava 7, 68230 Mokronog.

o:5/l, m:4/l, leglo 20. 4. Rejec Vlado Troha, Stari log 21, 61332 Stara cerkev.

o:5/II, m:4/II, leglo 2. 5. Rejec Milan Jež, Čečovlje 10/b, 62390 Ravne na Koroškem.

o:5/l, m:4/II, leglo 1. 5. Rejec Anton Šuklje, Gor. Lukovica 5/a, 68330 Metlika.

o:5/l, m:5/II, leglo 18. 4. Rejec Darko Grošelj, Dešen 11, 61281 Kresnice.

o:4/II, m:5/l, leglo 9. 5. Rejec Marjan Slatinšek, Prod 46, 63342 Gornji grad.

o:4/II, m:4/l, leglo 2. 5. Rejec Marjan Slatinšek, Prod 46, 63342 Gornji grad.

o:5/l, m:5/II, leglo 1. 5. Rejec Jože Krivec, Gorica 29, 63000 Celje.

Brandel braki (SLR BrB):

o:5/II, m:5/II, leglo 26. 4. Rejec Janez Zupet, Škocjan, 68275 Škocjan.

o:5/l, m:4/II, leglo 10. 5. Rejec Marjan Forštner, Dobravlje 3, 63331 Nazarje.

o:5/l, m:5/l, leglo 25. 4. Rejec Ivan Durnik, Savna peč 10, 61430 Hrastnik.

o:5/l, m:5/l, leglo 8. 5. Rejec Ciril Oiclj, Stari log 1, 61332 Stara Cerkev

o:5/l, m:5/l, leglo 6. 5. Rejec Pavel Bolter, Deskle, 65210 Anhovo.

Vestfalski brak-jazbečarji (SLR WBj):

o:4/l, m:4/l, leglo 2. 5. Rejec Mirko Ocepek, Črni Vrh, 63304 Tabor.

Hanovrski barvarji (SLR Hb):

o:5/l, m:5/II, leglo 30. 4. Rejec Peter Benedik, Jereka 38, 64264 Boh. Bistrica.

o:5/l, m:5/l, leglo 28. 4. Rejec Jože Velikonja, Vilharjeva 18/B, 65270 Ajdovščina.

o:5/l, m:5/l, leglo 25. 4. Rejec Jožica Janežič, Puščava 7, 68230 Mokronog.

o:5/l, m:5/II, leglo 1. 5. Rejec Rudi Kravanja, Zarečje 46, 66250 Il. Bistrica.

Bavarski barvarji (SLR Bb):

o:5/II, m:5/II, leglo 12. 4. Rejec Anton Škulj, Dolenji Lazi 41, 61310 Ribnica.

o:5/III, m:4/III, leglo 13. 4. Rejec Anton Golob, Sp. Slemen 9, 62352 Selnica ob Dravi.

Slovensky kopov (SLR GSK):

o:5/l, m:5/l, leglo 18. 4. Rejec Janez Zupet, Škocjan 13, 68275 Škocjan.

Nemški tribarvni gonič (SLR GDB):

o:4/III, m:5/l, leglo 27. 4. Rejec Jožica Janežič, Puščava 7, 68230 Mokronog.

Nem. kdl. ptičarji (SLR Pki):

o:5/l, m:5/l, leglo 17. 3. Rejec Ivan Caf, Ob Dravi 1, 62000 Maribor.

o:5/VUP, m:4/VUP Ia, leglo 6. 4. Rejec Miroslav Bauman, Kraigerjeva 8, 62230 Lenart.

o:5/l, m:5/l, leglo 21. 4. Rejec Ivan Stibilj, Plače 50, 65270 Ajdovščina.

Nem. žimavec (SLR Pos):

o:5/VUP, m:5/JZP, leglo 27. 5. Rejec Andrej Oštrbenk, Rimska c. 35, 68250 Brežice.

o:5/VUP, m:5/JZP, leglo 20. 5. Rejec Štefan Hozjan, Žiberci 30, 69253 Apače.

o:5/l JZP, m:4/JZP, leglo 5. 5. Rejec Drago Bitenc, Rakitna 84/a, 61352 Preserje.

o:4/ŠPP, m:4/ŠPP, leglo 4. 5. Rejec Janko Ivanuš, Formin 20/a, 62272 Gorišnica.

o:5/VUP, m:5/JZP, leglo 22. 4. Rejec Mladen Ferle, Spodnje Patrinje 40, 62230 Lenart.

o:4/JZP, m:4/JZP, leglo 20. 3. Rejec Ivan Udovič, Unec 115, 61381 Rakek.

o:5/ŠPP I., m:5/JZP I., leglo 8. 5. 1993. Rejec Milan Samar, Albrehtova 54, 61291 Škofljica.

o:5/ŠPP I., m:4/ŠPP I., leglo 12. 5. 1993. Rejec Boris Lesković, Trnovska ul. 8, 61000 Ljubljana.

Koker španjeli (SLR KŠ):

o:4/l, m:5/l, leglo 18. 4. Rejec Peter Kovačec, Flisova ul. 15, 62311 Hoče.

o:4/II, m:5/II, leglo 27. 3. Rejec Tanja Prebil, 61411 Izlake 2.

o:5/l, m:5/II, leglo 25. 4. Rejec Marko Pogačar, Sr. Jarše 81, 61230 Domžale.

Špringer španjeli (SLR ŠŠ):

o:5/l, m:5/II, leglo 4. 5. Rejec Anton Kožar, Hruševska 100/a, 61110 Ljubljana.

o:5/l, m:4/II, leglo 24. 4. Rejec Stane Žabkar, Ivanjše 9, 68311 Kostanjevica/Krki.

o:5/l, m:5/l, leglo 20. 4. Rejec Gorazd Kokalj, Zg. Duplje 64/a, 64203 Duplje.

o:5/l, m:4/II, leglo 9. 4. Rejec Mladen Koštrun, Sodna vas 45, 63254 Podčetrtek.

Nemški prepeličarji (SLR Pr):

o:4/l, m:5/l, leglo 21. 5. Rejec Rajko Kranjc, Presladol 62/a, 68280 Brestanica.

o:4/II, m:4/l, leglo 16. 5. Rejec Marjan Vičič, Zarečica 1/a, 66250 Il. Bistrica.

o:5/l, m:5/l, leglo 20. 5. Rejec Franc Lesjak, Zg. Kostrivnica 19, 63241 Podplat.

o:5/l, m:4/II, leglo 26. 4. Rejec Jože Jurojevič, Boršt 13, 68332 Gradac.

o:5/l, m:4/II, leglo 19. 4. Rejec Vinko Jerman, Naklo 7, 68340 Črnomelj.

o:5/l, m:5/II, leglo 20. 4. Rejec Alojz Ambrožič, Vrhpolje 88, 65271 Vipava.

o:4/l, m:4/II, leglo 2. 5. Rejec Rok Božič, Logan 35/a, 66230 Postojna.

o:5/l, m:5/l, leglo 24. 4. Rejec Mirko Slemenšek, Dol. Brezovo 33, 68283 Blanca.

KZS

Izdelujem ročno oblikovane podstavke za trofeje (rogovje srnjaka, roglje gamsa in rogovje jelena).

Cena za kos je: 400 SIT, 900 SIT in 1.300 SIT.

Pošiljam vam jih po povzetju. Naročite jih lahko na naslov:

Boris Lipnik
IZDELAVA DROBNIH
LESENIH PREDMETOV
Goriška 9,
62000 Maribor,
ali po tel.: (062) 510-279
popoldan in (062) 20-826

MALI OGLASI

Na voljo za paritev vaše psice je nemški lovski terier

Pan, 1 x PRM, 3 x RCAC, 1 x CA-CIB. V delu je 2 x dosegel I. nagr. razred z maksimalnim številom točk. Martin Kraševc, Šolska ul. 4, 68330 Metlika. Tel.: (068) 59-223.

Prodajam 100 ustrojnih kož pižmovk. Informacije po telefonu (061) 171-666 – zvečer.

Ugodno prodajam kratko karabinko s polnim olesjem, kal. .243 winch., s strelnim daljnogledom

6 x 42 (suhlska montaža). Informacije po telefonu (064) 633-446, Haupman.

Kupim mannlicher schönauer, druge starejše puške, orožne kataloge in lovške revije do 1945. leta. J. Hartman, T. Čečevce 7, 63000 Celje. Tel.: (063) 29-706.

Kupim šolane goniče za lov na divje prašiče. Obvezno je preizkus v Istri. Iščem tudi lovca, ki ima dobre zveze na Češkem ali Madžarskem za nakup takšnih psov. Pisne ponudbe z vašo telefonsko številko pošljite na naslov: Franco Moratto, Seča 52, 66320 Portorož.

Prodajam mladiče epagneul bretone (črno-bele, oranžno-bele). Leglo 17. 2. 1993. Franc Strniša, Vodovodna 1, 69250 Gornja Radgona. Tel.: (069) 61-361.

Prodajam strelni daljnogled Tasco 3-9x40 (200 DEM) in novo, orehovo kopito (polno olesje) za mini CZ, kal. .223 (160 DEM). Informacije po telefonu (065) 54-278.

Ugodno prodajam suhlovo tricevko kal. 16-16/7x65 R, s strelnim daljnogledom Kahles (suhlska montaža – cena 2.800 DEM), in **karabinko** kal. .22-250 rem. z naprožilom ter strelnim daljnogledom Kahles (suhlska montaža – cena 1.500 DEM). Informacije po tel.: (061) 574-418 – Jakič, med 11. in 13. uro (od ponedeljka do petka).

Prodajam češko bokarico kal. 12/7x65 R (novejši tip) s strelnim daljnogledom, **rusko bokarico** (dobro ohranjeno) kal. 16/16 ter **rusko MK puško** s strelnim daljnogledom. Tel.: (063) 781-155, Žnidarec.

Ugodno prodajam novo, brezhibno rusko bokarico kal. 12/12, z enim sprožilcem. Tel. (068) 41-041 Kranjc – zvečer.

Prodajam karabinko CZ kal. .30-06 z montiranim strelnim daljnogledom Habicht – nova (suhlska montaža) 6x42. Puška in str. daljnogled sta nova. Cena 2.000 DEM. Informacije po telefonu (069) 41-204.

NOLD d.o.o. DOBOVA

Selska c. 2
fax, tel. (0608) 67-461

NUDIMO:

- lovsko orožje, samokrese, plinske pištole
- vse vrste nabojev: – krogelne (lgman)
- šibrene (Italcaccia)
- MK ter diabole
- lovške dvoglede
- strelne daljnoglede
- lovška oblačila, obutev
- športno opremo
- ribiško opremo

Ob drugi obletnici delovanja podjetja se zahvaljujemo dosedanjim partnerjem širom Slovenije za sodelovanje.

Komercialno zastopstvo in predstavništvo

BELA TRADE p.o.

Brajnikova 31, Ljubljana, tel. (061) 576-084.

Prodaj nemške prepelice – rjavce (odličnih staršev). Informacije po telefonu (061) 773-521, Omahen.

Prodaj karabinko kal. .223 ali jo zamenjam za trap puško. Informacije po telefonu (062) 813-453 zvečer.

Prodaj psičke, nemške prepelice – rjavke, stare 2 meseca. Štane Sanabor, Ozeljan 75, 65261 Sempas, tel. (065) 48-629.

Prodaj brezhiben strelni daljnogled Swarovski (jekleno ohišje), 4 × 32. Informacije po telefonu (065) 227-39 Gobec.

Prodaj strelni daljnogled Habicht – nova 1,5–6×42 LM z montažnimi deli za karabinko (suhlska montaža). Tel.: (061) 579-193, zvečer, Kopač.

Kupim bokarico kal. 12/7 × 65 R. Ponudbe sprejemam na tel.: (061) 557-449.

Sprejemam rezervacije za mladiče **nemške kdl. ptičarje**. Mati: Mera Pobreška (šampionka); oče: Jup v. der Zeista, avstrijski prvak v delu. Informacije sprejemam po telefonu (062) 512-003 – zvečer.

Prodaj mlade nemške prepelice – serce, poležene 27. 2. 1993. Aleš Vrečko, Hmeljina 2/a, 62360 Radlje. Tel.: (0602) 73-357.

Zaradi boleznih **paceni prodaj naslednje lovsko orožje: če-**

KLUB DIANA

Klub Diana,
Župančičeva 9, Ljubljana

razpisuje

natečaj za najboljše video posnetke o življenju divjadi v naravnem okolju.

Na natečaju lahko sodelujejo člani LD, poklicni delavci v lovstvu in člani Kluba Diana. Posnetek mora trajati vsaj 5 oziroma največ 15 minut, z možnostmi reprodukcije v VHS tehniki. Natečaj je anonimen, posnetke pa pod šifro pošljite na naslov Kluba Diana do konca oktobra 1993. Izbor bo opravljen do konca novembra letos. Žirijo bo pravočasno imenovalo predsedstvo kluba Diana.

Kriteriji ocenjevanja bodo naslednji:

- vsebinsko bogastvo posnetka,
- zahtevnost nastajanja posnetka,
- tehnična kakovost posnetka.

Najboljši trije posnetki bodo nagrajeni.

Po končanem razpisu bomo posnetke vrnili ali odkupili (po posebnem dogovoru).

ško bokarico super Brno kal. 12/7 × 65 R (z MK magnum vložno cevjo), izdelano za razstavo v Novem Sadu. Montiran je strelni daljnogled Kahles 4 × 52 (suhlska montaža). Prodaj tudi **boroveljsko karabinko** kal. .222 Remington s strelnim daljnogledom 2–9 × (zasučna montaža), **karabinko** kal. 7 × 64 s strelnim daljnogledom 6 × 42 Zeiss (suhlska montaža). Bokarica in mala karabinka sta popolnoma novi, karabinka 7 × 64 pajerabljena. Informacije po telefonu (061) 851-338, Ivan Grajš.

Prodaj karabinko kal. 7 × 64 s strelnim daljnogledom (3–9 ×). Cena 1.500 DEM. Vladimir Leban, Bača pri Modreju 15, 65216 Most na Soči.

Ugodno prodaj tricevko kal. 16–16/7 × 57 R z vložno cevjo kal. .22 mag, s strelnim daljnogledom Swarovski 2,2–9 × 42. Cena 3.700 DEM. **Kupim pa knjige Zlatorogove knjižnice št 1, 2, 5 in 7.** Tel.: (063) 829-006 – Hrovatič.

Prodaj suhlovo tricevko kal. 12–12/7 × 65 R s strelnim daljnogledom Habicht 6 × 42 (suhlska montaža). Henrik Tavčar, tel.: (067) 72-655, popoldne.

Prodaj odlično ohranjeno češko bokarico kal. 12/7 × 57 R z montiranim strelnim daljnogledom in menjalnimi cevmi 16/16. Cena 2.000 DEM. Telefon: (062) 35-415.

Prodaj nizkonoge gonice beagle, stare 5 mesecev (potomci lovskih staršev!). Željko Pleša, Horvatova 13, 41010 Novi Zagreb. Tel.: (041) 689-947.

Prodaj enocevno šibrenico Browning FN (belgijska), kal. 16. Tel.: (066) 58-203, Kaič.

Prodaj dobro ohranjeno risanico Mauser kal. 8 × 57 IS s strelnim daljnogledom 6 × 42 (suhlska montaža). Cena 85.000 SIT. Informacije po telefonu (063) 885-734.

Prodaj polavtomatsko risanico Heckler & Koch, kal. .30–06, s strelnim daljnogledom Kahles 6 × 42 (suhlska montaža), **češko bokarico**, kal. 16/7 × 65 R, s strelnim daljnogledom Zeiss-Jena 4 × 32 (potisna montaža), ter **šibrenico CZ** kal. 16–16. Informacije po telefonu (067) 21-839 – Kobal.

Prodaj malo uporabljeno češko bokarico kal. 7 × 57 R/12, s strelnim daljnogledom 6 × 40. Informacije po telefonu (068) 57-304.

Prodaj suhlovo tricevko kal. 16–16/7 × 65 R, s strelnim daljnogledom Zeiss 1,5–6 × 42 (suhlska montaža), in **kranjsko karabinko** kal. 7 × 64, s strelnim daljnogledom. Informacije po telefonu (064) 633-446 Hauptman.

Prodaj šibrenico CZ kal. 16–16 in rusko **MK puško**. Informacije po telefonu (068) 42-639, Jerele – zvečer.

Prodaj resasto jazbečarko, staro 16 tednov. Informacije po te-

PLAN KINOLOŠKIH PRIREDITEV LKD NOVO MESTO V LETU 1993

8. 5. 1993

Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem (razen ptičarjev in šarivcev). Zbor bo ob 8. uri pred gostilno Grmada v Trebnjem.

22. 5. 1993

Telesno ocenjevanje vseh pasem lovskih psov (razen ptičarjev). Zbor bo ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Škocjan na Vrhu pri Škocjanu.

19. 6. 1993

Jubilejna lokalna tekma po krvnem sledu v LD Novo mesto. Zbor ob 8. uri pred gostiščem letališča v Prečni. Prijave pošljite do 12. 6. 1993 na LKD Novo mesto, Cesta herojev 8, 68000 Novo mesto.

16. 10. 1993

PNZ jamarjev in šarivcev ter vzrejna tekma prepelicev v Škocjanu. Vodniki prepelicev za VTP so dolžni s seboj prinesiti 1 zajca in pernatu divjad. Zbor ob 8. uri pred gostilno Dragice Bobič v Škocjanu.

16. 10. 1993

PNZ gonicev in brak-jazbečarjev v Trebnjem. Zbor bo ob 8. uri pred gostilno grmada v Trebnjem.

30. 10. 1993

PNZ gonicev in brak-jazbečarjev v Škocjanu. Zbor bo ob 8. uri pred gostilno Dragice Bobič v Škocjanu.

6. 11. 1993

CAC uporabnostno tekmovanje prepelicev in španjelov v loviščih LD Šentjernej in LD Škocjan. Zbor bo ob 8. uri pred gostiščem Žabkar v Dol. Vrhpolju pri Šentjerneju.

IO LKD Novo mesto

lefonu (061) 621-133 od 8. do 15. ure, Marjan Tavčar, Zg. Pirniče 13, 61215 Medvode.

Ugodno prodaj karabinko kal. .30-06 z novo cevjo böhler rasant. Informacije po telefonu (061) 374-257, zvečer.

Prodaj karabinko CZ, kal. 30-06, odlično ohranjeno in **šibrenico brezpetelinko** kal. 16-16 (dobro ohranjena). Tel.: (061) 452-928.

Prodaj tricevko kal. 16-16/7,62 × 63 s strelnim daljnogledom 6 × 42 (suhlova montaža). Imam tudi 60 krogelnih nabojev. Cena 4.300 DEM. Informacije po telefonu (061) 152-271 popoldne.

Prodaj bokarico kal. 12/12, **boroveljsko petelinko** kal. 9,3 × 72 R/12, **češko bokarico** kal. 7 × 65 R/12 s strelnim daljnogledom Bushnel 3-9 × 32 (potisna montaža) in **nemško mavzerico**, obnovljeno, z boroveljsko cevjo in montiranim strelnim daljnogledom Bushnel 4 × 32, stranska montaža. Telefon: (066) 35-586.

Popravim vam športno zračno orožje. Jože Zadnikar, Črna vas 205, 61000 Ljubljana. Tel.: (061) 172-166.

Izdelam vam lovske gube iz jelenjega rogovja (po vaših željah) in vam jih pošljem po povzetju. Informacije po telefonu (061) 631-293, zvečer, Intihar.

Prodaj karabinko kal. 7 × 66 S.E., s strelnim daljnogledom 6 × 42. Informacije po telefonu (061) 707-074, Sterle.

Prodaj karabinko kal. .308 winch s strelnim daljnogledom Kahles 4 × 32 (suhlska montaža). In-

formacije po telefonu (061) 744-143, Makuc.

Prodaj šolanega nemškega prepelicev – serca, z odličnimi ocenami. Zamenjam ga tudi za jazbečarja. Tel.: (0602) 53-314, Albert.

Prodaj preparirano kožo risa! Dušan Štukelj, Kot 76/a, 68333 Semič. Tel.: (068) 56-589, po 15. uri.

Prodaj dve leti starega nemškega kdl. ptičarja, vrhunskega poretka, z opravljeno PZP in JZP. Informacije po telefonu (062) 772-488.

Prodaj osem tednov stare brak-jazbečarje, odličnih staršev. Dejan Poljanšek, Ob Drobotinki 2, 61357 Notranje Gorice.

Prodaj suhlovo šibrenico – brezpetelinko (odlično ohranjena!). Informacije po telefonu (061) 261-327, Fister.

Prodaj rusko bokarico kal. 12/12; malo rabljena. Informacije po telefonu (061) 651-594, Poljanšek.

Prodaj karabinko kal. 7 × 64 s strelnim daljnogledom Zeiss Jena 4 × 32 (suhlska montaža). Informacije po telefonu (061) 791-995.

Prodaj dve kovinski, prenosni preži (visoki 4 m). Preža je za 2 osebi. Alojz Lorber, Pragersko, tel.: (062) 811-521, int. 304; od 8,30 do 10,30.

Prodaj leglo resastih istrskih gonicev, odličnih staršev. Informacije po telefonu (061) 864-504. Vinko Gorše, Lončarska 81, 61331 Dolenja vas.

Trgovina Lovec
Prešernova 17
Nova Gorica
tel.: (065) 21-915

JOŽE ŠINIGOJ

Bilje 135/a. Renče 65292
tel./fax (065) 53-284

Nudimo vam vse za **LOV, RIBOLOV** in **LOKOSTRELSTVO**

Cenjeni lovci, ribiči in lokostrelci! V naši trgovini **LOVEC** lahko nabavite opremo domačih in tujih proizvajalcev po zelo ugodnih cenah.

Nekaj iz našega programa:

- * **LOVSKO OROŽJE**: karabinke, kombinirke, šibrenice, MK puške, pištole, revolverji in plinske pištole;
- * **LOVSKO STRELIVO**: krogelno in šibreno vseh kalibrov, trap naboji, smodnik;
- * **LOKOSTRELSTVO**: vsi proizvodi znanih ameriških proizvajalcev PSE, HOYT, PEARSON, BARNET EASTON;
- * **LOVSKA** in **RIBIŠKA** konfekcija: lovske obleke, hlače, pumparice, anoraki, ribiški in lovski telovniki, kape, klobuki, srajce, kravate itd.;
- * **OPREMA**: nahrbtniki s stolčkom, toki, etuji za naboje itd. Glinasti golobi, pokali, medalje, kozarci z ribiškimi in lovskimi motivi...
- * **VSI OPTIČNI PRIPOMOČKI IN MONTAŽNI DELI.**

Pričakujemo vaš obisk.

Delovni čas: vsak dan od 8.–18. ure
sobota od 8.–12. ure.

BAVARIA WOLLTEX

COMPANY d.o.o., KOROŠKA 52,

62000 MARIBOR

V prostorih uredništva glasila Lovec smo 22. 3. 1993 opravili 3. žrebanje »lovskih srečelovov« BWC, ki smo jih ob predstavitvah naših volnenih izdelkov organizirali po lovskih družinah v času od 22. 2. 1993 do 22. 3. 1993. Komisija, ki je izžrebala nagrajence, je bila v sestavi: Igor Žunkovič, Bojan Himelrajh in Nataša Pušnik. Izmed vseh, ki ste se v tem času udeležili naše predstavitve in lovskih srečelovov, smo izžrebali 10 nagrajencev:

1. nagrada – lovška puška: št.: 1289, Dušan Mulej, LD Suha krajina

2. nagrada – strelni daljnogled: št.: 11994, Franc Merlin, LD Otočec

3. nagrada – lovski dvogled Tasco: št.: 10780, Milan Horvat, LD Radovci

4. nagrada – lovski dvogled Tasco: št.: 10740, Franc Brajer, LD Mirna Peč

5. nagrada – volneni lovski telovnik BWC: št.: 11152, Jožica Janežič, LD Dobrič

6. nagrada – volneni lovski telovnik BWC: št.: 11106, Stane Vencelj, LD Dobrič

7. nagrada – volneni lovski telovnik BWC: št.: 11602, Vojteh Leskovšek, LD Trebnje

8. nagrada – pas za šibrene naboje: št.: 11580, Avgust Bučar, LD Dolenjske Toplice

9. nagrada – lovška kravata: št.: 11588, Anton Vovko, LD Brusnice

10. nagrada – žepna lovška steklenička: št.: 10768, Dušan Novak, LD Plešivica

Vsem nagrajencem čestitamo v imenu BWC in uredništva Lovca.

Nagrade lahko nagrajenci prevzamejo osebno na naslovu: Koroška 52, 62000 Maribor ali se predhodno domenijo po telefonu: (062) 27-445. Za dvig potrebujete: osebno izkaznico in odrezek z lovskega srečelova.

Vse lovce obveščamo, da bomo s predstavitvijo naših izdelkov po lovskih družinah še nadaljevali. Naslednje žrebanje bo 22. 4. 1993 v uredništvu Lovca, rezultati pa bodo objavljeni v Lovcu 5/93.

Vabljeni na naša srečanja!

LOVSKI PEVSKI ZBOR GLOBOKO in
LOVSKA DRUŽINA GLOBOKO

prirejata

20. SREČANJE SLOVENSkih LOVSKIH PEVSKIH ZBOROV IN ROGISTOV

12. junija 1993 v GLOBOKEM pri BREŽICAH

PROGRAM:

- 10.00 do 11.00 sprejem nastopajočih pri osnovni šoli v Globokem
11.00 do 11.30 sprejem vodij skupin pri predsedniku SO Brežice
11.30 do 12.00 skupna vaja zborov in rogistov za skupne nastope na glavni prireditvi
14.30 do 16.30 koncerti zborov in rogistov v Artičah, Pišecah, Kapelah in Globokem
17.00 do 18.00 osrednja prireditev – srečanje in skupni nastopi vseh zborov in rogistov v Globokem, sodeluje tudi Pihalni orkester Kapele; družabni del srečanja.
od 18.00 dalje

Za vse nastopajoče in obiskovalce bomo pripravili prijeten program.

Poskrbeli bomo tudi za lovske in druge specialitete ter izbrane pijače, za dobro razpoloženje pa bo skrbel priznan ansambel.

Ljubitelji lovskih zvokov ter prijetnega razpoloženja, vabljeni!

Prireditveni odbor

AVTOTECH d.o.o.

PRODAJA VOZIL

61291 ŠKOF LJICA, Ahlinova 1
Pooblaščen servis SUZUKI, kleparska in mehanična dela

AVTOSERVIS JORDAN

TEL.: 061/666-348, 666-359
FAX: 061/666-348

SUZUKI SWIFT 1,3 GL	19.281 DEM
SUZUKI SAMURAI (mehka streha)	23.507 DEM
SUZUKI SAMURAI (trda streha)	23.968 DEM
SUZUKI VITARA (s tremi vrati)	32.725 DEM
SUZUKI VITARA (s petimi vrati)	37.842 DEM

Prodaja na leasing

Za člane Lovske zveze Slovenije priznavamo 10% popust pri servisnih storitvah (mehaničnih in kleparskih) na delo. Izkaz: potrjena lovska članska izkaznica!

Vsem lovcem želimo srečno vožnjo!

DELOVNI ČAS: od 8.–12. IN OD 13.–16.30
V SOBOTO: od 8.–12.

